

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmickowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 474

Poznań, czwartek dnia 15 października 1931

Rok XXVI

Falszywe i szkodliwe ze stanowiska dobra narodowego i państwowego

Juk już donosiliśmy krótko w wydaniu porannem, przy załatwianiu w plenum Senatu projektu ustawy, przewidującej datę spisu ludności na 9 grudnia b. r., senator Seyda zainterpelował rząd, dlaczego władze centralne zarządziły, by statystyka, o ile chodzi o ludność niemiecką, była sporządzana na formularzach dwujęzycznych: polsko-niemieckich. Mówca zaznaczył: 1) że nie wymagają tego względy statystyczno-rzeczowe, bo spis ludności robią osoby, bezwzględnie władające językiem polskim, a i ludność niemiecka — chyba ze znikomymi wyjątkami — po 11 latach państwowości polskiej umie się porozumieć w języku polskim; 2) że sprzeciwiają się spisaniu ludności niemieckiej na formularzach dwujęzycznych względy polityczne, bo Niemcy rozumieją to jako nowy objaw słabości i ustepliwości państwa polskiego wobec żywiołu niemieckiego. Mówca wezwał rząd do podania motywów, a przede wszystkim podstawy prawnej tego zarządzenia.

Na to odpowiedział w imieniu obecnego na sali obrad ministra spraw wewnętrznych p. Pierackiego dyrektor Głównego Urzędu Statystycznego p. Szturm de Sztrem, że formularze dwujęzyczne będą używane tylko na życzenie interesentów, że zarządzenie odpowiada praktyce pierwszego spisu ludności z roku 1921, a pod względem prawnym opiera się na ustawie językowej (z 31 lipca 1924 roku: ustawa o języku państwowym i języku urzędowania rządowych i samorządowych władz administracyjnych). Z ław Klubu Narodowego odezwały się sprzeciwcy, i Klub Narodowy postanowił do oświadczenia tego wrócić w interpelacji piśmiennej. Dlaczego?

Przedstawiciel rządu mógł się w odpowiedzi powołać na względy natury statystyczno-rzeczowej. Nie można co prawda zgół znajomości języka polskiego u ludności niemieckiej w roku 1931, czyli po zgora 11 latach państwowości polskiej, porównywać ze stanem rzeczy w roku 1921, ale zawsze jeszcze może, kto tego pragnie, operować argumentem, że interes statystyki jako takiej wymaga mimo wszystko dwujęzyczności w danym wypadku. Na ten rzeczowy argument dyrektor Głównego Urzędu Statystycznego nie powołał się jednakowoż wcale. Natomiast p. Szturm de Sztrem, przemawiając w imieniu ministra spraw wewnętrznych, wskazał jako prawną podstawę zarządzenia wspomnianą wzyż ustawę językową.

Musimy przeciwko temu silnie za protestować, bo powołanie się przez rząd, gdy chodzi o używanie języka niemieckiego w stosunkach urzędowych w województwach zachodnich, na ustawę językową z r. 1924 jest zupełnie fałszywe i politycznie wysoce szkodliwe.

Ustawa językowa z roku 1924 stwierdza w artykule 1-szym tylko ogólnie, że

Rząd pruski zamknął 22 polskie szkoły kształcące

Tak wygląda przez rząd niemiecki reklamowana na terenie międzynarodowym „liberalność” rządu pruskiego

Pila, 15. 10. (PAT). Po kończących się obecnie jesiennych ferjach szkolnych nauczyciele polskich prywatnych szkół mniejszościowych na pograniczu otrzymują nowe zezwolenia rządowe na nauczanie. W zezwoleniach tych będzie specjalnie zaznaczone, że nie upoważniają one do udzielania nauki w szkołach kształcących. Wobec tego rozporządzenia regencji w Pile. 22 polskie szkoły kształcące na pograniczu zostaną obecnie zamknięte. Rozwijają się one

dotychczas dobrze i młodzież korzystała z nich gromadnie.

Zamknięcie polskich szkół do kształcących na pograniczu jest tembardziej znamienne, że zostały one przed rokiem zorganizowane przez Tow. Szkolne w Złotowie na podstawie rozporządzenia rządu pruskiego z 31. 12. 1928 r. o szkołach mniejszościowych w Prusach, którego pozornej liberalności rząd niemiecki niejednokrotnie używał jako argumentu na terenie międzynarodowym.

Nowy rząd w Hiszpanji

z min. wojny Azana na czele

Madryt, 15. 10. (PAT). Azana, min. wojny w ostatnim gabinecie Zamorry, utworzył nowy rząd. Azana poza stanowiskiem prezesa rady ministrów zatrzymał w swoich rękach tekę wojny. Min. spr. wewn. został Cesares, który w gabinecie Zamorry piastował tekę marynarki. Na miejsce Cesaresa wszedł do gabinetu jako min. marynarki dep.

Girold. Pozatem wszyscy ministrowie b. gabinetu Zamorry zachowali swe teki.

Prasa bez różnicy odcieni politycznych wyraża zadowolenie z powodu szybkiego rozwiązania kryzysu, dając jednocześnie wyraz zaufaniu, iż nowy gabinet będzie w dalszym ciągu prowadził pracę dla dobra republiki.

Japonia przeciw interwencji Ligi Narodów

Spór o udział delegata Stanów Zjednoczonych w obradach nad konfliktem chińsko-japońskim

Tokio, 15. 10. (PAT). Koła urzędowe japońskie dają do zrozumienia, że Japonia prawdopodobnie sprzeciwi się obecności obserwatora amerykańskiego na obecnej sesji Rady Ligi Narodów, poświęconej sprawie konfliktu chińsko-japońskiego. Mogłoby być inaczej jedynie w tym razie, jeżeliby na przyszłość przedstawiciel Stanów Zjednoczonych miał brać udział w wszystkich kwestiach Rady Ligi, poświęconych zażegnaniu konfliktów międzynarodowych. Japonia zadowolona byłaby ze stałego udziału Stanów Zjednoczonych w pracach Rady Ligi, nie może się jednak zgodzić na jednorazowe wystąpienie Stan. Zjedn. w sprawie konfliktu chińsko-japońskiego.

Moskwa, 15. 10. (PAT). Według doniesień korespondentów sowieckich z Tokio, cała prasa japońska wypo-

wiada się przeciwko mieszanu się stron trzecich do konfliktu mandżurskiego.

Wszelkiego rodzaju próby interwencji ze strony Ligi Narodów są równoznaczne z ignorowaniem wyjątkowych przyległości, jakie Japonia posiada w Mandżurji. Każda interwencja przedłuża tylko trwanie konfliktu. Prasa japońska wypowiada się dalej przeciwko ewakuacji wojsk japońskich z Mandżurji przed ostatecznym uregulowaniem wszystkich spornych kwestii.

Moskwa, 15. 10. (PAT). Prasa sowiecka donosi, że około 100 organizacji chińskich w Mandżurji podpisało petycję do władz nankińskich żądając natychmiastowego wznowienia normalnych stosunków dyplomatycznych i handlowych z Sowietami.

językiem państwowym Rzeczypospolitej Polskiej jest język polski, zresztą zaś dotyczy używania w urzędowaniu władz języka macierzystego przez Rusinów, Białorusinów i Litwinów na terenie województw wschodnich. Podstawowy artykuł 2-gi tej ustawy mówi dosłownie:

„Cywilne władze i urzędy administracyjne I i II instancji oraz władze samorządowe i ich zakłady przyjmują podania oraz ustne oświadczenia w sprawach, których załatwienie do nich należy, od obywateli polskich narodowości ruskiej (rusińskiej) białoruskiej i litewskiej również w ich języku macierzystym, a to: od Rusinów na obszarze województw: lwowskiego, tarnopolskiego, stanisławowskiego, wołyńskiego i poleskiego; od Białorusinów na obszarze województw: poleskiego, nowogródzkiego, wileńskiego oraz powiatów: grodzieńskiego i wołkowskiego w województwie białostockim; wreszcie od Litwinów na obszarze powiatu święciańskiego i gmin z większością litewską dawnego powiatu trockiego w województwie wileńskim”.

Artykuł zaś 8 ustawy językowej zastrzega, że „prawo używania języka niemieckiego w stosunkach u-

zędowych na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego uregulowane będzie odrębną ustawą”. Dla dziedziny administracyjnej odrębna ustawa dotąd nie powstała, i obowiązuje rozporządzenie ministra b. dzielnicy pruskiej z 10 marca roku 1920.

Rozporządzenie to stwierdza w artykule 1, że językiem urzędowym jest język polski, a w artykule 2 powiada:

„O ile bieg spraw tego wymaga, wolno posługiwać się pomocniczo językiem niemieckim.

„Zezwolenie na pomocnicze używanie języka niemieckiego udzielają wojewodowie, starostowie krajowi, prezesi naddrekcji cel, prezydenci dyrekcji kolei, prezydenci naddrekcji poczt, a w galeziach administracji, nie podlegających tymże naczelnikom władz i nie stojących pod ich nadzorem bezpośrednio, właściwi ministrowie”.

Artykuł ten mówi przeto tylko o posługiwaniu się pomocniczo językiem niemieckim, uzależnia to od specjalnego zezwolenia, udzielonego ośnośnej władzy przez jej

władzę zwierzchnią. Jest to zupełnie inny stan prawny, aniżeli ten, który dla województw wschodnich stworzyła ustawa językowa z roku 1924, ta bowiem w cytowanym artykule 2 daje już zgóry ogólne uprawnienia ludności ruskiej, białoruskiej i litewskiej, orzekając, że władze i urzędy „przyjmują podania oraz ustne oświadczenia” w języku macierzystym danych obywateli.

Jakież w państwie polskim zapanowały stosunki, że przedstawiciel rządu składa z trybuny parlamentarnej w sprawie, tak doniosłej dla naszych interesów narodowych i państwowych, oświadczenie, niezgodne ze stanem prawnym, a interesy te ciężko krzywdzące na rzecz niemieczyny?

Zaczynamy już wkraczać w dziedzinę nieomal zagadek politycznych. Przeciwno tym zagadkom, przeciwko podciąganiu języka niemieckiego pod przepisy ustawy językowej z roku 1924 w imieniu ludności tutejszej oraz całego obozu narodowego wnosimy stanowczy protest.

Po linii wrogów państwa

Na jutrzejszym posiedzeniu Sejmu ma być zgłoszony wniosek klubu socjalistycznego w sprawie nadania autonomii ludności ukraińskiej, zamieszkującej województwa stanisławowskie, tarnopolskie, wołyńskie, południową część woj. poleskiego i część województwa lwowskiego.

Autonomja, według wnioskodawców, wyrażałaby się w istnieniu władz krajowych, a więc sejmiku krajowego, wybieranego w pięcioprzmiotnikowym głosowaniu; sejm ten wybierałby rząd krajowy również w głosowaniu stosunkowym, wreszcie Prezydent Rzeczypospolitej mianowałby specjalnego ministra krajowego. Językami urzędowymi na obszarze autonomicznego byłoby języki ukraiński i polski. Do zakresu autonomii należałyby sprawy językowe, kulturalne, wyznaniowe, szkolne, administracyjne w pierwszej i drugiej instancji, policyjne, gospodarcze, społeczne itd. Szkolnictwo polskie, ukraińskie i żydowskie posiadałoby autonomję.

Projekt ten godzi oczywiście w całość państwa polskiego i idzie po linii dążeń wrogów naszego narodu. „Autonomja” domaga się przecież najskrajniejsi nacjonaliści ukraińscy, czerpiący przeważnie natchnienie z Berlina, w przekonaniu, że jest to najlepszy sposób do oderwania ziem wschodnich ze Lwowem od Polski. Postulaty autonomiczne należą zresztą do arsenału ideowego socjalizmu polskiego i międzynarodowego.

Dlaczego P. P. S. wskrzesza te pomysły w chwili obecnej, gdy mamy wciąż do czynienia ze zbrodniami ukraińskimi i gdy widzimy, jak przywódcy ruchu ukraińskiego szukają poparcia przeciw Polsce u obcych, ostatnio u Hitlera? Poruszenie sprawy autonomii dla ziem wschodnich w przededniu obrad Rady Ligi Narodów nad skargami ukraińskimi jest czynem w najwyższym stopniu szkodliwym dla państwa. Czy socjaliści, wysuwając ni stąd ni zowąd swój wniosek, zdawali sobie z tego sprawę? Czy też tylko ulegli chęci licytowania się z niektórymi odłamami obozu „sanacyjnego”, które wciąż myślą o zjednaniu sobie, w myśl przebrzmiałych hasel federalistycznych, przywódców ukraińskich drogą ustępstw ze strony Polski. Może jutrzejsze obrady sejmowe wyjaśnią te pytania.

Kagańcowy regulamin

Na wtorkowym posiedzeniu Sejmu Bezpartyjny Blok zgłosił wniosek o zmianę regulaminu. Wniosek ten z jednej strony zmierza do ograniczenia przemówień poselskich do 15 minut, z drugiej pozwala na skracanie terminu. Wniosek ten ma być przedmiotem sprawy, które wyszły z komisji. Ten drugi wniosek jest konsekwencją znanego incydentu z przedostatniego posiedzenia Sejmu, kiedy to marszałek Światłowski usiłował, wbrew regulaminowi, przeprawić pierwsze czytanie 23 projektów rządowych, ale wobec zdecydowanego wystąpienia Klubu Narodowego po namyśle anulował decyzję swoją i większości sejmowej.

Nowy wniosek regulaminowy B. B. jest nie tylko zemstą za tę porażkę. Jest on przede wszystkim rozpaczliwą próbą uchylecia się z pod krytyki i kontroli opozycyjnej mniejszości oraz osłabienia jej wzrastającego wpływu na społeczeństwo. Wnioskodawcy będą dowodzili, że idzie im o nadanie pracom Sejmu szybszego tempa. Na to jednak można nie tylko powiedzieć, że „co nagle to po diable”, ale poprostu poradzić, aby Sejm częściej był zwolniony i częściej odbywał posiedzenia.

Pamiętamy wszyscy, co n. Piłsudski, a za nim cały obóz rządowy, mówił o niekompetencji i nieprzygotowaniu posłów do załatwiania trudnych spraw państwowych. A chyba nie podnieśli się poziomu tego przygotowania, jeśli się każe posłom radzić nad rzeczami, których nie znają, i jeśli dla uzasadnienia poglądu na zawilą i obszerną sprawę da im się 15 minut czasu.

Regulamin jest duszą parlamentu. O ile z jednej strony musi on zabezpieczać normalne funkcjonowanie władzy ustawodawczej i chronić ją przed próbami sabotażu, o tyle z drugiej powinien gwarantować wolność słowa i krytyki. Wszak działalność parlamentu — w odróżnieniu od władzy wykonawczej — polega wyłącznie na wypowiadaniu się i formułowaniu wniosków na podstawie przeprowadzonej dyskusji.

W zrozumieniu tego stanu rzeczy w

różnych parlamentach i w różnych czasach toczono zawzięte walki o regulamin. Niewątpliwie walka taka rozegra się i w naszym Sejmie z okazji nowego kagańcowego wniosku B. B. W walce tej zainteresowane będą nie tylko dwie nierówne części Sejmu, ale i całe społeczeństwo, które z trybuny sejmowej dowiaduje się o tem, jak jest rządzone, i może porównywać różne poglądy i stanowiska wobec aktualnych spraw politycznych, społecznych i gospodarczych. Sejm nasz, przestawszy od pięciu lat de facto być jedną z naczelnych władz państwowych, pozostał jednak tą trybuną publiczną, której głos jest pilnie słuchany przez całe społeczeństwo.

I ten właśnie związek między Sejmem jako całością, w szczególności zaś opozycją, a społeczeństwem chce obóz rządowy przez swój wniosek utrudnić, osłabić, rozluźnić. Idzie o to, aby posłowie nie mogli się przygotować do obrad, a tem samem, aby przedstawiciele rządu mieli nad nimi przewagę. Gdy zaś i to zawiedzie, pozostaje w rezerwie ograniczenie przemówienia do 15 minut czyli uniemożliwienie wyczerpującej argumentacji.

Ale wniosek B. B. ma jeszcze jedno, wewnętrzne przeznaczenie. W dniu jego wniesienia zaszedł w Sejmie bardzo charakterystyczny wypadek. Oto na czas przemówienia wiceministra Zawadzkiego usunięto z trybuny mikrofon, skutkiem czego przemówienie tego nie słyszeli ani posłowie, ani dziennikarze, ani publiczność na galerji. A na drugi dzień w komisji skarbowej poseł Tebinka z B. B. pod wpływem argumentów posła Arciszewskiego z Klubu Narodowego nie chciał głosować za nową pożyczką telefoniczną.

Okazuje się, że nawet w obozie rządowym nie wszystkie przemówienia są przeznaczone dla użytku powszechnego, że i tam swoboda słowa może pobudzić usłonne sumienie i niezależną myśl. I tam zatem kagańce może mieć zastosowanie.

Wszystkie jednak te kagańcowe przepisy na nic się nie zdadzą. Niema takiego kagańca, który można by nałożyć dwudziestomilionowemu narodowi. Naród zrozumie nawet 15-minutowe przemówienie. Zrozumie nawet — milczenie.

M. K.

Nowa fala prześladowań mniejszości polskiej w Niemczech

Niemcy zamknęli 23 szkoły polskie

W „Dzienniku Berlińskim” czytamy:

Prezydent rejencji w Pile zarządził zamknięcie polskich szkół uzupełniających na terenie Pogranicza („Grenzmark Posen - Westpreussen”). Zarządzenie to dotyczy 23 szkół, do których uczęszcza przeszło 700 dzieci.

Ten nowy atak władz pruskich na prywatne szkolnictwo polskie wywołać musi oburzenie całej ludności polskiej w Niemczech. W myśl wyraźnych przepisów art. 3 pruskiej ordynacji szkolnej ludność polska ma prawo zakładania nie tylko szkół ludowych, a i szkół, których celem przekraczają cele szkoły ludowej. Do tego rodzaju szkół należą również i szkoły dokształcające, uzupełniające i inne.

Tłumaczenie ministerstwa, iż na zakładanie szkół dokształcających (Fortbildungsschule) potrzebne jest specjalne zezwolenie ministerstwa przemysłu i ministerstwa rolnictwa nie wytrzymuje krytyki. Przepisy wykonawcze do ordynacji szkolnej przewidują bowiem dla szkół, których celem wykracza poza zakres szkoły ludowej, a więc wszystkich szkół innego rodzaju, te same ułatwienia, które istnieją dla szkół ludowych.

Zresztą zarządzenie rejencji nie dotyczy szkół dokształcających, których ludność polska nie posiada wogóle (Fortbildungsschulen), lecz szkół uzupełniających (Förderschulen).

Co do tego zaś, iż szkoły te podpadają pod przepisy ordynacji, nikt nie miał wątpliwości, nie miało ich nawet ministerstwo oświaty. Z punktu widzenia ludności polskiej wszelkie ograniczenia wyraźnych przepisów art. 3 pruskiej ordynacji szkolnej przekreśla całkowicie i tak niki jej znaczenie w praktyce.

Jeśli zaś ministerstwo oświaty pragnie zająć jeszcze jakieś swoje stanowisko co do tych szkół, to przed wydaniem z jego strony oświadczenia nie wolno nikomu dopuszczać się zamyka-

nia prywatnych szkół polskich. Wszelkie tego rodzaju zarządzenia rejencji podrywają autorytet szkoły i mogą być uważane za zamach na szkolnictwo polskie wogóle, są wreszcie bezpodstawne. To też ludność polska musi domagać się natychmiastowego zniesienia przez ministerstwo oświaty zarządzenia rejencji.

Związek Polskich Towarzystw Szkolnych powinien zaś do ostatnich sił bronić naszych zagrożonych praw. Tego domaga się od niego całe społeczeństwo polskie w Niemczech. Świadome faktu, że gdy w Rzeszy władze pruskie zamykają szkoły, w Polsce Niemcy spokojnie pod opieką władz rozbudowują swe szkolnictwo.

Znowu zamach na prawa ludności polskiej w kościele

Wśród powodów ataków na polskość w kościele we wschodnich prowincjach Prus mamy nowy fakt do zanotowania.

Rozłazin w powiecie łębskim (Pomerania) korzystał dotychczas ze śpiewu polskiego w miejscowym kościele. Trzeba dodać, że parafia rozłazińska obejmuje wioski, zamieszkałe przez ludność polską. W ostatnim jednak czasie usunięto miejscowego nauczyciela i zarazem organistę Winka, który rzekomo z jakichś tam względów miał się nie nadawać na swe stanowisko i zastąpiono go innym. Ta miana została wykorzystana do tego, by ludność polską pozbawić polskiego śpiewu w kościele. Nowy organista, zaprzestawszy śpiewu w języku polskim, krótko się załatwił z żądaniem polskiej ludności, utrzymania przynajmniej dotychczasowego stanu rzeczy. Oto oświadczył publicznie: „Ich kann nicht polnisch spielen. In meinen Papieren steht es, ich darf nicht polnisch spielen!”

Z oświadczenia organisty wynika, iż ci, którzy naznaczyli go na stanowisko w Rozłazinie, wyraźnie zakazali śpiewu polskiego. Zapytujemy się, jak długo będą trwały te stałe zamachy

na najsluszniejsze prawa ludności polskiej? Odnosi się wrażenie, że tak długo, dopóki w Polsce nie zastosuje się

tej samej metody w stosunku do Niemców-katolików, jaką stosuje się w Niemczech względem Polaków.

Plan „piatiletki” pęka i rozsypuje się w proch

Zapytałem pewnego inżyniera, który powrócił ostatnio z Rosji sowieckiej, jak wyobraża on sobie spełnienie sławetnego planu „piatiletki” gospodarczej.

— Plan ten, odparł inżynier, pęka z wielu stron, wszakże najsłabszą jego stroną są bezwzględnie transporty...

I rzeczowo wyłożył mi garść cyfr i faktów, które są niczem innem, jak cyframi i faktami, wyjętymi z oficjalnych komunikatów sowieckich.

Plan „piatiletki” przewiduje, iż w r. 1933 powinno być na obszarze Rosji ogółem 98 000 km sieci kolejowej. Cyfra ta nie przedstawia nic nadzwyczajnego, zwłaszcza jeśli się zważy, iż tempo pracy w Rosji przedwojennej, naprzykład z okresu rządów hr. Kokowcewa, winno by przyporządkować już dzisiaj 115 000 km sieci kolejowej. Plan sowiecki przewiduje rozbudowę sieci w daleko mniejszym zakresie, gdy go porównać z planami rządów carskich. Jednakże plan „piatiletki” nie będzie spełniony nawet w swych skromnych rozmiarach. Tak twierdzi „Prawda”, oficjalna „Prawda” sowiecka, gdy pisze: „Przewidywana rozbudowa sieci kolejowej da się urzeczywistnić jedynie w 60 proc. zamierzonego planu. Brak nam materiału i sił roboczych. Linje kolejowe w Azji Środkowej otrzymały zaledwie 23 proc. szyn, 22 proc. materiału drzewnego i 6 proc. potrzebnego cementu”.

Brak w Rosji materiału drzewnego dla wewnętrznych potrzeb, chociaż, jak wiadomo, rynki całego świata zawalone są w chwili obecnej drzewem rosyjskiem. Wolą tedy Sowiety eksportować swe drzewo zagranicę, zamiast przeznaczyć je na palce potrzeb własnego kraju. Co za dziwaczna gospodarka! Jakże śmieszna metoda pracy!

Budować linje kolejowe — to nie wystarczy. Trzeba przecież puścić jeszcze pociągi na sieć nowych dróg, innymi słowy trzeba lokomotyw i wagonów. W ciągu ostatniego kwartału 1930 r. pisze „Ekonomiczeskaja żizn”, wykonano zaledwie 4 proc. zamierzonego planu budowy lokomotyw i wagonów kolejowych. Cztery procent!

Stokroć gorzej jeszcze od stanu budowy przedstawia się stan naprawy na kolejach sowieckich. Na „wzorowym” odcinku Moskwa—Kursk 23 proc. lokomotyw okazało się niezdadnym do użytku, pozostałe 77 proc. przedstawiało się tak smutnie, iż w ciągu jednego tylko miesiąca wydarzyło się na tym odcinku około 600 wypadków zatrzymania się pociągu z powodu złego funkcjonowania lokomotywy. Przeciętnie w ciągu 1930 r. zanotowano na obszarze Rosji sowieckiej 25 wypadków kolejowych dziennie, większość ich obfitowała w rannych, zabitych, uszkodzenia toru itd. Skutkiem złej gospodarki na kolejach sowieckich szwankuje przewóz towarów. W marcu 1931 r. załadowano ogółem 118 000 wagonów mniej, niż wymagały tego nagromadzone zapasy.

Moskwa nie rozumie — ciągnie dalej inżynier — konieczności równowagi między rozwojem transportu towarowego a rozwojem przemysłu. Podczas gdy kapitały, przeznaczone na rozbudowę przemysłu, wzrosły o 17 proc., kapitały włożone w rozwój transportu, powiększyły się zaledwie o 4,5 proc. Wynika stąd rażąca dysproporcja między wzrostem przemysłu i transportu. Rosja dzisiejsza jest jakby organizmem, którego brzuch pęcznieje nadmiernie, nogi zaś i ramiona pozostają dziecinnie słabe i uginają się pod ciężarem reszty organizmu. Rzecz ciekawa, że błąd gospodarki rosyjskiej zawładnąć się daje zarówno w ruchu kolejowym jak rzeczynym i morskim. Zgodnie z planem „piatiletki” pojemność portów rosyjskich w 1933 r. przewyższać miała pojemność przedwojenną o 20 proc., tymczasem uskuteczniło do końca 1930 r. zaledwie 3 proc. zamierzonych prac.

Moskwa nie rozumie tego. Wielu rzeczy jeszcze Moskwa nie rozumie. Jeśli naród stacza się po pochyłej równi zniszczenia, czyż można dziwić się, iż taki naród nie jest zdolny do budowania czegośkolwiek?

Stéphane Lauzanne,
redaktor „Matin’a”.

Po 900 latach!

Piszą nam z Sępólna na Pomorzu:

Na dzień 11 grudnia została naznaczona sprzedaż w terminie przymusowym majątku ziemskiego Komierowo i Komierówko, obszaru 5000 mórg, których dotychczasowym właścicielem jest p. Tomasz Komierowski, syn śp. szambelana Romana Komierowskiego, długoletniego posła do parlamentu niemieckiego. Za czasów pruskich dobra komierowskie były jedną większą placówką polską w powiecie złotowskim, to też urzędowe ogłoszenie przymusowej sprzedaży tej majątności wywarło w okolicy wielkie wrażenie.

W „Przewodniku po Pomorzu” dr. M. Orłowicz pisze:

„Komierowo, wieś polska, jest jedną wioską na Pomorzu, która od 900 lat utrzymuje się w ręku tej samej rodziny, Bossutów - Komierowskich. Wywodzą się oni z czeskiego rycerza Bossuty, który przybył w r. 965 z Dąbrówką do Polski i od Mieczysława I dostał dobra Komierowo i Włocibórz w granicznej Krainie. Jego potomkowie od Komierowa przybrali nazwisko Bossutów - Komierowskich. Komierowo leży w okolicy lesistej, w sąsiedztwie przedhistorycznych szaniec, ciągnących się na długości kilku kilometrów, które niegdyś broniły granic Polski od Pomorza. Pierwotny dwór, który był obronny, stał na południowym stoku szanów, lecz zniszczyli go Szwedzi w r. 1656. Obecny dwór wybudował Piotr Komierowski; ostatnio został on przebudowany przez Romana K. wedle projektu Stabrowskiego z Nakła. We dworze znajduje się pokaźna biblioteka oraz archiwum rodzinne, zawierające rękopisy i dokumenty z XV wieku. Oprócz tego jest tu przecho-

wany bogaty strój damski ślubny z XVI wieku i portrety członków rodziny Komierowskich, Rydzynskich, Niesiolowskich, Grudzińskich, Zboińskich, Sikorskich, Kuratowskich, Świeckich, Radziwiłłowskich, bisk. Szembeka, a z nowszych czasów ks. arcyb. Stabilewskiego. Obecny właściciel Komierowa jest Tomasz K. i jego żona Róża z hr. Zamojskich. Niedaleko dworu stoi kościół pierwotnie fundowany 1272 r. przez kanonika gnieźnieńskiego ks. Włociborza Komierowskiego w miejscu, gdzie w walce z Pomoranami zginął 1113 r. Michał z Komierowa”.

Tenże majątek więc — stara siedziba Komierowskich, spokrewnionych także z Jantą - Polczyńskimi, z których wywodzi się także obecny minister rolnictwa — ma być wystawiony obecnie na subhastę.

Antypolska robota

Świecie, 14 października. Agitacja niemiecka w dziedzinie szkolnictwa robi, dzięki stale uprawianej demagogii pracy hakatystycznej w powiecie świeckim znaczne postępy; doszło nawet do tego, że w niektórych szkołach pow. świeckiego dzieci urządziły obstrukcję przeciw władzom szkolnym. Podburzeni przez agitatorów rodzice, wycofali ostatnio w licznych wypadkach dzieci swe ze szkół państwowych, oddając je do szkół prywatnych, utrzymywanych przez subwencje niewiadomo skąd pochodzące. Niemiecka szkoła prywatna w Grucznie n. p. liczy obecnie już przeszło 100 dzieci, choć miała ich w ubiegłym roku zaledwie 50.

Zebrania O. W. P.

Placówka Jeżyce

Zebranie dziś, 15 b. m., o godz. 20-ej w lokalu p. Tomikowskiego, ul. Szamarzewskiego 18.

Kurs Kandydatów

Lekcja kandydatów odbędzie się nie w piątek, lecz dopiero we wtorek, 20. b. m. o godz. 20 w sali Stron. Narodowego, św. Marcin 65

Tragiczny wypadek samochodowy pod Grudziądem

Katastrofa samochodu, prowadzonego przez kobietę

Grudziądz, 15. 10. (Tel. wł.) Wczoraj około godz. 3 popołudniu na drodze z Grudziądza do Radzyna w pobliżu Nowego Dworu rozbił się wskutek najechania na przydrożne drzewo samochód, należący do firmy „P. P. G.” W samochodzie jechał kierownik oddziału fabryki w Wąbrzeźnie Stanisław Blichacz w towarzystwie 2 siostr: Bronisławy i Wandy Obstównych z Wąbrzeźna oraz szofera Baranowskiego.

Wszyscy jadący doznali ciężkich obrażeń. Rannych przewieziono natychmiast do szpitala w Grudziądzu. Stan zdrowia Blichacza i Bronisławy Obstównej, która doznała złamania ręki i pęknięcia podstawy czaszki, jest beznadziejny. Samochód uległ całkowitemu zniszczeniu.

Naoczni świadkowie katastrofy stwierdzają, że w krytycznej chwili samochód prowadzić miała jedna z jadących pań.

Epilog krwawych zająć w Kaczanówce

przed sądem w Tarnopolu

Lwów, 15. 10. (Tel. wł.) Na wiosnę zeszłego roku odbiła się szerokim echem po kraju sprawa krwawego zajęcia w Kaczanówce, gdzie ofiarą starcia między policją a sfanatyzowaną ludnością padło 5 zabitych i 8 rannych.

Bezpośrednim powodem zajęcia był tamtejszy wikary ks. Wróbel, nie chcący dopuścić do objęcia parafii przez proboszcza Grzybowskiego. Epilog sprawy rozegrał się ostatnio przed sądem w Tarnopolu. Ponieważ na ławie oskarżonych zasiadło 34 włościan z Kaczanówki i okolicznych wsi, a ponadto wezwana została wielka ilość

świadków, sąd wyjechał do Podwołoczysk i tam przeprowadził rozprawę. Akt oskarżenia zarzuca oskarżonym zbrodnię gwałtu publicznego, popełnioną przez stawianie oporu władzy celem udaremnienia wykonania obowiązków służbowych, niebezpieczne pogroźki i porwanie się z bronią w ręku przeciwko władzy.

W wyniku rozprawy skazano 22 oskarżonych na karę więzienia od 2 do 6 miesięcy, przyczem trzech na karę bezwzględnego więzienia, a 19 z zawieszeniem kary, 12 oskarżonych sąd uniewinnił.

Proces odszkodowawczy przeciw Towarzystwu Gazowemu w Gdyni

Gdynia, 15. 10. (Tel. wł.) Przed wydziałem cywilnym Sądu Okręgowego odbył się tutaj wczoraj proces aresztowy Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu przeciw Zakładowi Gazowemu, Sp. z ogr. odp. w Gdyni o przyznanie mu odszkodowania za skutki eksplozji gazu. Adwokat Z. U. P. U. Zaleski z Gdyni i Włazło z Poznania żądali zrazu sumy 1 milj. złotych, ale ze względu na ograniczenie kosztów obniżyli chwilową pretensję do kwoty 200.000 zł. Obroń-

cy gazowni p. mec. Janicki z Gdyni i Chmielewski z Poznania, usiłowali dowiedzieć, że za straty spowodowane eksplozją odpowiada karnie dotychczas niewykryta osoba trzecia, która pomiędzy 1 i 8 października odkręciła w piwnicy kurek od gazu, a materiałnie pokrywa straty towarzystwo ubezpieczeniowe. Po nieskończonej ilości replik i duplik sąd, któremu przewodniczył sędzia s. o. Grafka, orzekł, że wyrok ogłoszony będzie w sobotę, dnia 17 bm, o godz. 12 w południe. S. B.

Fabryka 500-złotówek pod Wieluniem

Skonfiskowano gotowych fałszyfikatów na sumę 200.000 zł

Łódź, 15. 10. (Tel. wł.) W związku z aresztowaniem na tut. terenie fałszerzy banknotów 500 złotych, wczoraj popołudniu silny oddział policji otoczył domostwo Wielucha, zamieszkałego we wsi Gołszyn pod Wieluniem. Domostwo Wielucha poddano gruntownej rewizji, w czasie której na

strychu domu wykryto całkowite, urządzenie do fabrykacji fałszyfikatów. Składało się ono z kilkunastu klisz, papieru oraz farb. Znaleziono również gotowe fałszyfikaty 500 zł na ogólną sumę przeszło 200 000 zł. Śledztwo prowadzone przez wydział śledczy w Łodzi, trzymane jest w tajemnicy.

Proces o tragiczną szczepionkę

Zeznania rzeczoznawców

Berlin, 15. 10. (PAT.) W procesie lubickim o szczepionkę Calmetta zeznawał rzeczoznawca lekarski prof. Altstadt, który m. in. powołał się na skuteczne zastosowanie preparatu w ciągu ostatnich lat w całym szeregu krajów. Do listopada 1930 r. preparat Calmetta był z wynikiem dobrym sto-

sowany 180 000 razy we Francji, 45 000 razy w Rumunii, 11 000 w Hiszpanii i 8 600 razy w Polsce.

Dopuszczeni w charakterze oskarżycieli prywatnych rodzice zmarłych dzieci protestowali kilkakrotnie w ciągu rozprawy.

Na uroczystość inauguracji trybunału obecni byli książę małżonek, liczni przedstawiciele dyplomacji, wysocy dostojnicy holenderscy i wielu dziennikarzy, przybyłych na tę uroczystość z zagranicy. Rząd polski reprezentował poseł Rzęplitej w Hadze dr. Babiński.

Trybunał honorowy dla dziennikarzy

Inauguracja w Hadze

Haga, 15. 10. (PAT.) Odbyła się tu uroczysta instalacja w pałacu pokoju w Hadze trybunału honorowego dla dziennikarzy. Trybunał ten stworzony przez międzynarodową federację dziennikarzy ma na celu zwalczanie niesumiennych wiadomości, przez które międzynarodowe stosunki mogłyby być zakłócone. Zasada wolności prasy jest całkowicie uszanowana, tak iż żaden dziennikarz nie może być pociągnięty do odpowiedzialności przed trybunałem z tytułu swoich przekonań. Nato-

miast trybunał będzie zwalczał świadome fałszowanie i przekraczanie wiadomości i wypowiedanie opinii na podstawie takichże materiałów, jak również publikowanie wiadomości uzyskanych drogą fałszywych zapewnień.

Tajemnica zamachów kolejowych wyświetlona

Wiedeń, 15. 10. (PAT.) Wiener Allg. Ztg. stwierdza, że tajemnica zbrodniczych zamachów kolejowych z

wyjątkiem kilku szczegółów, jest już zupełnie wyjaśniona. Dochodzenia stwierdziły, że Ma-

tuschka jest jedynym sprawcą i że nie miał współników. Z próby pisma wynika, że pismo na kartkach, znalezionych na miejscu zbrodni, jest identyczne z pismem Matuschki. Dzienniki przypuszczają, że Matuschka będzie wydany władzom węgierskim. Na Węgrzech zostanie on osadzony w trybie doraźnym. Grozi mu niechybnie kara śmierci.

Zbrodniczy akt wywrotowców ukraińskich

Lwów, 15. 10. (Tel. wł.) W miejscowości Uwsie w powiecie podhajackim w Małopolsce wschodniej została wysadzona w powietrze wspólna mogiła żołnierska z czasów wielkiej wojny. Tego zbrodniczego aktu dokonali wywrotowcy ukraińscy.

Wybuch dynamitu nastąpił o godz. 10 wieczorem. Grób żołnierzy polskich został zrównany z ziemią, a nagrobek kamienny wyrzucony na odległość 100 metrów. Dochodzenia nie dały narazie żadnego rezultatu. (w)

Piersze połowy zimowego lososia.

Hel, 15. 10. (Tel. wł.) We wtorek rybacy helscy, złapali przy pomocy pławin pierwszych dziewięć lososi, średniej wielkości. W Gdańsku placą obecnie za 1 kg lososia 6 zł. Połów lososi zimowych na wędki (takie) rozpocznie się, według zwyczaju, w pierwszych dniach listopada. S. B.

Zapasy złota Szwajcarii

W ciągu kilku tygodni zapas złota w Szwajcarskim Banku Narodowym wzrósł z 700 milionów franków szwajcarskich na 2081 milionów fr. szw., czyli na przeszło trzy i pół miljarda złotych. Pokrycie szwajcarskich biletów bankowych wynosi zatem 145 proc. Jest to najwyższe pokrycie złotem na świecie. Wzrost zapasów złota w Szwajcarskim Banku Narodowym tłumaczy się częściowo wymianą przez Bank posiadanych walut na złoto, na skutek zachwiania się funta szterlingów.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 888 zł; w Gdańsku na Warszawę 8,92 1/2 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płać dziś za 100 mk. niem. w dewizach do 203.98 zł., gotówką — zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.71 do 173.97 zł., gotówką 173.37 zł.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 15. 10. 1931

Warunki: Handel hurtowy, parvelt Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: w obliczeniu ćwierć litrowego gęstościomierza: 1) żyta 71.3 kg (121 f w h) 2) pszenicy 74.8 kg (127 f w h), 3) jęczmienia a) 64 kg do 66 kg., b) 68 kg., 4) owsa 43.55 kg (74.1 f w h.).

„Ceny transakcyjne“

Żyto 15 tonn par Poznań . . . 22.20
Żyto 30 tonn par Poznań . . . 22.25
Żyto 195 tonn par Poznań . . . 22.50
Uspokojenie spokojne.

Ceny orientacyjne

Pszenica 20.50—21.00
Uspokojenie stałe.
Jęczmień a) 64—66 kg. . . 20.00—21.00
Jęczmień b) 68 kg . . . 21.50—22.50
Uspokojenie spokojne.
Jęczmień browarowy . . . 24.50—25.50
Uspokojenie spokojne.
Owies 20.50—21.50
Uspokojenie stałe.
Maka żytnia 65% wł. work. 33.00—34.00
Uspokojenie spokojne.
Maka pszena 65% wł. work. 31.50—33.50
Uspokojenie spokojne.
Otręby żytnie 13.25—14.00
Otręby pszenne 12.00—13.00
Otręby pszenne (grube) . . 13.00—14.00
Rzepak 29.00—30.00
Groch Victoria 20.00—24.00
Groch Folgera 23.00—25.00
Ziemniaki jadalne 3.00—3.20
Ogólne uspokoienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 75 tonn, pszenicy 15 tonn, jęczmienia 30 tonn, owsa 30 tonn.
Ziemniaki w gatunkach specjalnych powyżej notowania.

POZNANSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 15. 10. 1931

Dzisiejsze zebranie giełdowe miało tendencję utrzymaną. Obroty były nieco wyższe, kursy przeważnie bez zmiany. Z pap. państw poszukiwano w dalszym ciągu 5% poź. konwers. po 40% oraz 4% poź. inwestycyjną po 73.—, Za 8% oblig.

Używajcie do czyszczenia zębów tylko wypróbowanej drobnoziarnistej pasty Odol; posiada ona przyjemny smak, czyści, nieźrównanie zęby i konserwuje je. Tw 408

m. Poznania z 1927 r. płacono 92%. W pap. lokacyjnych P. Z. K. handlowano 1% listy dolarowe (stare) po 80% w oddaniu, zaś 4% listy zast. konwert. poszukiwano przy wielkim braku materiału po 26%; w końcu handlowano 6% listy żytnie, które ponownie zwyżkowały, po 13.75—13.50 w placeniu.

Akcje bankowe wzgl. przemysłowe bez notowania. Poszukiwano bez oddawców Bk. Polski po 107.—.

W obrotach nieoficjalnych płacono za 4% premj. dolarowe 43% przy słabej podaży.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu):

5% Pożyczka konwersyjna 40.—% P.
8% obligacje miasta Poznania z 1927 r. 92.—% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredyt. 80.—% O.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kred. 26.—% P.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredytowego 13.75—13.50 P.
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 73.— P.
Tendencja utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 15. 10. 1931.

Waluty Gotówka
Dolary St. Zjedn. tr.: 8,88; sp.: 8,90; kup.: 8,86.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Holandja	362.00	362.90	361.10
Londyn	34.65	34.74	34.56
Nowy Jork	8.918	8.938	8.898
czeki	8.928	8.943	8.903
Nowy Jork	35.14	35.23	35.05
kabel	26.41	26.47	26.35
Praga	175.15	175.58	174.72
Szwajcaria			

Tendencja przeważnie słabsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poź. inwest. 74.00 74.50
4% poź. inw. szt. ser. . . . 80.00
3% poź. bud. 31.00
5% poź. konw. 41.25
6% poź. dol. 57.00

Akcje w złotych:

Bank Polski 0.00—110.00
W. T. Węgla 0.00—17.00
Lilpop 0.00—12.75
Starachowice 0.00—6.20

Tendencja utrzymana.

Komentarz

Papiery państwowe i listy zastawne miały dziś tendencję niejednolitą, akcje utrzymaną. Wszystkie akcje utrzymane.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 15. 10. 1931.

Pszenica march 75—76 kg. 213.00—216.00
Porosłe i słabe ziarno w wyjątkach dopuszczane.

Tendencja mocniejsza.

Pastewna pszenica march.

70—71 kg. 192.00—195.00

Tendencja mocniejsza.

Jara pszenica march. 78 do 79 kg. 216.00—219.00

Tendencja mocniejsza.

Zyto march 72—73 kg. . . 186.00—188.00

Tendencja stała.

Jęczmień 159.00—173.00

Tendencja spokojna.

Jęczmień pastewny i przemysłowy 151.00—158.00

Tendencja spokojna.

Owies march 140.00—148.00

Tendencja spokojna.

Maka pszena 27.25—32.25

Tendencja cicha.

Maka żytnia 70% 26.25—28.75

Tendencja utrzymana.

Ospa pszena 10.00—10.20

Tendencja słabsza.

Ospa żytnia 9.10—9.30

Tendencja stała.

Groch Victoria 20.00—27.00

Makuchy lniane 13.20—13.40

Makuchy arachid 50% loco Hamburg 0.00—11.10

Mączka arachid. 50% loco Hamburg 0.00—11.20

Wytłoki suche paryt. Berlin 6.00—6.10

Srót soya ekstrahowany 46% loco Hamburg 0.00—11.00

Srót soya ekstrahowany 46% loco Szczecin 0.00—11.60

Ziemniaki jadalne białe . . 1.20—1.40

Ziemniaki jadalne czerwone 1.40—1.60

Ziemniaki iad. żółte . . . 1.60—1.80

Ziemniaki fabryczne . . . 6—7 fg. pro % mączki.

Ogólna tendencja spokojna.

Nowe obciążenia podatkowe

Stanowisko Klubu Narodowego

Jak już donosiliśmy, na ostatnim posiedzeniu Sejmu przystąpiono do omawiania przedłożenia o t. zw. kryzysowym dodatku do podatku dochodowego. Dyskusję rozpoczęło przemówienie wiceministra Zawadzkiego.

Projekt ustawy o kryzysowym dodatku do państwowego podatku dochodowego wprowadza dla dochodów t. zw. fundowanych dodatek stopniowy w 5 grupach od pół do 4 procent, a dla dochodów z uposażeń za pracę najemną dodatek w 11 grupach od pół do 10 procent. Projekt przewiduje zwolnienie od tego podatku pracowników państwowych, komunalnych, monopolowych i banków państwowych, dochody, które podlegają temu dodatkowi, będą wolne w czasie trwania tej ustawy od 10 proc. dodatku do podatku. Rada Ministrów może zawiesić działanie ustawy w uznanej przez siebie chwili. Rząd oblicza efekt skarbowy ustawy na 40 do 45 milionów. Referent przyjmuje tylko około 35 do 40 milionów.

W dyskusji zabrał m. in. głos poseł Stahl z Klubu Narodowego, który oświadczył:

P. wiceminister mówił, że projekty rządowe nie są wynikiem żadnej czystej doktryny, a tylko wymagań życia. Mogę przyznać, że te projekty podatkowe nie kierują się rzeczywiście żadną doktryną, a są tylko wyrazem zasady: brać pieniądze tam, gdzie je chwycić można. Przypomnę, jakie nowe obciążenia nastąpiły już w roku bieżącym. Podwyżka ceny zapalek w sumie 18 milionów złotych, fundusz drogowy, który dał dodatkowe obciążenia — 48 mil., 10 procentowy dodatek do podatku dochodowego urzędników — 9 milionów, podwyższenie stawek emerytalnych — 20 milionów, od kart do gry 1 i pół miliona. A zatem przybyło już w tym roku około 90 milionów.

Jeżeli według słów p. wiceministra mają to być konieczne ofiary na rzecz równowagi budżetu, to przedewszystkiem musimy zapytać się, czy te ofiary są celowe. Dziś żyjemy już w okre-

sie takiego wyczerpania kraju, że zabieg tego rodzaju dają bardzo często wynik wprost przeciwny. Obniżenie uposażenia urzędników przyniosło nominalnie oszczędności dla skarbu dość duże, ale musimy się zapytać, czy nie równoważy tego w znacznej części zmniejszenie się wpływów podatkowych wskutek spadku siły kupczej stanu urzędniczego. Tak samo podwyżka ceny artykułów monopolowych pociąga za sobą spadek konsumpcji. Podwyższenie taryf kolejowych w roku 1929, po którym spodziewano się 100 milionów dodatkowych wpływów, nie dało żadnego rezultatu. Nie wiadomo, o ile podwyższenie ceny zapalek wywołało obniżenie spożycia, natomiast wiemy, jakie perypetie przechodził fundusz drogowy i jak on zawiódł oczekiwane nadzieje.

Klub Narodowy głosować będzie przeciw ustawie zarówno z powodów natury ogólnej, jak i ze względów szczególnych, jako przeciw zwiększeniu tego właśnie podatku. Należy mocno podkreślić, że zmniejszy się przez to kapitalizacja wewnętrzna, której rozwojowi podatek ten zadaje nowy cios.

Klub nasz przeciwstawia się przedłożeniu i dlatego, że polityka rządu, polegająca na posunięciach doraźnych rządu, który daje się zaskakiwać koniecznościami, polityka, która nie opiera się na zdolności przewidywań, na rozumieniu tendencji rozwoju życia gospodarczego, polityka, która robi wrażenie rozpaczliwej obrony przed nieprzewidzianymi faktami życia gospodarczego, nie może budzić zaufania, że zdoła opanować sytuację. (Okłaski na ławach Klubu Narodowego).

Po ostatnim słowie referenta wniosek formalny p. Stahla o odesłanie ponownie przedłożenia do komisji odrzuceno głosami B. B. przeciwko całej opozycji, odrzucono również wszystkie poprawki, między innymi poprawkę pos. Stahla, żeby w dzielnicy zachodniej od podatku strącano wpłacone na dochodowy podatek komunalny sumy.

„3) wśród tych pierwszeństwo mających większą rodzinę i nie posiadających majątku

„Wykazy, stwierdzone podpisami zarządu, nadesłać na moje ręce jaknajprędzej.

Podpis komendanta „Zw. Strzeleckiego“

Okazuje się jednak, że nietylko idzie się na poparcie „Strzelca“, czy innych organizacji zawodowych robotniczych, będących pod wpływami „sanacji“, ale także dowiadujemy się, że i pracodawcy są oceniani nie według wartości i ich zdolności do wypełniania zadań, które im się porucza, lecz według przynależności partyjnej. Na dowód przytoczę panom uchwałę w sprawie walki z bezrobociem, podjętą nie na jakimś wiecu lub przypadkowym zebraniu, ale na zjeździe rady wojewódzkiej B. B. W. R., odbytej w dniach 26. i 27. 9. br. w Toruniu, którą to radę witał w imieniu rządu i przemówienie na niej wygłosił wojewoda pomorski p. Lamot. Rezolucja ta brzmi:

„Jawne i czynne popieranie przez czynniki rządowe i społeczne tych zrzeszeń zawodowych pracowników i pracodawców, które pozytywnie ustosunkują się i popierają poczynania rządu w zakresie walki z bezrobociem.“

Jeżeliby który z panów w powyższą uchwałę wątpił, to niech zajrzy do „Dnia Pomorskiego“ z dn. 1. 10. 1931 r.

Uchwały tej nie należy lekceważyć z tego względu, że uchwały takich zjazdów są dla dzisiejszych kierowników rządu miarodajne.

Mimo wszystko. Klub Narodowy głosować będzie za ustawą, zastrzega się jednak przed tendencjami użycia niniejszej ustawy jako odszkodni partyjnej, wychodząc z założenia, że kolej Kraków — Miechów budowana będzie wysiłkiem całego narodu polskiego, wobec czego przy wynikających z tego tytułu korzyściach, przekonania polityczne nie powinny odgrywać żadnej roli.

CIEMNA STRONA PIĘKNYCH RUCHÓW KOBIECYCH

Wdzięk kobiecej, który opromienia każdy ruch Pani, jest często narażony na szwank przez zbyteczne włosy i puszek. Nie należy ich jednak golić. Odrośłyby natychmiast jeszcze bardziej sztywne i gęste niż dotąd. Można je usunąć na długo w ciągu 3-ch minut dzięki TAKY, który jednocześnie nadaje skórze naturalną białość i gładkość.

Załadajcie jeszcze dziś kremu TAKY we wszystkich lepszych perfumeriach i składach aptecznych. Cena za tubę zł 5,—

Laboratoires CHARLES ROGER, Bologne s/Seine, Francja. Tw 407

Rzemiosło przeciwko projektom ustaw

Zebranie rzemieślnicze w Kościanie.

W Kościanie odbyło się w tych dniach zebranie samodzielnich rzemieślników miasta i powiatu. Po powitaniu licznie przybyłych uczestników, przewodniczący p. Wypych poruszył sprawę nowych ustaw i projektów, grożących stanowić rzemieślniczemu. Następnie zabrał głos p. Libera z Poznania, który w obszernym przemówieniu

poddał krytyce nowe projekty, dotyczące spraw rzemieślniczych i podatkowych. Po przemówieniu zawiązała się ożywiona dyskusja, którą zakończono rezolucją w sprawie warunków, na jakich ma się przyjmować i kształcić uczniów w rzemiośle. Poza tem żądano, aby przy zmianach ustawy organizacje rzemieślnicze mogły się poprzednio wypowiedzieć. Założono także stanowczo protest przeciwko zamiarowi pozbawienia wykwalifikowanego mistrza prawa kształcenia uczniów. Zebranie odbyło się w nastroju silnie podnieconym.

Zebranie rzemiosła w Inowrocławiu.

W niedzielę 11 b. m. odbyło się w stolicy Kujaw wielkie zebranie rzemieślnicze. Po zagajeniu i odczytaniu protokołu p. poseł Lasota wygłosił referat p. t.: „Kapitał w świecie a w Polsce“, gdzie przedstawił cyframi ogólne zubożenie, dotyczące szczególnie rzemiosła. Mówca podkreślał, że przyczyniają się do tego ustawy rządowe, ciężary podatkowe, najróżniejsze komisje i nadkomisje, oraz przepisy administracyjne. W rezultacie referatu i dyskusji uchwalono protest rzemiosła miasta Inowrocławia przeciw uchwale sejmowej w sprawie zmian ustawy w przedmiocie prac młodocianych.

I tutaj zaznaczyło się dość silne podniecenie wśród ogółu rzemieślników.

Po wczorajszym koncercie muzyki polskiej

Szczególnie uroczysty nastrój cechował wczoraj szalenie zapelnioną salę Teatru Wielkiego na pierwszym reprezentacyjnym koncercie śródom. Wiele osób przybyło w strojach wieczorowych. Z zadowoleniem można zauważyć, iż koncerty symfoniczne wyrobiły już sobie publiczność stałą, która postanowiła najwidoczniej nie opuszczać żadnego. Taki stały trzon jest najlepszym świadectwem, jak dobre wyczucie miało miasto Poznań, organizując tę placówkę kultury muzycznej.

Uroczystego charakteru dodało koncertowi przybycie Karola Szymanowskiego. Znakomity muzyk zasiadł w łóży pierwszego piętra. Po wykonaniu „Harnasiów“ rozległy się entuzjastyczne oklaski i zaczęto z zapalem wywoływać autora. Szymanowski przeszedł za scenę i ukazał się wśród orkiestry, co było hasłem do zdwojonych owacy. Powtarzały się one ustawicznie, mimo, że „Harnasie“ byli ostatnim punktem programu, tak że znakomity kompozytor musiał kilkakrotnie powracać na podjum, aby podziękować za powszechny entuzjazm.

Goście przyjęcie spotkało wogóle cały program, złożony wyłącznie z dzieł muzyki polskiej. Zajmuje się nim z fachowego punktu widzenia nasz sprawozdawca muzyczny. Tutaj dodać tylko trzeba, że zarówno rektor Akademii Muzycznej warszawskiej prof. Zbigniew Drzewiecki, który wykonał Chopina koncert f-moll oraz Scherzo (na bis) jako też dyr. Grzegorz Fitelberg, który dzierżył batutę, byli przyjmowani owacyjnie. Pierwszy koncert śródomy (mają odbywać się takie co dwa tygodnie) dobrze zapoczątkował dalsze.

PALACZE! BONICOT
chronicie Wasze zdrowie
pałac, używajcie

Dwie krople BONICOTU wstrzyknięte do papierosa cygara lub fajki ochronią gardło, płuca, serce, żołądek i jelita od szkodliwego działania Nikotyny. Do nabycia w aptekach, drogeriach i sklepach tytoniowych.

Pw 8007-70.176

Przeciw partyjniactwu „sanacyjnemu“ na kolejach

Z mowy posła Witkowskiego (Klub Nar.) w sprawie budowy kolei Kraków — Miechów

W czasie obrad Sejmu nad budową kolei Kraków — Miechów zabrał głos z ramienia Klubu Narodowego pos. Witkowski. Oświadczył on w swym przemówieniu, co następuje:

Wniesiony rządowy projekt ustawy o budowie normalno-torowej kolei Kraków — Miechów nie wzbudza tak pod względem politycznym, jak i ekonomicznym zastrzeżeń. W zupełności doceniamy korzyści, wynikające z tego projektu dla państwa. Mamy jednakowoż zastrzeżenia co do formy projektu, który w treści swojej zupełnie pomija sposób sfinansowania przyszłej budowy tej linii kolejowej.

Wprawdzie art. 3 niniejszego projektu wyjaśnia, że koszty budowy wspomnianej linii pokryte będą bądź to drogą operacji kredytowej, opartej na specjalnych tytułach prawnych, bądź też z czystej nadwyżki dochodów przedsiębiorstwa P. K. P., osiągniętej ponad sumę, prelimitowaną w budżecie, to jednak zdaniem naszym, projekt winien zupełnie jasno określić wysokość kosztów budowy, jak również okres czasu, konieczny do przeprowadzenia niniejszej ustawy. Dowiedzieliśmy się wprawdzie z ust p. ministra komunikacji, że koszty budowy oblicza się ona około 30 milionów złotych i, że w przyszłym budżecie państwowym jest na ten cel wyasygnowany kredyt w wysokości 1 miliona złotych, lecz również dowiedzieliśmy się z ust p. referenta, że niewyłączona jest i pożyczka zagraniczna. Doświadczeni koncesją, udzieloną na magistralę Śląsk — Gdynia, stwierdziliśmy, że dalsze udzielanie podobnych koncesyj nie leży, zdaniem naszym, w interesie państwa, tem więcej, że sam p. minister komunikacji w komisji komunikacyjnej dnia 23. 4. b. r.

oświadczył słownie, że nie mógłby jednocześnie kilku takich pożyczek zaciągnąć.

Zupełnie podzielamy zdanie tak p. ministra komunikacji, jak i p. referenta, że budowa kolei Kraków — Miechów może w pewnej mierze dodatnio wpłynąć na bezrobocie, obawiamy się jednak, aby pewne czynniki nie wykorzystywały tej koniunktury na cele partyjne. Kiedy jeden z panów posłów z opozycji komisji komunikacyjnej dn. 7 bm. wyraził te obawy, biorąc jako przykład rzekome nadużycia, które się dzieją przy budowie magistrali Śląsk — Gdynia, to p. minister komunikacji wyraził swoje zdziwienie z tem, że o podobnych nadużyciach nie jest mu nic wiadomo. Znajduję się przypadkowo w tem szczęśliwym położeniu, że mogę na podstawie autentycznego dokumentu potwierdzić zarzuty p. posła z opozycji, i ośmielę się tu przytoczyć treść poufnego pisma z dn. 2. 6. rb., skierowanego przez pewien okręg „Związku Strzeleckiego“ w charakterze poufnym do jednego z podległych oddziałów „Związku Strzeleckiego“ w wojew. poznańskim:

„Dyrekcja Kolei Państwowych (w tym wypadku dyrekcja K. P. w Poznaniu) poszukuje robotników do robót sezonowych ziemnych. Do przyjęcia mają pierwszeństwo bezrobotni z pośród naszych członków. Obywatele prezesa nadesła pod osobistą odpowiedzialnością wykazy bezrobotnych naszych członków, którzy na prace reflektują (przypuszczalnie na wyjazd). Kierować się następującymi względami:

„1) członek, należący od dawna bez względu na pewny, biorący udział w pracy strzeleckiej.

„2) należy równocześnie do B. B.

Wielkie Zebranie Informacyjne Młodzieży Wszechpolskiej

odbędzie się w piątek, dnia 16 b. m., o godz. 20 w sali Stronnictwa Narodowego, św. Marcin 65.

Przemawiać będą: X. Prałat Józef Prądzyński oraz kol. Jan Sacha n. t.: „Akademik a polityka“.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chruli

Manifest niemieckich kół gospodarczych

Mówiliśmy wczoraj na tem miejscu o wielkim manifestie, opublikowanym ostatnio przez czołowe organizacje gospodarcze Rzeszy Niemieckiej. Koła gospodarcze Niemiec odpięrają stanowczo zarzut, iż winę za dzisiejsze katastrofalne stosunki ponosi kapitalizm. Winę tą ponosi powojenna polityka gospodarcza wahać się raz w stronę kapitalizmu, raz w stronę socjalizmu. „Nie można winić kapitalizmu za błędy socjalizmu, za wzrost ciężarów publicznych i rozrost urzędów socjalnych”. Prawdę tą trzeba wreszcie zrozumieć, mówią autorowie odezwy, i trzeba uznać, iż niema kompromisu między metodami kapitalistycznymi i socjalistycznymi. Jest możliwa tylko jedna droga, a wiedzie ona ku systemowi gospodarki indywidualistycznej. Jest czas najwyższy, aby wejść na tę drogę. W tym celu trzeba podjąć reformę radykalną dotychczasowych metod polityki gospodarczej i socjalnej.

Koła gospodarcze muszą same wyrzec się, we własnym obozie, wszelkich aktów stojących w sprzeczności z systemem gospodarki indywidualistycznej. A więc: tak, jak zgóry należy odrzucić jakąkolwiek nową ingerencję państwa w życie gospodarcze, tak też należy wyrzec się subwencji publicznych, kierujących siły gospodarcze w zazwyczaj niewłaściwym kierunku.

Ponadto koła gospodarcze mają obowiązek dołożenia wszelkich starań, aby obniżyć poziom cen, i to przy użyciu środków samopomocowych. Ale środki te odniosą pożądany skutek tylko wówczas, jeśli równocześnie zrealizuje się następujące, naczelnne postulaty kół gospodarczych:

1. Radykalne zwięźnienie zadań i wydatków publicznych, umożliwiających obniżenie ciężarów, wynikających z utrzymania aparatu państwowego.

2. Dostosowanie płac i uposażeń do istniejących warunków konkurencyjnych; głównym warunkiem bardziej, niż dotychczas, indywidualnego kształtowania się płac jest reforma systemu umów zbiorowych i rozjemstwa.

3. Dostosowanie nadmiernych ciężarów socjalnych do możliwości gospodarczych oraz radykalne uproszczenie administracji ubezpieczeń społecznych. „Właśnie dlatego, że chcemy zachować ubezpieczenia społeczne, — piszą autorowie manifestu, — domagamy się istotnej reformy w tej dziedzinie.”

4. Obniżenie taryf kolejowych i pocztowych oraz opłat na rzecz komunalnych zakładów użyteczności publicznej, co najmniej do poziomu z r. 1929.

5. Uwolnienie niemieckiego rynku pieniężnego od presji wiszącego długu publicznego przez konsolidację tegoż długu, nienaruszającą prawa wierzyteli.

6. Ostateczne usunięcie resztek gospodarki przymusowej, także w dziedzinie mieszkaniowej.

W nowym okresie, rozpoczętym tą radykalną reformą, wszystkie akty ustawodawcze i poczynania władz winny opierać się na niewzruszalnych zasadach poszanowania prawa własności prywatnej i praworządności.

Przyszłość Niemiec zależy — tak kończy się manifest — od podporządkowania interesów poszczególnych warstw społecznych, partij i galezi gospodarstwa dwóm naczelnym zasadom:

— wolnościowej zasadzie gospodarki prywatnej, wykrzesającej siły twórcze narodu oraz

— wiążącej zasadzie idei narodowej oraz odpowiedzialności narodowej.

Krótkie informacje gospodarcze

— Polsko-szwedzkie tow. „Papyrus” w Soczewce, po porozumieniu się z byłym zarządem, uruchomiło fabrykę papierniczą, która ogłosiła upadłość w lipcu r. b. Fabryka zatrudni 400 pracowników.

— W czasie od 1. — 7. b. m. liczba bezrobotnych na terenie woj. śląskiego zwiększyła się i obecnie wynosi 62.739 osób.

— Czeskosłowacki Bank Narodowy, chcąc uniknąć ewentualnych strat kursowych na walutach i dewizach zagranicznych, znajdujących się w jego posiadaniu, zamienił część ich w Nowym Jorku na złoto.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Zaliczki kwartalne.** Nowy projekt ustawy o podatku przemysłowym przewiduje, że zaliczki kwartalne będą wpłacane do kasy skarbowej w wysokości co najmniej jednej piątej podatku, wymierzonego za ubiegły rok kalendarzowy, w następujących terminach: do 15 czerwca za I kwartał, do 15 sierpnia — za II kwartał, do 15 października — za III kwartał oraz do 15 lutego — za IV kwartał. Płatnicy ci jednak mogą wpłacać tę zaliczkę także w terminach miesięcznych w wysokości 1/16 części podatku wymierzonego za ubiegły rok kalendarzowy. Niewpłacone w powyższych terminach zaliczki podlegają przymusowemu ściąganiu.

(p) **Opodatkowanie książek.** Projekt zmiany ustawy o podatku przemysłowym przewiduje stawkę podatkową 1/2 proc. od obrotów osiągniętych przez prowadzące prawidłowe księgi handlowe wydawnictwa książek, drukowanych na obszarze obowiązywania ustawy. Natomiast księgarnie będą opłacały od 1 stycznia 1932 r. — 1 i pół proc. i od 1 stycznia 1933 r. — 0,75 proc., a nieprowadzące ksiąg od 1 stycznia 1933 r. — 1 proc. (j.)

(p) **Umarzanie podatku.** Upoważnienie ministra skarbu do udzielania ulg otrzyma w projekcie granice bardzo szerokie i będzie brzmiało następująco: W gospodarczouzasadnionych lub zasługujących na szczególne uwzględnienie wypadkach ministrowi skarbu przysługuje prawo całkowitego lub częściowego zwalniania od podatku, odraczania i rozkładania na raty, jako też częściowego lub całkowitego umarzania zaległych kwot podatku oraz kar pieniężnych tudzież odsetek za odroczenie i kar za zwłokę, jak również darowania skutków niedotrzymania wszelkich przewidzianych w niniejszej ustawie terminów. (j.)

(p) **Zwroty nadpłat podatkowych.** W budżecie min. skarbu na rok 1931—32 nie został przewidziany kredyt na zwroty nadpłat w podatkach bezpośrednich i opłatach stemplowych, powstałych w ub. okresach budżetowych, wobec czego urzędy i izby skarbowe nie zwracały nadpłat uskuteczniionych przez zplacników czy to na skutek pomyłki, czy też na skutek uwzględnienia odwołań. Obecnie przedłożył min. skarbu moc obowiązującą poprzednio wydanych w tym przedmiocie okólników celem uskutecznienia zwrotów. Zwroty te dotyczą tylko w wypadkach w których nadpłaty nie zostały zaliczone na poczet przyszłych podatków.

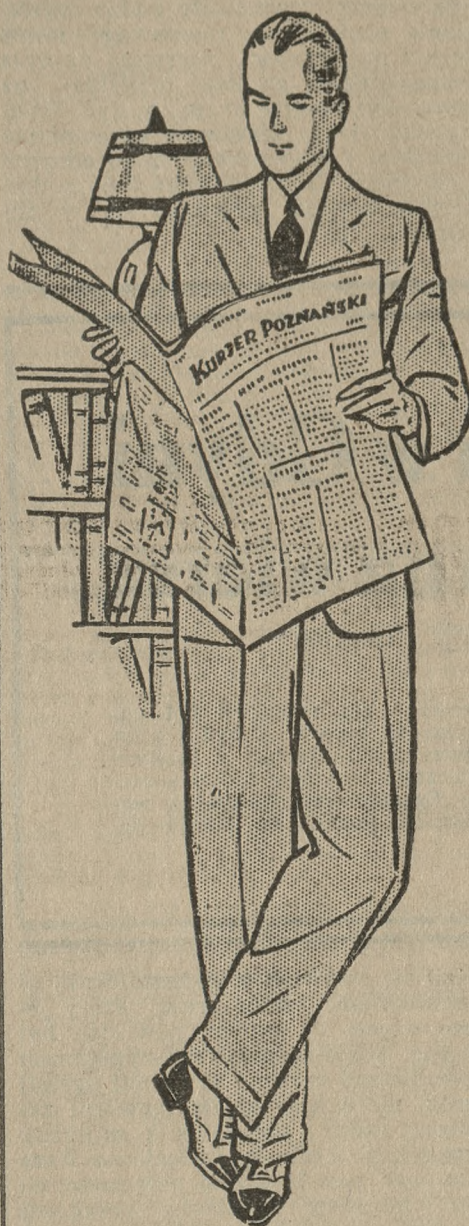
Z KRAJU

(k) **Bilans Banku Polskiego za pierwszą dekadę października r. b.** wykazuje zapas złota 576 mil. 046 tys. zł., t. j. o 7 mil. 990 tys. zł. więcej niż w poprzedniej dekadzie. Pieniądze i należności zagraniczne, zaliczone do pokrycia, zmniejszyły się o 16 mil. 851 tys. zł. do sumy 98 mil. 989 tys. zł., również niezaliczone do pokrycia spadły o 3 mil. 486 tys. zł. do sumy 130 mil. 627 tys. zł. Portfel wekslowy wykazuje zmniejszenie o 4 mil. 226 tys. zł. i wynosi 630 mil. 242 tys. zł., natomiast stan pożyczek zastawowych podniósł się o 8 mil. 696 tys. zł. i wynosi 111 mil. 541 tys. zł. Inne aktywa spadły o 7 mil. 580 tys. zł. do sumy 207 mil. 169 tys. zł. W pasywach pozycja natychmiast płatnych zobowiązań wzrosła o 18 mil. 446 tys. zł. (216 mil. 485 tys. zł.). Obieg biletów bankowych zmniejszył się o 37 mil. 748 tys. zł. (1.187 mil. 044 tys. zł.). Stosunek procentowy pokrycia obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku wyłącznie złotem wynosi 41.04 proc. (11.04 proc. ponad pokrycie statutowe), pokrycie kruszcowo - walutowe 48.10 proc. (8.10 proc. ponad pokrycie statutowe), wreszcie pokrycie złotem samego tylko obiegu biletów bankowych wynosi 48.53 proc.

(k) **Bilans handlu zagranicznego za wrzesień wykazuje 58 mil. zł. nadwyżki wywozu nad przywozem.** Według tymczasowych obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego, dotyczących handlu zagranicznego Rzeczypospolitej Polskiej (łącznie z W. m. Gdańskiem) wywieziono we wrześniu 1.756.733 t. towarów, wartości 171.488 tys. zł., przywieziono zaś 268.343 tonny wartości 113.324 tys. zł. W porównaniu do sierpnia nastąpił wzrost wywozu w wadze o 171.25 t., w wartości o 21.378 tys. zł., przywozu zaś o 8.455 t., oraz o 4.222 tys. zł. Saldo dodatnie bilansu handlu zagranicznego we wrześniu wynosiło 58.164 tys. zł. czyli zwiększyło się w porównaniu do sierpnia o 17.156 tys. zł. Szczególnie zwiększył się wywóz artykułów spożywczych (o 14.7 mil. zł.), zwłaszcza zbóż: żyta (o 2,1 mil. zł.), jęczmienia (o 3,3 mil. zł.) Nadto zwiększył się wywóz bekonów (o 3,7 mil. zł.) oraz jaj (o 3,6 mil. zł.). Wzmógł się we wrześniu wywóz gęsi (o 1,6 mil. zł.) oraz zwiększył się wywóz trzody chlewnej (o 0,6 mil. zł.) Poprawę wskazuje dalej wywóz paliwa, szczególnie zaś wzrost wywozu węgla (o 3,1 mil. zł.). Wywóz drzewa, pomimo zmniejszenia wywozu balu i desek (o 1,6 mil. zł.) wskazuje zwiększenie na wyrobach gotowych, jak meble (o 0,3 mil. zł.) oraz forniry (o 0,6 mil. zł.). Wzrost nadto wywozu nasion oleistych (o 1,4 mil. zł.). W przemyśle włókienniczym zwiększył się wywóz tkanin, w szczególności bawełnianych (o 0,8 mil. zł.) oraz jed-

wabnych (o 1,3 mil. zł.) a nadto odzieży (o 1,8 mil. zł.). Zmniejszył się natomiast wywóz maszyn i aparatów (o 1,7 mil. zł.). W przywozie ważniejsze zmiany wyraziły się w wzroście na artykułach spożywczych (o 5,2 mil. zł.), skórach i futrach zwierz. (o 1,7 mil. zł.) oraz szmatach i makulaturze (o 1,5 mil. zł.). Zmniejszył się natomiast przywóz surowców włóknistych (o 4,5 mil. zł.), maszyn i aparatów (o 1,0 mil. zł.) oraz przyrządów i materiałów elektrotechnicznych (o 1,0 mil. zł.).

(k) **Kryzys gospodarczy a koleje.** Wier-nem odbiciem sytuacji gospodarczej w kraju, jest wykaz przewozów towarowych na kolejach. We wrześniu r. b. Polskie Koleje Państwowe ogółem przewoziły przeciętnie dziennie 15.013 wagonów 15-tonnowych (w nawiasie liczby przewozów we wrześniu 1930 i we wrześniu 1929 — 17.239 wag. i 19.374 wag.), w tem naładunek na kolejach polskich wynosił dziennie średnio 13.286 wag. (15.060 wag. i 17.028 wag.), od kolei zagranicznych przyjęto 360 wag. (449 wag. i 618 wag.), a tranzyt przez Polskę wyniósł 1.138 wag. (1.436 wag. i 1.260 wag.). Z cyfr powyższych wynika, że ogólna praca kolei, osiągnęła we wrześniu r. b. znacznie niższy poziom, niż w analogicznych miesiącach 1930 i 1929 r.

A jednak —

niema gazety nad Kurjer Poznański — w każdym domu — dwa razy dziennie — bez sensacji brukowej —

(k) **Czy import tomasyny jest konieczny?** Na 14 fabryk superfosfatu w kraju 13 jest unieruchomionych, albowiem zapasy superfosfatu, których ze względu na przesilenie rolnicze obecnie nie można sprzedać, wynoszą tyle, co konsumpcja całego jednego roku. Tymczasem importuje się jeszcze dość duże ilości tomasyny, która jest również nawozem fosforowym, z zagranicy a między innymi nie tylko z Belgji, lecz także i z Niemiec. Wprawdzie rolnictwo twierdzi, że bez tomasyny o-będąc się nie może, nasuwa się tutaj jednak pytanie, czy nie należałoby wprowadzić tomasyny na list etowarów zakazanych do przywozu, udzielić pewnego kontyngentu przywozowego Belgji, a hamować przywóz z Niemiec. Sprawa ta jest podobno przedmiotem rozważań miodadajnych czynników.

(k) **Kredyty młynarskie na zakup zboża.** W poprzednich latach uzyskało młynarstwo w Banku Polskim, względnie w Banku Gosp. Krajowego, kredyt na zakup zboża. Również i w tym roku są w toku starania wspólnej reprezentacji związków młynarskich celem osiągnięcia takiego kredytu w wysokości 5 i pół mil. zł. O ile nie nastąpią nieprzewidziane trudności,

Chorzy na serce, reumatyzm, choroby nerwowe i arteriosklerozę

nie mający możliwości ze względu na ciężki kryzys gospodarczy, jaki obecnie przeżywamy, wyjechać dla poratowania zdrowia do Nauheim, Franzesbadu, Kudowy itd. mogą sporządzić sobie kąpiele lecznicze w domu. Do celu tego najodpowiedniejszemi są sole kwasu - węglowego marki „Erbe”. Działanie lecznicze kąpiei solami kwasowemi „Erbe” zastępują w zupełności kurację w wyżej wymienionych uzdrowiskach zagranicznych. Działanie ich polega na podrażnieniu naskórka przez osiadające na nim pęcherzyki bezwodnika węglowego. Czynność ta sprawia skutek niezmiernie łagodnego, wszechstronnego dla całej powierzchni ciała masażu, przyspieszając zaś obieg krwi wywołuje temsamem szybszy o wiele proces wymiany materji, który nie obciąża jednak serca powiększoną pracą. Kąpiele sporządzane w domu są o kilkaset % tańsze od naturalnych, przyczem działaniem nie różnią się od nich wcale. Dr. L. K. Pw 8 005-39.206

zależne od ostatnich wydarzeń na międzynarodowym terenie finansowym, rokowania te dadzą pomyślny wynik.

(k) **Z rynku obuwanego.** Fabryki obu-wia mechanicznego, które w lutym i marcu poprawiły swój stan zatrudnienia na niekorzyść obuwniczej ręcznej, doznały następnie znów spadku zatrudnienia. Sezon zimowy zaznacza się ogólnie tylko słabo i jest wykorzystany tylko przez niektóre fabryki forsujące sprzedaż zapomocą zniż-ze kcen. Na 19 czynnych fabryk było w lipcu uruchomionych 11. Dwie większe fabryki w Warszawie własne sklepy. Ogólnie bowiem daje się zauważyć stałe zmniejszanie się ilości wypracowanych kup-ców. Ręczne wytwórnie obuwnicze, zwłaszcza w Warszawie i w Radomiu konkurują silnie, mając niższe koszty produkcyjne. Import obuwniczy zagranicznego, zwłaszcza czeskiego coñął się wprawdzie, jednak w mniejszym stopniu aniżeli zbyt krajowego obuwniczy. Ulgi celne, ułatwiające import, są bardzo szkodliwe dla krajowej gospodarki.

Z ZAGRANICY

(z) **Rekordowa statystyka Szwajcarskiego Banku Narodowego.** Statystyka Szwajcarskiego Banku Narodowego wykazuje na dzień 1 października r. b. cyfry prawdziwie rekordowe. Zapas złota powiększył się o 335 mil. franków i wynosi obecnie 1.698 mil. franków, z czego około 1 miljarda znajduje się w kraju. Obieg banknotów wynosi 1.461 mil., przewyższając obieg miesiąca ub. o 142,8 mil. Obieg banknotów pokryty jest złotem i złotem dewizami w 139,49 proc., podczas gdy w r. ub. jeszcze pokryty był w 98,74 proc. Pokrycie banknotów samem tylko złotem wynosi 116,19 proc., w przeciwieństwie do 64,82 proc. w roku ub.

(z) **Symptomy kryzysu we Francji.** Prasa paryska przynosi alarmujące wiadomości o wstrzymaniu wypłat przez wielki, prowincjonalny bank francuski: Banque Chapuis (Comptoir d'Escompte de Reims). Instytucja ta ucierpiała już przed rokiem podczas t. zw. kryzysu Oustric'a, jedna kpmoc Union Parisienne uzdrowiła interesy banku. Obecnie kryzys, srożący się coraz bardziej nawet w „szczęśliwej Francji”, spowodował Banque Chapuis do unieruchomienia swych okienek wypłat. Bank Francuski, który związany jest licznymi interesami z chorą instytucją, wysłał do Reims swego przedstawiciela, celem zbadania sytuacji na miejscu. Nie jest to jedyny wypadek niewypłacalności poważnych towarzyszów francuskich. Prawie jednocześnie wstrzymał wypłaty wielki koncern miedziany Tréfileries du Havre o kapitale 658 mil. fr., którego zobowiązania, przeważnie krótkoterminowe, wynoszą 307 mil. fr. Krok ten spowodował natychmiastowe wstrzymanie wypłat przez szereg przedsiębiorstw kontrolowanych przez koncern, m. i. Electro Cable w Paryżu (kap. 43 mil. frs.) Widzimy, że nawet we Francji skutki światowego kryzysu zaznaczają się coraz dobitniej. (j)

(z) **Gwałtowny spadek produkcji samochodowej U. S. A. w 1931 r.** Produkcja samochodów w Stanach Zjedn. wynosiła w r. 1929 — 5,6 mil. sztuk, w r. 1930 już tylko 3,3 mil., zaś w pierwszych ośmiu miesiącach b. r. zmalała do 2.059 mil. wozów, co oznacza spadek o 760 tys. sztuk. Na Wall Street szacuje się całą tegoroczną produkcję na 2,4 mil. jednostek, co byłoby zmniejszeniem o 900 tys. sztuk wozów wobec roku ubiegłego. Z powyższego wypada 45 proc. na produkty Generals Motors, zaś tylko 25 proc. na Forda, co uzmysławia dominującą stanowisko, jakie sobie w ciągu ostatnich dwóch lat wywalczyły zakłady G. M. W ciągu pierwszego półrocza r. b. zmniejszył się eksport samochodów ze Stanów o 47,8 proc., w porównaniu z pierwszym półroczem 1930. Wartość wywozu wyniosła 102,2 mil. dol., czyli 93,8 mil. mniej niż w r. ub. Jest rzeczą charakterystyczną, że z 13.927 wozów przywiezionych do Europy, zaledwie 344 przypadają na Niemcy, co tłumaczy się cłem prohibicyjnym, najwyższem na świecie. (j)

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Cześć pracy pani domu!

Gotowanie konkursowe na gazie zakończyło się wynikiem dodatnim — Wybór „Miss Gaz” odbył się przy licznych udziałach publiczności

Z inicjatywy dyrekcji poznańskiej gazowni miejskiej odbyło się konkursowe gotowanie na gazie w wielkiej sali restauracji „Belweder” przy ul. Marsz. Focha. Przez całą jej długość ustawiono 3 stoly. Do dwóch zewnętrznych wmontowano instalację gazową i 24 kuchenki, z których każda zaopatrzona była w licznik. Przy gazomierzu siedział specjalny urzędnik techniczny. Na 24 zgłoszone panie stanęły do konkursu 23.

Po godz. 17-tej przemówił kierownik wydziału propagandy p. inż. Wirbser, podkreślając ważność pokazu i wskazując na rolę, jaką odgrywa w gospodarstwie praca pani domu. Omówiwszy zadania konkursu, polegające na zużyciu najmniejszej ilości gazu, w najkrótszym czasie gotowania i smacznym przyrządzeniu obiadu, zakończył p. inż. Wirbser słowo wstępne hasłem: „Cześć pracy pani domu!”

Z kolei zagrała orkiestra zakładów miejskich, poczem zajaśniały płomyki pod licznymi „wieżami garnków”, a w kilka minut później rozchodzili się wonne zapachy przyrządzanych potraw. Niespełna godzinę trwało gotowanie. Nastąpiło próbowanie i badanie potraw przez komisję, która działała pod kierunkiem przewodniczącej państwowej szkoły przemysłowo-handlowej, p. Słowicki, poczem ogłoszono poniższy wynik konkursu: pierwszą nagrodę i szar-

fę „Miss Gaz” miasta Poznania otrzymała p. Błotna, drugą — p. Domańska, trzecią — p. Krysiakowa, czwartą — p. Czechowska, piątą — p. Jakubiakowa, szóstą — p. Ciświcka i siódmą — p. Rożnińska. Dwie ostatnie nagrody ofiarowała firma Bracia Dowidowscy, nagrodę trzecią (komplet garnków) — Polskie Zakłady Aluminiowe firma „Alnik” na G. Śląsku; pozostałe nagrody fundowała poznańska gazownia miejska.

Podczas prac komisji przygrywała orkiestra zakładów miejskich pod kierunkiem p. Sternalskiego, a publiczność miała możliwość próbowania przyrządzonych potraw. Na szczególniejsze podkreślenie zasługuje fakt, że wszystkie panie spełniły zasadnicze warunki konkursu, t. zn., że wszystkie obiady ugotowano. Należy tylko przytoczyć, że podczas takiego wielkiego konkursu w Niemczech na 45 uczestniczek 9 obiadów było niedogotowanych. Wczorajszy konkurs dowiódł, że nasze panie gotują dobrze i zachowały godny wyróżnienia spokój oraz równowagę mimo licznej publiczności. Pierwsza impreza propagandowa gazowni miejskiej, na której był obecny m. in. p. dyr. Dziurzyński, jako kierownik gazowni poznańskiej i gospodarz gmachu administracyjnego Targów Poznańskich p. dyr. Krzyżankiewicz, powiodła się w zupełności. (k)

kiem z toporem w rękę. Wszyscy lokatorzy rozpoznali w obu owych śpiwaków podwórzowych. Tak więc dzięki przypadkowi udaremniono kradzież. Mieszkanie do którego zakradli się rabusie po wybiciu szyby było opuszczone, gdyż p. Lehmann wyjechał na wakacje. Okazało się, że złodziej wyskoczył przez okno by odbierać łup, który miał mu podawać współnik.

Sprawa ta znalazła swój epilog w sądzie okręgowym. Świadek p. Weyreuther, właściciel domu zeznał, iż krzyk obudził go w nocy około godz. 2. Zeszedł na podwórze i poznał tam przedpołudniowych śpiwaków.

Oskarżeni Feliks Szafata i Aleksander Grzebiński obaj zamieszkali przy ul. Dolnej Wildy przyznali się do winy, zeznając, że do tego czynu popchnęli ich skrajna nędza. Sąd biorąc to pod uwagę jako okoliczność łagodzącą skazał obu po 3 miesiące więzienia i koszty procesu. Areszt śledczy został im policzony całkowicie. (z)

KALENDARZYK

Czwartek, 15 października.

Słońce: wschód 6.17 — zachód 17.00 — długość dnia 10 godzin 43 min.

Księżyc: wschód 12.04 — zachód 18.32 — po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana plus 5 st. Cels. Pogodnie. Wiatr północno-zachodni. Ciśnienie atmosferyczne wysokie 760 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 13 st. C., najniższa plus 4 st. Cels. — Ilość opadu 10 mm.

Przepowiednia pogody na piątek: Nao-gół bez zmian; w ciągu dnia cieplej. Kal. rzk.: Jadwiga Wd. — jutro Martynian i Saturnin. Kal. słow.: Drogosława — jutro Radzi-sław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona ulica Wrocławska 31. — Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18. — Apteka im. dr. Karola Marcinkowskiego w „Bazarze” przy ul. Nowej.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ulica Mickiewicza 22. — Apteka „Pod Opatrznością Boską”, ul. Dąbrowskiego 76.

Lazarz: Apteka Lazarska, ul. Strusia 9.

Wilda: Apteka pod „Koroną”, ul. Górna Wilda 61.

W innych dzielnicach miasta pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

OSOBISTE

— **Srebrne gody.** Dnia 16 bm. obchodził p. Jan Kochanowski, przewodniczący Komisji Ubogich 17, wraz z swą małżonką Walerją z Bandychów, zamieszkałą przy ul. Dąbrowskiego 41, srebrny jubileusz godów małżeńskich. Msza św. odbędzie się w kościele Serca Jezusowego na Jeżycach o godz. 9.

— **Srebrne gody małżeńskie** obchodził dnia 16 bm. pp. Stanisław i Władysław z Wejhanów Błochowie, zamieszkał przy ul. Główniej 112. Jubilat, znany na terenie Główniej obywatel, był ostatnim sołtysiem w dawniejszej gminie podmiejskiej Główniej, biorąc zawsze czynny udział w życiu społecznym gminy. Do czasu istnienia ochotniczej straży ogniowej w Główniej był jej gorliwym komendantem. Z chwilą włączenia Główniej w obręb wielkiego Poznania został komisarzem magistratu w tej dzielnicy miasta, nie ustając w pracy organizacyjnej. Jest więc gorliwym członkiem Tow. Przemysłowców, współzałożycielem miejscowego Tow. Powstańców i Wojaków i Bractwa Kurkowego, którego obecnie jest komendantem i najlepszym szefem. — Poza tem jubilat gorliwie spełnia obowiązki radcy ubogich, a nie mniejszą troskliwością otacza zawsze miejscową drużynę harcerską oraz S. M. P. — Uroczystą mszę św. na intencję jubilatów odprawi ks. prob. Chilomer w sobotę, dnia 17 bm. o godz. 10 w kościele w Główniej.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Posiedzenie LXXXI Polskiego Towarzystwa Chemicznego** (Oddział Poznański) odbędzie się w piątek, dnia 16 bm. o godz. 19 w sali wykładowej Zakładu Chemii Farmaceutycznej w gmachu Chemji przy ul. Grunwaldzkiej 14. Porządek dzienny: Prof. dr. Alfons Krause: O żelazinach żelazawych.

— **Związek Misyjny Polek.** Zebranie miesięczne w październiku nie odbędzie się, ponieważ w niedzielę 18 bm. odbędzie się akademie misyjne w poszczególnych parafiach, które niewątpliwie zgromadzą licznych sympatyków misyj.

— **Z Sodalicji Marjańskiej Urzędników.** Nabożeństwo miesięczne oraz przy-

Przy bólach lub zawrotach głowy, szumie w uszach, bezsenności, złem samopoczuciu, pobudzeniu należy natychmiast zastosować wypróbowany przy tych dolegliwościach środek — wodę gorzką „Franciszka-Józefa”. nw 6291

jęcie nowych członków dnia 18 bm. o godzinie 7.30 w kościele OO. Jezuitów wejście ul. Dominikańska.

— **Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo** parafii św. Wojciecha w Poznaniu komunikuje niniejszem, iż zebranie miesięczne odbędzie się 16 bm. o godz. 4.30. Dla bardzo ważnych spraw liczny udział członkiń konieczny.

WIECZORY, KONCERTY

— **Chór Państwowej Szkoły Budownictwa i M. M.** urzędują dnia 17 bm. o godz. 20 koncert wokalny - instrumentalny pod dyr. kol. Edwarda Pawłowskiego. Dochód przeznaczony dla biednych studentów. Uprasza się o punktualniejszą przybycie.

— **Herbatki Czerwonego Krzyża.** Polski Czerwony Krzyż podaje niniejszem do wiadomości, iż rozpoczął z dniem 10 bm. towarzyskie herbatki z tańcami, które cieszyły się zawsze ogólną sympatią młodzieży, mającej okazję zabawić się wesoło i tanio wśród swoich znajomych. — Herbatki te odbywać się będą odtąd stale w soboty i niedziele, w b. salonie sztuki Artystów - Plastyków, przy placu Wolności 14a. Początek w soboty o godzinie 19, w niedziele o godz. 17. Kto zatem pragnie miłego i pożądanego wypoczynku, niechaj pospieszy na herbatki Polskiego Czerwonego Krzyża w najbliższą sobotę i niedzielę.

WYCHOWANIE, KURSY

— **Związek Tow. Pozn. Fryz. Z. Z. R. P. Filja Poznań** rozpoczyna z dniem 15 bm. o godz. 20 kurs czesania pań, na salce w Domu Rzemieślniczym (wejście z Wąłowa Zygmunta Starego nr. 9). Zgłoszenia przyjmuje nadal kol. J. Owczarski w zakładzie fryzjerskim p. Schellera przy ul. Pocztowej nr. 31.

— **Szkolenie ogładaczy mięsa.** Z dniem 5 listopada rb. rozpocznie się w Rzeźni Miejskiej w Poznaniu pod kierownictwem lekarza weterynaryjnego p. Józefa Porzyckiego dwutygodniowy kurs szkolenia ogładaczy mięsa co do włośni (trychinoskopistów). Kandydaci zamierzający wziąć udział w tym kursie, winni w jak najkrótszym czasie złożyć odpowiednio umotywowane podania z dołączeniem dokumentu urodzenia, świadectwa moralności i zdrowotności, własnoręcznie napisanego życiorysu, poświadczania obywatelstwa polskiego, oraz zaświadczenia władzy samorządowej (magistratu, wydziału powiatowego), że kandydat po ukończeniu odpowiedniego kursu i pomyślnym złożeniu przepisane egzaminu ma zapewnione stanowisko trychinoskopisty. Podanie odpowiednio ostemplowane (znaczek stemplowy w kwocie 3 zł od podania oraz po 50 gr od każdego załącznika) winni kandydaci wnieść za pośrednictwem władzy administracji miejsca swego stałego zamieszkania (w Poznaniu przez Miejski Urząd Bezp. i Porządku Publ. pl. Sapieżyński 9) do rąk przewodniczącego komisji egzaminacyjnej przy Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu. Koszty szkolenia wynoszą od każdego kandydata 20 złotych.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Kolo Śpiewu im. „Moniuszko”** urządzi w sobotę 17 bm. wielką zabawę jesienną na sali Ogrodu Zoologicznego. — Początek o godzinie 20.

— **Tow. Św. Władysława Poznań-Wilda.** Na intencję trzeciej rocznicy założenia odprowiana zostanie w niedzielę 18 bm. o godz. 8 uroczysta msza św. z wspólną Komunią św. członków i z współudziałem trzech sztabiarów w kościele Zmartwychwstania Pańskiego w Poznaniu. O godz. 9 odbędzie się w wielkiej sali parafialnej zebranie. Po poł. o godz. 16 zabawa taneczna na sali druba Grotowskiego. Dolna Wilda 71.

— **Poszukiwanie świadków.** W dniu 29 września rb. pomiędzy godziną 13 a 14 zaślubił nagle na ulicy Ratajcza 13 w Poznaniu mój brat Stanisław, emerytowany nauczyciel z Leszna i w drodze do szpitala zmarł. Proszę uprzejmie te osoby, które bratu w tym przypadku udzieliły pomocy, o łaskawe podanie adresu. Chodzi mi o bliższe szczegóły tragicznego wypadku. (—) Kutzner, rektor. Leszno.

— **Sodalicia Nauczycieli** przypomina, że bierze udział w niedzielnej uroczystości ku czci Bogarodzicy w kościełku Ks. Ks. Salezjanów przy ul. Wronieckiej nr. 9. Zbiórka punktualnie o godz. 8.30 na dziedzińcu klasztornym przed zakrytą. Wejście boczne z ul. Wronieckiej.

— **Ze Związku Towarzystw Uczestników Powstania Wielkopolskiego 1918-19 Okręg I w Poznaniu.** W niedzielę 18 bm. o godzinie 11 na Strzelnicy Bractwa Kurkowego odbędą się zawody strzeleckie Legionu Wielkopolskiego o tytuł najlepszego strzelca w strzelaniu zespołowym i indywidualnym. Zarząd Okręgu I wzywa członków wszystkich towarzystw Okręgu I do najliczniejszego udziału w strzelaniu indywidualnym z broni ma-

Katastrofa w Gdyni wynik konkursu na wiersz

w 55 nr. „Ilustracji Polskiej”

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokich kół publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy. Nabyć można u kolporterów ulicznych, w kioskach dworcowych „Ruchu” w księgarniach oraz w agenturach naszych Miesięczny abonament 150 zł kwartalnie 4.— zł. bez kosztów przesyłki. — Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań św. Marcin 70)

O sprzeniewierzenie

Dr. praw na ławie oskarżonych.

W sądzie okręgowym w Poznaniu toczyła się przed wydziałem karnym rozprawa sądowa przeciwko znanemu aferzyście dr. praw Romanowi Naworolowi, dzierżawcy dóbr Trzeboń w pow. wyrzyskim. Dr. Naworol oskarżony był o to, że w dwóch wypadkach dopuścił się sprzeniewierzenia, przyczem ponieśli straty pułk. w stanie spoczynku Nagorżański w kwocie około 8 tys. zł. oraz adw. dr. Fersten w kwocie około 12 tys. zł.

Dr. Naworol wprowadzić miał w błąd wyżej wymienionych panów w ten sposób, iż skłonił ich do udziału w zakupie obiektu likwidacyjnego, t. j. młyna względnie tartaku na Pomorzu. Jednak po upływie dłuższego czasu okazało się, że dr. N. nigdy nie nabył takiego obiektu, ani też go nabyć nie mógł, natomiast sprzeniewierzył dane mu pieniądze. Dopiero po wdrożeniu postępowania karnego i pod groźą aresztowania dr. Naworol częściowo szkodę wyrównał. Poza tem wręczył on pułkownikowi N. czek bez pokrycia.

Na rozprawie oskarżony nie przyznał się do winy, tłumacząc się tem, że poszkodowani udzielili mu pożyczki. Tłumaczenie to okazało się nieprawdziwe, a dr. Fersten i pułk. Nagorżański wykazali to nie tylko własnymi zaprzysiężonymi zeznaniami, ale również autentycznymi korespondencjami oskarżonego.

P. prok. Hrabyk domagał się ukarania oskarżonego 3-letniem więzieniem, podkreślając jako okoliczność obciążającą fakt, że przestępstwa tego do-

puścił się człowiek o wykształceniu akademickim, doktor praw, który jeszcze więcej od innych powinien był zdawać sobie sprawę z karygodności popełnionego czynu. Trybunał ogłosił wyrok, mocą którego dr. Naworol zasądzony został z par. 246 k. k. za każdy wypadek na 3 miesiące więzienia. Karę tę w myśl par. 74 ust. k. połączono, co dało 5 miesięcy więzienia, przyczem odroczone ją na okres dwóch lat z tem, że oskarżony wyrówna resztę szkody. Obrońca i prokurator wnieśli apelację. (z)

Na gorącym uczynku

przyłapano dwóch złodziei mieszkaniowych

Dnia 28 sierpnia br. przybyli na podwórze domu przy ul. Szarymarchewskiego 11, własność p. Weyreuthera dwaj śpiwakowie i poczęli popisywać się. Zauważyli na parterze kilka okien pokrytych kurzem i szczerbie zastłoniętych. To nasunęło im myśl, że mieszkanie jest widocznie bez dozoru. Postanowili wykorzystać sytuację w celach złodziejskich.

W nocy tegoż dnia przechodził przez podwórze czeladnik piekarski, p. Kostański. W chwili, gdy znajdował się przy oknie należącym do mieszkania p. Lehmana jakiś osobnik skoczył z parapetu wprost na niego. Przerażony tem niespodziewanem zdarzeniem K., wszczął alarm, budząc lokatorów. Pierwszy nadbiegł stróż domu p. Rosik i przyłapano złodzieja. Na pytanie, gdzie współnik, odpowiedział, że jest sam. Nie dowierzano mu jednak i poczęto szukać; niebawem znaleziono towarzysza pod łóż-

kalibrowej o nagrody. Zawodnicy winni zgłosić się na strzelnicę u kierownika zawodów kapitana Karłowicza, w mundurach i czapkach.

Tow. Uczestników Powstania Poznań. Jeżyce bierze gremjalny udział w strzelaniu indywidualnym o najlepszą strzelca Legjonu Wielkopolskiego. Zbiórka Towarzystwa w niedzielę, dnia 18 bm. o godzinie 11 na strzelnicę Bractwa Kurkowego w Szelagu. Przybyć powinni wszyscy druhowie w umundurowaniu względnie w czapce. Komendant.

Baczność Pow. i Woj. im. gen. Halera. Jeżyce Zbiórka dnia 18 bm. o godzinie 8 przed kościołem, celem wzięcia udziału w nabożeństwie za poległych i zmarłych członków Tow. Czapki i odznaki przywdziać.

KRONIKA MIEJSCOWA

Cyrk Staniewskich pozostaje jeszcze 4 dni do niedzieli 18 bm. włącznie. Dyrekcja wydaje organizacjom bilety ulgowe, po które zgłaszać się należy w sekretariacie cyrku.

Kolo Ministrantów przy Kolegji św. Marii Magdaleny w Poznaniu, parafia Parna obchodziło w ub. miesiącu pierwszą rocznicę istnienia. Uroczysty dzień rozpoczęło wspólną Komunią św., dalej wspólną fotografją oraz zebraniem rodzicielskim. Zebranie zaszczycili swą obecnością księża prałaci Stychel i Prądzyński oraz ks. mianownik Klauziński. Obszerne sprawozdanie zdał sekretarz a patron ks. Matuszczak wygłosił piękny wykład n. t. „Ministrant a służba Boża”. Nastąpiło potem składanie życzeń ks. ks. prałatów, ks. mianowników, parafjalnych organizacyj, Tow. Ministrantów Zmartwychwstania. Po uroczystym przyjęciu członków i wesołym uroczystym uroczysto zebraniu solwował ks. patron.

Ze Zrzeszenia Wykwalifikowanych Technicznych Sił Laboratorijnych im. Heliodora Święcickiego. W niedzielę 11 bm. odbyło się w Zakładzie Mikrobiologii Lekarskiej U. P. w obecności protektora, dziekana Wydziału Lekarskiego p. prof. dr. Padlewskiego, zebranie konstytucyjne Zrzeszenia Wykwalifikowanych Technicznych Sił Laboratorijnych. Zebranie zagał przewodniczący komitetu organizacyjnego kol. Bączkowski Tadeusz, witając równocześnie w imieniu zebranych p. Dziekana. Na marszałka zebrania został powołany kol. Suchancki Zygmunt, obaj wspólnie, poczem zabrał głos p. Dziekan, który w serdecznych słowach poparł myśl inicjatorów, przyrzekając za swej strony poparcie. Referat organizacyjny wygłosił kol. Bączkowski Tadeusz. Po dyskusji nad referatem, odczytaniu protokołu z zebrania komitetu organizacyjnego, zapisanie się na członków wszystkich obecnych i zatwierdzeniu statutu, w którym uchwalono, że Zrzeszenie ma charakter naukowo - zawodowy, przystąpiono do wyboru zarządu, którego skład jest następujący: przewodniczący Bączkowski Tadeusz, zastępca przewodniczącego i sekretarz Suchancki Zygmunt, skarbnik Filisiewiczówna Maria, i ławnik Kazowska Wanda, II ławnik Turkiewiczówna Felicia, Komisja rewizyjna: przewodniczący Rożek Andrzej, członkowie Micewiczówna Antonina, Bibak Grzegorz. Sąd Koleżeński: przewodniczący Sworowski Czesław, członkowie Majchrzek Michał, Kubacka Stefania. W końcu ustalono, że posiedzenia naukowe będą się odbywały przynajmniej raz na miesiąc w Zakładzie Mikrobiologii Lekarskiej U. P. — Dalsi kandydaci na członków mogą się zgłosić do sekretarza kol. Suchanckiego Zygmunta w Zakładzie Mikrobiologii Lekarskiej U. P., Waly Wazów 25.

KRONIKA POLICYJNA

Znalezione przedmioty oddane w Miejskim Urzędzie Bezp. i Porz. Publ. w III kwartale rb., a dotąd jeszcze nie odebrane przez właścicieli: rower męski czarny „Cambridge”, rower męski szary, rękawiczki brązowe nowe, płaszcz brązowy, guzik złoty do mankiet, laska czarna, 2 sygnety złote męskie, portmonetki z 6 i 8 złotem, 6 portfeli, 2 zegarki damskie, 2 kołnierze czarne futrzane, 2 parasole damskie, paczka zawierająca 6 par skarpetek i 2 pary pończoch, statyw metalowy czarny, paczka z włosami, 7 i 6 kluczy, walizka z ubraniami, kartonik z ciastkami, opona samochodowa, binokle w złotej oprawie, dwukołowy wózek ręczny.

KRONIKA SĄDOWA

Okradła sublokatorów. Za zwykłe kradzieże odpowiadał przed sądem 18-letni Franciszek Gapa (Bukowska 31), zamieszkały u krewnych pp. Kalczyńskich, u których mieszkali jako sublokatorzy Anna Drobówna i Wilhelm Michael. Oskarżony Gapa otworzył walizkę Drobówny zapomocą podrobionego klucza i wybrał z sumy przeszło 300 zł tylko 40 zł. Następnie z kamizelki nieobecnej w pokoju Michaela wyjął około 40 zł. Oskarżony przyznał się do winy ze skrupuła, oświadczając, że czynił to z biedy a za pieniądze te pojechał do Gdyni, by znaleźć pracę jako muzyk. Sumy skradzione poszkodowanym już oddał. Sąd zgodnie z wnioskiem prokuratora skazał go za pierwszą kradzież na 3 miesiące więzienia a za drugą na 2 miesiące, przy czem połączył obie kary, zmniejszając do 4 miesięcy więzienia. Kara została odroczone na 3 lata pod warunkiem, że skazany w ciągu tego czasu nie będzie karany. (z)

Za uliczne awantury. W marcu rb. zebrali się pewnego dnia robotnicy

majętności Rydlewo pod Żninem przed mieszkaniem właściciela, żądając wydania opalu. Ofiarowanego im przez urzędnika lądzińskiego toru nie przyjęli, ponieważ był rzekomo mokry. Następnie kilku robotników żądało urlopu, którego urzędnik odmówił. Ludzie poczęli się awanturować i odgrażać urzędnikowi, który w ostatnim momencie schronił się do swego mieszkania, zasuwając drzwi za sobą, poczem na postrach wystrzelił z mieszkania. Teraz robotnicy poczęli się dobijać do mieszkania, wybili okna, wreszcie wylamali drzwi i weszli przemocą do wnętrza, hałasując w mieszkaniu. Awanturnicy zostali pociągnięci do odpowiedzialności. Sąd okręgowy w Bydgoszczy zasądził ośmiu z nich na kary więzienia przez 4 wzgl. 3 miesiące z odroczeniem kary, reszta została uwolniona. (ski)

JARMARKI

Czempin. We wtorek, dnia 20 bm. odbędzie się jarmark na konie, bydło i trzodę chlewną.

Krzywiń. Jarmark na konie, bydło, trzodę chlewną i towary kramne odbędzie się w środę, dnia 21 bm.

Z WIELKOPOLSKI

Rogoźno. (Akcja Katolicka.) W salce parafjalnej z polecenia ks. dziekana Pomorskiego i p. profesora Melcera odbyło się zebranie wszystkich zarządów Stow., które utrzymują kontakt z Kościołem, w celu utworzenia Stow. Akcji Katolickiej. Po zagajeniu ks. dziekana Pomorskiego wygłosił referat o konieczności, poczem dokonano wyboru zarządu, który ukonstytuował się następująco: prezes p. dr. Gerstenberger, zastępca p. W. Nowak, sekretarz p. Adamczewski, zastępca p. rektor Urbanowski, skarbnik p. dyr. Kisielski, ławnicy pp. Rejewska, Roskosz i Michalak. Statut parafjalnej Akcji Katolickiej zatwierdzono. Uroczystość Dnia Katolickiego uchwalono urządzić 25 października. Do komitetu wykonawczego powołano pp. dr. Miśkę, mec. Lipińskiego, prof. Osmańskiego i Dudkę.

Kradzież. Na szkodę rolnika p. Jankowskiego z Budzyna skradziono rower męski, wartości 200 złotych. Sprawcą kradzieży okazał się niej. Sendel Stan., za którym policja czyni poszukiwania. (ske)

Skoki. (Prace miejskie.) Magistrat miasta Skoków postanowił już od dawna wybrukować rynek, który dotąd w czasie deszczów zamieniał się w jednolite bagno, natomiast w lecie, podczas suszy, u nosiły się na nim tumany kurzu. Od roku rozpoczęto zwózkę kamieni ciosanych w koski. W dniu 9 bm. zaś rozpoczęto prace brukarskie.

(Bezrobocie.) Miejscowe obywatelstwo żywo zajęło się sprawą opieki nad biednymi i bezrobotnymi. Do wspierania i niesienia pomocy zachęcił parafjalny ks. proboszcz Stanisławski. Utworzono specjalny komitet, do którego weszli przedstawiciele Stow. św. Wincentego a Paulo, burmistrz p. Smektała, kierownik szkoły p. Klonowski, oraz pp. prezesowie miejscowych stowarzyszeń. (gs)

Środa. (Rewja.) Poznański teatr objazdowy „Wesoły wieczór” pod dyr. Tadeusza Wity zawiązał z swoim zgranym zespołem, znanym już na prowincji z licznych i bardzo udatnych występów, do Środy, aby wnieść humor, śpiew, taniec i satyrę. Impreza warta poparcia.

(Z życia katolickiej młodzieży.) W dniu 8 bm. odbyło się zebranie Kat. Młodzieży Starszej na sali p. Hologii, poświęcone między innymi sprawie Pomorza. Zagał obrady prezes p. Skarbecki. Referat „Znaczenie Pomorza w dziejach Polski” wygłosił p. dr. Bochenek. Przemówienie wywarło głębokie wrażenie na młodych słuchaczy. Mówcę nagrodzono hucznymi oklaskami. Po dyskusji omawiano sprawy organizacyjne.

(Z życia urzędników.) Stowarzyszenie urzędników państw. i sam obchodził w piątek 23 bm. uroczystości swoje 10-lecie istnienia. Na porządku obrad między innymi sprawami wręczenie honorowych dyplomów zasłużonym członkom, oraz referat p. prof. Szyperskiego. (ak)

Nowemłasto n. Wartą. (Młodociany przestępca.) Podczas jarmarku w dn. 14 bm. aresztowano z powodu kradzieży 17-letniego Franciszka Wawrzyniaka i odesłano do sądu grodzkiego w Jarocinie. Młodociany przestępca miał już dawniej być oddanym do domu poprawczego, lecz dotąd jakoś uniknął tego, bo liczone na jego poprawę. (i)

Nekla. (Kradzież.) Przed kilku dniami nieznani złoczyńcy włamali się

na strych domu gospodarza J. Grabowskiego w Nekle i skradli mu 2 pierzyny i 8 kg pierza. (ak)

Chodzież. (Zbiórka na bezrobotnych.) W niedzielę urządzono w mieście zbiórka uliczną na rzecz bezrobotnych, która przyniosła 83,31 zł. Datki zbierało Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej „Promyk”. Zebrana kwotę złożył w Kasie Miejskiej do dyspozycji komitetu niesienia pomocy bezrobotnym przewodniczący sekcji zbiórkowej ks. prob. Kurpisz.

(Z Bractwa Kurkowego.) W niedzielę 11 bm. miejscowe Bractwo Kurkowe urządziło strzelanie. Tytuł króla św. Jakóba zdobył 50 pierścieniami p. Mizgajski, królem św. Michała został p. Nowicki M. Nagrody uzyskali pp. Gapiński W. 57 pierśc., 2 p. Nowicki M. 55 p., 3 p. Mizgajski 54 p., dalsze uzyskali pp. Sawiński, Łochowicz i Kabat.

(Wycieczka.) W sobotę 10 bm. bawiła w Chodzieży wycieczka całego zakładu Seminarjum Nauczycielskiego z Rogoźna. Wycieczka pozostała przez cały dzień, zwiedzając Kol. Sanatorium, fabrykę fajansu, fabrykę porcelany, miasto i okolicę, poczem wieczorem wróciła do Rogoźna. (jm)

Z POMORZA

Brusy. (Katastrofa samochodowa.) Mistrz rzeźnicki Wejna z Brus, wracając samochodem ciężarowym, którym obsługiwał kierował, wjechał na zroszone pod Lubnią na drzewo przydrożne; wskutek zderzenia samochód przewrócił się, grzebiąc pod sobą kierowcę i dwie inne osoby. Wejna, który odniósł złamanie ręki i ciężkie obrażenia wewnętrzne, zmarł w drodze do Brus, dwaj pozostali pasażerowie uszli z życiem. Samochód rozbił się doszczętnie. (x)

Świecie. (T. C. L.) W niedzielę o g. 14-tej odbyło się w Muzeum Regionalnym w Starostwie walne zebranie powiatowego Komitetu Tow. Czytelników na powiat świecki. Obrady zagał p. prof. Eckstein. Ze sprawozdań poszczególnych członków zarządu wynika, że w powiecie istnieje 47 bibliotek, posiadających około 5000 książek. Pomimo, że w roku sprawozdawczym wzrosła liczba czytelników oraz ilość książek, to jednak bardzo silnie zmalało czytelnictwo. Marszałek walnego zebrania p. starosta Kowalski przeprowadził wybór nowego komitetu powiatowego w następującym składzie pp.: prof. Eckstein — prezes, prof. Remer — zast., Janina Kowalska — sekretarka, H. Sobolewska — zast., Buczakowa — bibliotekarka, Zakrzewski — skarbnik, dyr. Braun i dyr. Donarski — komisja rewizyjna. Ponadto wybrano sekcję biblioteczną i sekcję muzeum regionalnego. (ts.)

RUCH W TOWARZYSTWACH

Kolo Śpiewackie im. Bolesława Dembińskiego prosi wszystkich członków czynnych o pilne uczęszczanie na lekcje, które z powodu mających się odbyć koncertów własnego i okręgowego, odbywają się regularnie we wtorki i piątki o godzinie 20 w sali Domu Królowej Jadwigi, Aleje Marcinkowskiego 1.

Tow. Przemysłowców Poznań-Rataje. Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę 17 bm. o godz. 20 w lokalu posiedzeń p. Przybeckiego

Kat. Zw. Abstynentów, Kolo Jeżyce. W niedzielę 18 bm. o godz. 16.15 odbędzie się zebranie plenarne w ochronce. Ciekawy referat wygłosi członek Młodzieży Wszepolskiej. O liczny udział członków i gości prosi Zarząd.

Kolo Śpiewackie „Lutnia”. W sobotę 17 bm. odbędzie się o godzinie 20 na sali druha Tritta przy ul. Dębieckiej 40, z okazji 2 rocznicy istnienia Kola, uroczyste zebranie, na którym p. prof. Szeligowski wygłosi referat: „O obowiązkach członków Kół Śpiewaczych”. Na powyższe zebranie zaprasza Zarząd wszystkich byłych członków oraz sympatyków. Po zebraniu odbędzie się wieczorek familijny w kółku zamkniętym, połączony z różnymi niespodziankami.

Kl. Sp. „Strzał”, Poznań. Zebranie plenarne odbędzie się w piątek 16 bm. o godzinie 20 w lokalu p. Dudkiewicza, ul. Kolejowa 41.

Baczność Kołodzieje (sekcja fachowa). Półroczne walne zebranie zwołuje się na dzień 19 bm. o godz. 19 w salce 20 Domu Rzemieślniczego, wejście Waly Zygmunta Staro 9.

Sekcja starszych asystentów i asystentek przy Z. K. P. W niedzielę, dnia 18 bm. o godzinie 11 odbędzie się w lokalu związkowym przy ul. Spokojnej nr 24 zebranie. Ze względu na ważne sprawy dotyczące ściśle naszej kategorii, przybycie wszystkich konieczne.

Tow. Obywateli Polaków z Obcuzny. Zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 18 bm. o godzinie 16 u p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8.

Stow. Samopomocy Doraźnej w Poznaniu, ul. Długa 3. Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się w czwartek dnia 22 bm. o godzinie 19 w Domu Król. Jadwigi, Al. Marcinkowskiego 1. Na porządku obrad zmiana statutu i regulaminu. W razie nieprzybycia dostatecznej liczby członków odbędzie się pół godziny później drugie zebranie, które powożmie uchwały bez względu na liczbę członków.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Henryk Jan Besler, kapral zawod., 23 l. Olga Teresa Szymańska 1 r. 4 m. 19 d. Ludwik Kobelski, emeryt, urzędnik gospodarczy, 76 l. Ludwik Kurpisz, emeryt, wicedyrektor poczt. 63 l. Stanisław Stefanik, ogrodnik, 49 lat. Józef Kaczmarek, robotnik, 49 lat. Agnieszka Woźniakowa z d. Ciesielska, wdowa, 44 l. Franciszek Taisner, woźny pocztowy, 49 l. Marja Jankowska, krawcowa, 31 l. Michalina Stanisławska z d. Kubera, 75 l. Stanisława Kempa, kupcowa, 51 l. Marja Waligóra z d. Lipecka, wdowa, 83 l. Stanisław Szafran 5 minut.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: St. P. zamiast kwiatów imieninowych dla dyr. Jadwigi Thielowej 5 zł; — Marja Ziolkowska (Aleje Marcinkowskiego 19) z podziękowaniem za odebrane łaski 2 zł; — razem z poprzednio pokwitów. 987,29 zł.

Na ochronkę Dzieciątka Jezus na terenie P. W. K.: N. N. 20 zł; — razem z poprzednio pokwitowaniami 436,50 zł.

JUAN MANEN

wystąpi jutro, w piątek, dnia 16. b. m. wieczorem o godzinie 8 w sali Domu Ewangelickiego. Manen jest pierwszym z skrzypków o światowej sławie, który w tym sezonie wystąpi w Poznaniu, to też zainteresowanie jutrzejszym koncertem jest wielkie. Nazwisko tego fenomenalnego skrzypka jest nam dostatecznie znane z jego poprzednich występów w Poznaniu, gdzie publiczność przyjmowała artystę owacyjnie. Rzadko piękny i bogaty program, który usłyszymy, składa się z koncertu h-moll Paganiniego, Sonaty B-dur Mozarta, utworów Sarasatego, Beethovena, Manéna i innych. Akompaniuje świetny pianista Dr. Edward Steinberger.

Bilety w cenie 2 do 6 zł nabyć można w składzie cygar A. Szrejbrovskiego, ul. Gwarna 20; telefon 56-38; w dzień koncertu od godz. 7 wieczór przy kasie. zw 11 396

OLGA DIDUR

słynna artystka Metropolitan Opera House New - York wystąpi z jedynym koncertem w Auli Uniwersyteckiej w sobotę, 17 października.

Fascynujący głos w połączeniu z niezwykłą urdą i wdziękiem znakomitej śpiewaczki spotyka się wszędzie z entuzjastycznym przyjęciem publiczności. Znaną krytyk muzyczny M. Gliński pisze do słowni: „Występ p. Olgi Didur w Tosce, a następnie w Radjo miał cechy rewelacji”. — Młoda artystka wywarła bardzo wielkie wrażenie. Barwa Jej misterium wyszkolonego głosu ma czarujący powab dźwiękowy, a szczerzy zapal, bezpośredniość i temperament sceniczny nadają Jej kreacji walorów niecodziennych, uzasadniając sukcesy osiągnięte w Ameryce”. („Muzyka” nr. 4, 1931).

Zaznaczyć należy, iż okazja usłyszenia Olgi Didur jest zupełnie wyjątkową, albowiem znakomita artystka zabawi w Polsce tylko dni kilka w przejeździe z Aten i Sofji do New Yorku, gdzie przebywa stale.

Program zawiera szereg pieśni polskich, włoskich, francuskich, hiszpańskich, niemieckich, angielskich i amerykańskich. Wszystkie utwory śpiewane będą w oryginalu.

W koncercie przyjął współudział znakomity muzyk - pianista prof. Fr. Łukasiewicz.

Przedprzedaż biletów w firmie Zygarski, ul. 27 Grudnia nar. Gwarczej. Uprasza się o wcześniejsze nabywanie biletów w celu uniknięcia tłoku przy kasie. zw 11 441

Teatr Polski

DZIS — „Świerszcz za kominem”. Piątek, 16. 10. „Wielki człowiek do małych interesów”. Sobota, 17. 10. „Świerszcz za kominem”. Niedziela, 18. 10. popołudniu „Roxa”. Niedziela, 18. 10. wieczorem „Świerszcz za kominem”. Poniedziałek, 19. 10. „Wielki człowiek do małych interesów”. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety poprzednio do nabycia w kasie Teatru Polskiego.

Teatr Nowy

DZIS — „Przedmieście”. Piątek, 16. 10. „Przedmieście”. Sobota, 17. 10. „Przedmieście”. Niedziela, 18. 10. o godz. 3.30 po południu „Królewna Śnieżka i siedmiu kłaków”, bajka dla dzieci. Niedziela, 18. 10. wiecz. „Przedmieście”. Początek o godzinie 8 wieczorem.

Popieraj przemysł rodzimy A dasz pracę bezrobotnym.

Związek Obrony
Przemysłu Polskiego

POZNAŃ
ulica Rzeczypospolitej 1

zw 10 542/a

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

U PRZYJ. SZTUK PIĘKNYCH.

Obok zbiorowej wystawy Vlastimila Hofmanna, o której była już obszernie mowa, mamy tym razem kilka dzieł Augustynowicza, którego znamy jako wybitnego akwarelistę starszej generacji malarstwa. To też pewną nowością jest kilka obrazów olejnych, znajdujących się na obecnej wystawie. Przedstawiają one św. Teresę z Lisieux w trzech koncepcjach. Technika ich wykonania odbiega daleko od sposobu traktowania przez artystę obrazu akwarelowego. Zajmuje go w nich przedewszystkiem rysunek, jak zawsze szczególny i dokładny, uwzględniający naturalistyczny obraz rzeczywistości — a kolor stanowi tylko uzupełnienie rysunkowej formy. Dlatego obrazy te odznaczają się delikatną, bladą tonacją barwną. Postać świętej, o twarzy pełnej siłoty, tonie w otoczeniu kwiatów — tak przez nią umiłowanych — to białych, to różowych, to wreszcie fioletowych. Artysta specjalny nacisk położył na piękno kwiatów, rysując je ze szczególną starannością i dokładnością. — W akwarelach zato odżywa temperament i uczuciowość malarza. Najbardziej przekonuje „Huculka szycjąca”, oryginalnie skomponowana i swobodnym pociągnięciem pędzla namalowana. Również z szeroka po malarstwu traktowane są „Kwiaty I i II”. Widać, że technika akwarelowa odpowiada temperamentowi artysty więcej, niż olejna. Odczuwa się to w niektórych szczegółach innych obrazów jak np. tak dobrze wyczuły materiał w zimowej chuście dziewczyny z koszem; podobne ciepło w malowaniu akwarelą widać się w „Głowie”. I. M.

Objazdowa wystawa grafiki polskiej w Kanadzie. Kanadyjczycy, którzy naogół niewiele wiedzą o Polsce, a jeszcze mniej o sztuce polskiej, mieli sposobność zapoznać się z twórczością polskich grafików, dzięki wystawie objazdowej, która odwiedziła kilka większych miast Kanady. Wystawę zorganizowało Kanadyjskie Muzeum Narodowe w porozumieniu ze Związkiem Polskich Artystów Grafików. Wśród stu eksponatów reprezentowane były m. in. prace: Bartłomiejczyka, Cieślowskiego jr., Goryńskiej, Jabczyńskiego, Krasnodębskiej-Gardowskiej, Kulisiewicza, Mondra, Siedleckiego, Skoczylasa, Stankiewiczówny. Wystawa objechała miasta: Ottawę, Vancouver, Winnipeg, Edmonton i Calgary. Prasa kanadyjska zamieściła liczne artykuły i recenzje, podnosząc oryginalność grafiki Polskiej.

LITERATURA

„Ptak” po flamandzku. Petyt poezji utworzonej przez J. Szaniawskiego „Ptak” został przetłumaczony na język flamandzki przez p. Toussaint, prezesa flamandzkiego Pen-Klubu, przy współpracy p. Cz. Halicz, literatki polskiej, zamieszkałej w Belgii. „Ptak” ukaże się w teatrze flamandzkim w Brukseli, w reżyserji znanego literata Terlincka. (12)

NAUKA

„Słownik starożytności słowiańskich”. Ze Lwowa donoszą nam: Temi dniami odbył się w naszym mieście zjazd uczonych z różnych krajów słowiańskich. Przybyli uczeni z Pragi czeskiej, z Grazu, Zofji itp., usprawiedlili swą nieobecność zaproszeni z Zagrzebia, Budapesztu i Bukaresztu. Celem zjazdu była ostateczna organizacja wielkiego „Słownika starożytności słowiańskich”, który powstanie dzięki współpracy całego słowiańskiego świata wiedzy, łącznie z uczonymi tych narodów, które pozostawały w stosunkach kulturalnych ze Słowianami, jak Węgrzy, Niemcy, Rumuni i in. Przybyłych podejmowało Polskie Tow. Historyczne, poczem wzięli oni udział w obradach komitetu redakcyjnego, który zajmie się wydaniem „Słownika”. (14)

NOWY GMACH UNIwersYTECKI ZOSTAŁ OTWARTY W WARSZAWIE

Z Warszawy donoszą nam:

Jest to zakład farmacji stosowanej. Powstał on za staraniem prof. dr. Bolesława Koskowskiego i mieści się koło szpitala Dzieciątka Jezus przy ul. Oczki. Poprzednio był to budynek parterowy, który podniesiono do dwóch pięter i znacznie rozszerzono kosztem 620 tysięcy złotych, z czego 165.000 złożył świat farmaceutyczny, zaś 305 tysięcy dał skarb państwa, reszta musi być jeszcze pokryta.

Obok zakładu farmacji stosowanej mieszczą się w nowym gmachu — którego poświęcenie właśnie się odbyło — inne zakłady naukowe, więc zakład farmaceutyczny chemii organicznej, seminarjum mechaniki teoretycznej, seminarja matematyki i zakład fizyki teoretycznej.

Warszawa posiada, jak wiadomo, na swym Uniwersytecie nie oddział farmacji, ale cały osobny wydział farmaceutyczny, który posiada 5 katedr, a przy nich zakłady farmakognozji i botaniki lekarskiej, oraz zakład chemii farmaceutycznej. Razem z obecnymi zakładami jest więc razem pięć. (16)

OCHRONA ZABYTKÓW

Ku czci Poniatowskiego. Z Lipska donoszą: Przystąpiono tu do odnowienia — staraniem władz miejskich — pamiątkowego kamienia, znajdującego się w miejscu, w którym ciało księcia Józefa Poniatowskiego zostało wydobyte z nurtów Elstery. Na kamieniu tym znajduje się napis tej treści: „Tu, w nurtach Elstery, Józef Książę Poniatowski, Wódz Naczelny Wojsk Polskich, Marszałek Państwa Francuskiego, trzema śmiertelnymi dotknięty ranami, okrywając odwrot Wielkiego Wojska Francuskiego i ostatni schodząc z pobojowiska, życia sławie i Ojczyźnie poświęconego dokonał w dniu 19 października r. 1813. Żył lat 52. Tę skromną pamiątkę łzami swemi skropił: Polak — współrodakowi, Żołnierzy — Wodzowi, położył”. Przypomnieć należy, że w Lipsku znajduje się również pomnik polskiego wodza (który ma także być odnowiony), oraz most i ulica nazwane jego imieniem.

NOWY POMNIK MICKIEWICZA POWSTAJE W WIELKOPOLSCIE

W niedzielę odbędzie się w Smielowie, pod Jarocinem, uroczystość historyczno-literacka o charakterze wybitnie i sympatycznie regionalnym. Będzie to odsłonięcie „domowego” niejako pomnika Adama Mickiewicza, który to pomnik ma uwiecznić wspomnienie o pobycie wieszczki w Wielkopolsce w r. 1831, więc właśnie przed stu laty.

Smielów należy obecnie do pp. Chełkowskich. Sto lat temu właścicielami jego byli pp. Gorzeńscy i wówczas to spędził w Smielowie Mickiewicz czas dłuższy, stykając się z ludem okolicznym, polując i t. d.

Wielkopolsce przybywa w ten sposób drugi „domowy” pomnik wielkiego poety. Pierwszym był, jak wiadomo, pomnik Słowackiego, ufundowany w Miłosławiu przez Józefa Kościelskiego.

Na uroczystość tę udają się z Poznania, imieniem naszego Uniwersytetu, J. M. Rektor prof. dr. Jan Sajdak, oraz prof. dr. Tadeusz Grabowski.

SLAWISTYKA

Jubileusz znakomitego slawisty. Profesor uniwersytetu w Zagrzebiu, dr. Ilesić obchodził sześćdziesiątą rocznicę urodzin. Zbiega się ona z czterdzięcym wydanym wielce działalnością w dziedzinie slawistyki. Jubilat jest wielkim przyjacielem naszego narodu. Jeszcze przed wojną był wiceprezesem „Towarzystwa przyjaciół narodu polskiego” w Lublanie, a później prezesem Tow. Polsko-Jugosłowiańskiego. Głosił zawsze swoje przeświadczenie o dominującej roli Polski wśród narodów słowiańskich, dowodząc że „Polska jest ośią słowiańszczyzny”. (5)

MUZYKA

Kobieta-kapelmistrz. Z Warszawy donoszą nam: Skoro są kobiety adwokaci, inżynierowie, sędziowie, a w krajach protestanckich bywają i pastory, to czemu nie miałyby być kobiety dyrygenty? Pani Antonia Brico, która przybyła z Ameryki i dyrygowała popołudniowym koncertem w naszej Filharmonii, jest nietylko nowym dowodem, iż Ameryka to kraj nieograniczonych możliwości. Okazała się mianowicie dyrygentem zupełnie „męskim”, pełnym energii i wladczego temperamentu. Pod jej batutą wykonała orkiestra „Don Juana” Straussowskiego, „Leonorę nr. 3” i piątą symfonię Czajkowskiego. Oglądano panią Brico z zainteresowaniem i oklaskiwano żywo. (12)

TEATR

Co się grywa? Dyrektorzy teatrów mają najwięcej kłopotu z repertuarem. Prawie wszyscy żalą się że „nie ma co grać”, gdy idzie i repertuar współczesny. Ratują się elektrycznym, jak świadczy np. repertuar teatru niemieckiego w Morawskiej Ostrawie, który zapowiada obok siebie: Goethego „Fausta”, Wedekinda „Puszkę Pandory”, Shawa „Lekarza na rozdrożu”, Ibsena „Hedde Gabler”, a równocześnie Molnara „Ktoś”, przeróbkę Dreysera „Amerykańskiej tragedji” (reportaż Hemingwaya „Kat” (również przeróbka z powieści) i Schnitzlera „Profesor Bernhardt”. Takie zestawienie firm i sztuk nie jest pozbawione pikanterji i wymowy.

Książki nadesłane

Boy-Zeleński: „Zmysły, zmysły...” Biblioteka Boya, Warszawa, Smolna 11.
Wł. Zambrzycki: „Nasza pani radosna, czyli dziwne przygody Gastona Bodineau”, Warszawa, 1932. Tow. Wydawnicze „Rój”.
Sygryda Unset: „Pani Hjelde”. Z upoważnienia autorki przełożyła Marja Kunciewiczowa. Warszawa 1931. Tow. Wydawnicze „Rój”.
Emil Droonberg: „Złoto mglistych gór”. Warszawa 1931. Tow. Wydawnicze „Rój”.
Emil Droonberg: „Nad brzegami rzeki Nelson”. Warszawa, 1931. Tow. Wydawnicze „Rój”.

CO SŁYCHAĆ W ŚWIECIE WIEDZY

DZISIAJ DOPIERO PRZYPADA 2000-lecie URODZIN WERGILJUSZA

Rocznica ta była wielkim świętem całego świata cywilizacji łacińskiej już... rok temu. Uroczystości z nią związane już się były zakończyły, a teraz tylko pobrzmiewają ich echa w postaci przeglądu uroczystych holdów i zestawień prac, jakimi uczeni poszczególnych narodów uczcili rocznicę przyścia na świat mantuańskiego poety. Dziwnem się więc może obecnie wydać twierdzenie, że w 1930 r. obchodzono nie 2.000-ną, lecz 1999-tą rocznicę urodzin Wergiljusza, czyli że 2000-czna rocznica tego zdarzenia przypada właściwie na dzisiaj, tj. na dzień 15 października 1931 r. A jednak tak było.

Wergiljusz urodził się w Idy październikowe za pierwszego konsulatu Pompejusza i Krassusa, a więc 15 października 70 r. przed Chr. Nic się wobec tego nie wydaje prostszym nad rachubę: 70 lat przed Chr. + 1930 lat po Chr. = 2.000 lat. Jest ona jednakże tylko wtedy trafna, gdy się 70 r. przed Chr. i 1930 po Chr. liczy jako pełne lata tj. gdy do sumy wlicza się czas od 1 stycznia 70 r. przed Chr. do 31 grudnia 1930 r. po Chr. Jeśli się jednak liczy od 15 października 70 r. przed Chr. do 15 października 1930 po Chr., to w tej sumie mieści się 70 r. przed Chr. tylko 2½ miesiąca, a z 1930 r. miesiące 9½; te ułamki obu lat dają razem 1 rok. Dodawanie więc 70 + 1930 r. przy obliczaniu rocznicy Wergiljuszowej jest nieścisłe, bo liczy rok 70-ty przed Chr. i 1930-ty po Chr. jako pełne lata. Suma jest przeto w rzeczywistości o jeden rok za wielka.

W naszym systemie liczenia czasu niema roku 0 (zero), bo po pierwszym roku przed Chr. następuje zaraz rok pierwszy po Chr. Dlatego też ostatni dziesiątek lat przed Chr. zaczyna się 1 stycznia 10 r. przed Chr., a kończy się 31 grudnia 1 r. przed Chr. Natomiast pierwszy dziesiątek lat po Chr. sięga od 1 stycznia 1 r. do 31 grudnia 10 r. po Chr., drugi zaś dziesiątek lat zaczyna się 1 stycznia 11 r. po Chr. Jeśli się więc chce obliczyć dokładnie jakąś rocznicę daty z czasów przed Chr. w okresie po Chr., to musi się od sumy lat, wskazującej odległość czasu obu dat, odjąć liczbę lat z epoki przed Chr. i do różnicy dodać 1. Wtedy otrzymuje się rok, na który szukana rocznica przypada. W przytoczonym wyżej przykładzie, rozwiązaniem zagadnienia będzie: „Kiedy upłynęło 20 lat od 1 stycznia 10 r. przed Chr.” — tak się będzie przedstawiało: 20 (odległość czasu) — (minus) 10 (lata przed Chr.) + 1 = 11. Odpowiedź więc będzie brzmieć: „Dnia 1 stycznia 11 r. po Chr.” Dla 2.000-letniej rocznicy urodzin Wergiljusza wypada następujące obliczenie: 2000 — 70 + 1 = 1931. Wobec tego dzień 15 października 1931 r. jest 2000-czną rocznicą urodzin Wergiljusza, co potwierdza również takie rozumowanie: 60-ta rocznica urodzin Wergiljusza przypada na 15 października 10 r. przed Chr., a na 15 października 1 r. przed Chr. 69-ta rocznica tych urodzin; o jeden rok później t. j. na dzień 15 października 1 r. po Chr. przypada 70-ta rocznica urodzin poety, setna zaś rocznica na dzień 15 października 31 r. po Chr., a 2000-czna powinna być obchodzona 15 października 1931 r.

Z powyższych obliczeń wynika, że obchód jubileuszu Wergiljuszowego, urządzony w 1930 r., odbył się o rok zawcześnię. Stało się to mimo ostrzeżeń niektórych uczonych, jak np. prof. G. Wolterstorffa, który w czasopiśmie „Das humanistische Gymnasium” z 1928 r. (str. 226) zwrócił uwagę na nieścisłość obliczenia 2000-cznej rocznicy urodzin wieszczki rzymskiego. Dokładniej obliczenie powyższe przedstawił niedawno docent heidelberski, dr. H. Oppermann, w tem samem czasopiśmie z 1931 r. (str. 121 n.) Wywody obu tych uczonych podajemy tu dzisiaj w streszczeniu, zaznaczając, że wspomniana pomyłka nie przyniosła ani Wergiljuszowej sławie uszczerbku ani żadnemu z jego czcicieli szkody. Owszem, może nawet wspanialej wypadły uroczystości Wergiljańskie w 1930 r., niżby je można urządzić w czasie obecnego kryzysu ogólnego. Zapewne i płon jubileuszowy w postaci wydawnictw Wergiljańskich byłby obecnie mniej obfity. J. P.

Poznań

SZYBKE DRUGIE WYDANIE

W niespełna sześciu latach doczekała się „Historja Filozofji” Janeta), nowego uzupełnionego wydania. Świadczy to o tem, jak użyteczną i pożyteczną jest ta książka. Nakład wykupiono, mimo że od czasu pierwszego wydania ukazały się na rynku książkarskim polskim inne historje filozofji n. p. Tatarkiewicza. Jest to, jak na książkę filozoficzną, fakt rzadki.

Obecne wydanie drugie obejmuje w niewielkim dwustu stronicowym tomie wykład dziejów myśli filozoficznej od czasów najdawniejszych aż do chwili obecnej. Opracowano na nowo rozdział ostatni pierwszego wydania i dodano rozdział p. t. „Filozofja współczesna od 1850 r. do dni dzisiejszych”. Dodanie rozdziału tego jest uzupełnieniem nad wyraz pożytecznym, jak wynika z jego treści. Obejmuje on historję pozytywizmu po Augustie Comte (przedewszystkiem filozofja Taine’a, Renana, Milla) historję ruchu neokrytycznego (Cournot, Renoncier, Lotze, Fechner) omawia powstanie psychologii eksperymentalnej i psychofizyki, wspomina o szkole psychoanalitycznej Freuda i o kierunku obiektywnym w psychologii, obywatelom się bez introspekcji (fizjologowie rosyjscy Pawłow i Bechtierew a przedewszystkiem amerykańscy behawiorysty). Autor zastanawia się nad wpływem teorii ewolucjonistycznej Darwina na filozofję (Spencer, Foulle, Nietzsche) omawia rozwój socjologii, wznowienie filozofji spirytualistycznej i idealistycznej, system Bergera a kończy rzutem oka na obecny stan filozofji na zachodzie.

Historja filozofji Janeta znajdzie czytelników wśród ogółu interesującego się zagadnieniami filozoficznymi, a ze względu na jasny i treściwy wykład odda duże usługi uczącej się młodzieży akademickiej, jako doskonały podręcznik. Ponieważ doczekamy się z pewnością trzeciego wydania, można skierować prośbę pod adresem prof. Sobieckiego, który tłumaczenie przejrzał, czyby za zgodą prof. Janeta ze względu na publiczność polską nie dodał rozdziału o historii filozofji polskiej, względnie słowiańskiej?

Dr. Adam Paszewski.

Poznań.

*) Paul Janet: „Historja Filozofji”. Przełożyła E. Rutkowska. Przejrzał prof. dr. M. Sobiecki. Wydanie drugie uzupełnione. Dopuszczono do czasów ostatnich. Str. 205. Jan Jachowski, Księgarnia Uniwersytecka Poznań 1932.

Z Pol. Tow. Neofilologicznego. Oddział warszawski odbył posiedzenie z odczytem dr. J. Piątka n. t. „Praca twórcza w nauczaniu języków obcych”.

Z Pol. Akademii Umiejętności. Wydział filologiczny odbył posiedzenie, na którym prof. dr. G. Przychocki przedstawił pracę p. t. „Charakterystyka tragedjiopisarsza Seneki”, prof. dr. W. Klinger — pracę p. t. „Nowe myśli o pochodzeniu rzymskiej tragedji narodowej” i Sekretarz — pracę prof. J. Janowa p. t. „Przynależność regionalna oraz geneza zbioru G. Prokopowicza Kujbiady”.

Polski Związek Entomologiczny odbył we Lwowie posiedzenie naukowe z odczytem prof. Trelli „Uzupełnienia do fauny chrząszczów okolic Przemyśla”.

Pisma nadesłane

„Pamiętnik Warszawski”. Zesz. 7-9. Treść: S. Brzozowski: „Epoka i ludzie” (z przedm. R. Zrebowicza). — L. Staff: „Judasz”. — „Łachmany”. — M. Kridl: „Ramon Fernandez”. — T. Zieliński: „Manja twórcza”. — M. Czerkawska: „Kukułka”. — H. Ławertówna: „O zachodzie słońca”. — L. Lewin: „Wiersz wakacyjny”. — A. Dziekoński: „Ulica w nocy”. — L. H. Morstin: „Panteja”. — M. Rakowska: „Dookoła Rimbauda”. — A. Heydel: „Literatura wywołana z odpowiedzialności”. — E. Orzeszkowa: „Z korespondencji” (z przedm. A. Drogoszewskiego). — J. Jankowski: „Sato”. — Krytyka. — Noty. — Książki nadesłane. „Przegląd Powszechny”. Tom 192. Nr. 574. Treść: A. Szumański: „O odnowienie porządku społecznego”. — S. Bednarski: „Na przełomie”. — L. Poszwa: „Emigracja polska rolna we Francji”. — Z. Falkowski: „Echa „Anhellego” w prozie „Quo Vadis”. — Dusza Czara: „Obłąkany poeta. Michał Eminescu”. — M. Niwiński: „Przegląd polskiej literatury historycznej 1929-1930”. — Przegląd piśmiennictwa. — J. Urbani: „Sprawy Kościoła”. — A. Waśkowski: „Na marginesie przesilenia teatralnego”. — S. Podoleński: „Najmłodsze pokolenie w Stanach Zjednoczonych”.

Gdynia jako ośrodek handlu zamorskiego i reprezentacji

Gdynia, 14 października.

W Świeciu nad Wisłą odbył się walny roczny zjazd kupiectwa pomorskiego, zorganizowany w Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu. Zjazd ten obradował nad wszystkimi sprawami, które wpływ swój na życie handlu wywierają, decydując nieraz o jego losach. Uchwalono tam szereg nader ważkich rezolucyj z zakresu najaktualniejszych zagadnień handlu pomorskiego w dobie obecnej, zagadnień o charakterze ogólnie - kupieckim i branżowym, oraz ściśle indywidualnym.

Wśród tych ostatnich na plan pierwszy występuje rezolucja gdyńska, bardzo charakterystyczna i racjonalnie ujęta, a odnosząca się do podniesienia charakteru naszego miasta portowego Gdyni, która ostatnio została nawet podniesiona do kategorii miast II klasy.

Gdynia - port, ta brama Rzeczypospolitej na szeroki świat, cieszy się szczególną pieczą rządu, który zwłaszcza, jeżeli chodzi o pierwszym rzędzie o port i dalej miasto, idzie z nader intensywną pomocą, stawia gmachy naprawdę reprezentacyjne (poczta, Bank Gospodarstwa Krajowego i inne); magistrat buduje cały szereg ulic, nadających miastu charakteru w całym tego słowa znaczeniu europejskiego; komisja budowlana czuwa z pochwąły godną pieczołowitością, by nowe gmachy te i budowle miały wygląd wielko-

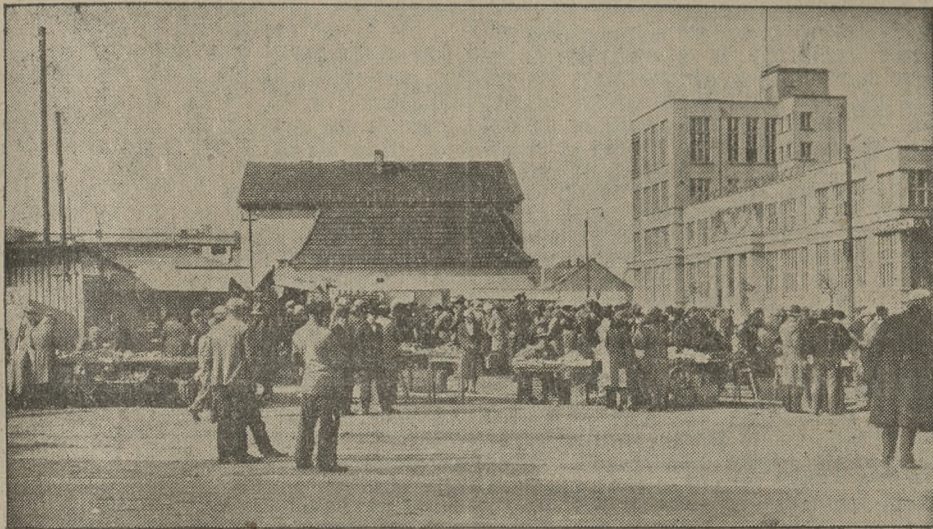
miejski, — godny stolicy morskiej Rzeczypospolitej.

Gdynia - port to przecież coraz bardziej rozwijający się ośrodek naszego handlu zagranicznego. Do portu jej zawijają olbrzymie statki handlowe wielkich państw, jak również eskadry wojenne mocarstw Wielkiej Brytanii, Włoch, Francji i państw bałtyckich. Gdynia więc to olbrzymia brama z Bałtyku do ziem Rzeczypospolitej. A mimo to ta Gdynia, która zaczyna nabierać coraz bardziej charakteru światowego miasta portowego, posiada dziś jeszcze zabytki, które z punktu widzenia estetycznego, a w szczególności reprezentacyjnego — wypaczają w sposób dosadny cały charakter miasta.

Chodzi tu o centrum miasta, o rynek gdyński, na którym stoi beładnie obóz najrozmaitszych bud jarmarcznych, skleconych z desek i brudnych płacht, których powstydziłyby się nie które nasze miasta kresowe, jak Baranowice, Wołkowysk, Dubno i inne.

Dlatego też apel, wysunięty przez kupiectwo gdyńskie pod adresem czynników miarodajnych, nabiera szczególnego znaczenia, stwierdzając, że prócz gmachów reprezentacyjnych i europejskich ulic, winien magistrat miasta przede wszystkim poczynić jaknajszersze kroki, by ten naprawdę szpecący i nieestetyczny zabytek naszej morskiej stolicy zniknął, oczyszczając perłę naszego Bałtyku — z naleciałości godnych najwyżej dalekiego wschodu.

Tadeusz Niewiałkowski.

Mongolja

Kraj, po który wyciąga ręce Japonja i Rosja

Wypadki ostatniej doby, rozgrywane się w Mandżurji w związku z akcją wojsk japońskich, odbiły się mocnym echem w kraju, sąsiadującym z Mandżurją, w Mongolji. Z Dalekiego Wschodu dochodzą wieści o formowaniu się tam, wzorem Mandżurji, niezależnego rządu o dążnościach separatystycznych w Mongolji.

Czem jest etnograficznie i politycznie Mongolja? Mongolja ciągnie się od gór Chinganu na wschodzie aż po góry Tarbagataj na zachodzie. Piaszki pustyńni Gobi dzielą ten kraj na dwie części: północną, graniczącą z Syberją, jest to t. zw. Mongolja Zewnętrzna, i południową, graniczącą z Chinami, zwaną Mongolją Wewnętrzną. Rozdział polityczny, odpowiadający prawie zupełnie podziałowi geograficznemu - fizycznemu, zarysował się już za pierwszych lat dynastji Mandżurskiej (druga połowa XVII wieku). Stepy mongolskie, przylegające do Wielkiego Muru Chińskiego, łatwiej i prędzej uległy zdobyczej polityce władców Mandżurskich, niż bardziej odległe przestrzenie północnej Mongolji, leżące za gorącymi i suchymi piaszkami Gobi. Aczkolwiek już wtedy cała Mongolja uległa władzy suwerennej Chin, podległa jej przez przeszło dwa stulecia, północna Mongolja dążyła raczej ku Rosji, która gruntuwała tam swoje wpływy. To też, gdy w Chinach wybuchła rewolucja, obalająca tron cesarski Mandżurów, północni książęta mongolscy wypędzając chińskich urzędników z Urji i proklamując niezależność Mongolji Zewnętrznej (1 stycznia 1912) Hutukta, „Żywy Budda”, zostaje proklamowany władcą niezależnego państwa. W tym samym roku Mongolja Zewnętrzna zawiera układ z Rosją, w którym to państwo uznaje autonomję północnego terytorjum, obejmującego przeszło 2/3 całej Mongolji. Układ ten, za-

warty bez porozumienia z Chinami, wywołał platoniczny sprzeciw rządu chińskiego.

Wojna światowa odwraca uwagę Rosji od Mongolji, która znów całkowicie przechodzi pod wpływ Chin, przyczem Mongolja Zewnętrzna zachowuje swą autonomję z „Żywym Buddą”, jako naczelnym władcą. W r. 1919, zgodnie z uchwałą przedstawicieli Mongołów, Mongolja wraca całkowicie pod panowanie Chin, które przysyłają swoich urzędników i załogę wojskową do Urji, stolicy Mongolji. Stan ten trwa bardzo krótko. Mongołowie, przywoławszy na pomoc barona Ungern - Sternberga, oficera armji atamana Siemionowa, zaatakowali garnizon chiński. Chińczycy chwytają „Żywego Buddę” i więżą go w jego własnym pałacu. W styczniu 1921 „Żywy Budda”, zmyliwszy czujność strażników, ucieka i staje na czele partyzanckich oddziałów mongolskich. Chińczycy zostają wypędzeni, a na ich miejsce przychodzi czerwone oddziały Rosjan. Baron Ungern cofa się w kierunku Mandżurji, usiłując zawiązać Czytą, stolicą republiki Dalekiego Wschodu, dostaje się jednak do niewoli i wkrótce potem zostaje rozstrzelany przez bolszewików.

W r. 1924 „Żywy Budda” umiera, a Mongolja Zewnętrzna tworzy pod wpływem Sowietów rewolucyjny rząd „Narodu Mongolskiego”. Stolica Urga otrzymuje nową nazwę „Ulan Bator Hot”, czyli „Miasto Czerwonych Bohaterów”. Oprócz tej republiki północnej, powstaje republika Mongolska - Burjacka, która łączy się z Sowietami, i republika Burga (państewko buforowe pomiędzy Z. S. S. R., Mongolją i Mandżurją) ze stolicą Chajlar. Mongolja Wewnętrzna, jako część integralna Chin, otrzymuje administrację chińską z podziałem na trzy prowincje, noszące

nazwę „Trzech Prowincji Północno-Zachodnich”, w odróżnieniu od Mandżurji, stanowiącej „Trzy Prowincje Wschodnie”.

O oderwanie zupełne Mongolji Wewnętrznej od Chin i poddanie jej swym wpływom pod maską niezależności walczą obecnie Japonja, protegując i wspierając materialnie separatystów mongolskich. Jak się zachowa wobec tego faktu Rosja sowiecka, której wpływy obejmują Mongolję Zewnętrzną — niewiadomo narazie. W każdym razie teren możliwych starć na Dalekim Wschodzie rozszerzył się jeszcze bardziej. M. D.

Ciekawa karjera

króla prasy

Dwa miliony dolarów dla starych dziennikarzy.

Niedawno zmarł w Ameryce znany milioner i właściciel kilkunastu gazet James Money. Historia jego życia jest niezwykle romantyczna i pełna istic amerykańskiego rozmachu.

Mając lat 28 przybył Money z 40 dolarami, zarobionymi na posadzie subiekta w sklepie kolonialnym, do Nowego Jorku i założył miesięcznik, którego był redaktorem, wydawcą i woźnym... Pisał sam wszystkie artykuły i nawet powieści w miesięczniku przedewszystkiem dlatego, że nie stać go było na honorarja, powtóre zaś dla tego, że wiedział sam najlepiej, co przyczyni się do poczytności pism. Jedną z jego powieści p. t. „Błękitna droga” przysporzyła miesięcznikowi 20 tysięcy abonentów.

Przez cały czas swej nadzwyczajnej kariery, kiedy to był kolejno właścicielem wielu znanych i starych pism, trzymał się zasady pisania i drukowania tylko rzeczy chwilowo poczytnych, a choć nigdy nie splamił się brudnymi sprawkami, nie miał też ideałów, nie pracował dla wyższych celów. Będąc równocześnie właścicielem wielkich magazynów kolonialnych i gazet, handlował dziennikami jak herbatą i kawą.

Ciekawy ten człowiek obdarzony prawdziwym geniuszem finansowym, pozostawił majątek przekraczający 20 milionów dolarów.

Rzecz ciekawa, że jakkolwiek miał on krewnych (do końca życia pozostał starym kawalerem) — pozostawił im tylko skromne legaty, całą zaś olbrzymią fortunę przeznaczył na rozmaite cele naukowe, filantropijne i humanitarne. Nie zapominał również o dziennikarzach. Przeznaczył mianowicie 2 miliony dolarów na stworzenie w Nowym Jorku przytułków dla starych niezdolnych do pracy dziennikarzy, a ponieważ wobec amerykańskiego tempa pracy tamtejsi dziennikarze zużywają się bardzo szybko — myśl Moneya spotkała się z ogólnym uznaniem i najgorętszą aprobatą.

Ciche bohaterstwo zakonnic

pielegniarek trędowatych.

(KAP) Niedawno rząd włoski odznaczył medalem zasługi siostrę Modestę Ravassa, ze Zgromadzenia N. P. Nieustającej Pomocy. Był to dowód uznania za niewypowiedziane trudy, i poświęcenie bohaterkiej zakonnicy, która w ciągu trzydziestu lat opiekowała się trędowatymi w zakładzie Contractacion w Ameryce Południowej. Życie tej zakonnicy jest świadectwem samozaparcia, do którego może dać siły tylko miłość chrześcijańska. Pragnienie siostry Modesty, by wszystkie dni swoje spędzić przy tych nieszczęśliwszych wśród nędzarzy, spełniło się okrutnie w r. 1906, gdy zaraziła się tą okropną chorobą i musiała opuścić Zgromadzenie, by już odtąd wcale nie rozstawać się z trędowatymi. W ciągu 10 lat przebywała sama jedna wśród dotkniętych tem samym nieszczęściem sióstr indyjskich, doniero w roku 1916 osłodziła jej samotność dawna jej przełożona, Teresa Rota, która także zaraziła się trędem. W kilka lat potem przy-

Juan Manén,

światowej sławy skrzypek hiszpański, wystąpi jutro, w piątek, z własnym koncertem w sali Domu Ewangelickiego.

była trzecia towarzyska, siostra a Dominka Barbero, która p o 20 latach pracy w leproзорjum powiększyła li bę trędowatych. Wszystkie trzy zakonnice, skazane na powolną i okrutną śmierć, zachowały najzupełniejszą pogodę ducha, i stały się prawdziwym błogosławieństwem dla ofiar trądu w tej okolicy.

Tajemniczy Węgier

Jak w swoim czasie donosiliśmy, pod koniec ub. miesiąca został zatrzymany przez policję na dworcu kolejowym w Warszawie tajemniczy Węgier, nazwiskiem Kiszely Lajos, Aresztowanego Węgra przesłano wówczas do dyspozycji urzędu śledczego w Kielcach, gdzie został przesłuchany, przyczem oświadczył, że do Polski przybył w poszukiwaniu pracy.

Obecnie w związku z tem przybył do Kielc nadkomisarz policji budapeszteńskiej i naskutek zezwolenia władz polskich przesłuchał Kiszely Lajosa, który tym razem zmienił zeznania i podał zupełnie inne szczegóły swego przyjazdu do Polski, jak i pobytu w Wiedniu.

Istnieje silne podejrzenie, że Kiszely Lajos jest wmieszany w sprawę zamachu na pociąg pod Budapesztem. Ponieważ między Polską a Węgrami niema konwencji co do wydawania przestępców, Kiszely Lajos będzie odstawiony do granicy rumuńskiej i tam puszczony wolno.

Pierwszy wywiad na odległość.

Pierwszego wywiadu na odległość, a raczej wywiadu połączonego z telewizją, udzieliła redaktorowi „Daily Herald” żona angielskiego ministra finansów, pani Snowden, zamieszkała przy Downing Street. Dzięki aparaturze telewizyjnej, umieszczonej w redakcji, dziennikarz był w stanie opisać gesty swej „ofiary”, a nawet jej suknię. Trzeba dodać, że pani Snowden jest członkiem dyrekcji British Broadcasting Comp. i stoi zatem blisko wszystkich, co pozostaje w styczności z radjem.

Pchły lodowcowa.

Na lodowcach w Alpach szwajcarskich stwierdzili przyrodnicy obecność owadów, t. zw. pcheł lodowcowych, które, ukryte w szczelinach lodowca, przespiają okres wielkich mrozów, a budzą się do życia z nadejściem wiosny i skaczą wówczas na powierzchnię lodu, co też skłoniło do nadania im nazwy pcheł. Owady te, żywią się sokami alg górskich.

W Wiedniu, jak już o tem donosiliśmy, aresztowano niejakiego Sylwestra Matuszkę (x) pod zarzutem dokonania zbrodnego zamachu na pociąg pod Biatorbagy na Węgrzech. Zamach ten pociągnął za sobą szereg ofiar w ludziach.

10-lecie Zw. Urzędników Komunalnych i Kom. Kas Oszczędności

W niedzielę, 11 bm. obchodził Związek Urzędników Komunalnych i Komunalnych Kas Oszczędności na województwo poznańskie i pomorskie 10-lecie swego istnienia.

O godzinie 10 odbyła się na intencję związku msza św. w kościele P. Jezusa, poczem dalsza uroczystość przeniosła się na salę obrad rady miejskiej.

Obrady zainaugurował długoletni prezes Związku p. Jeliński, powitaniem przedstawicieli władz z pp.: starostą kraj. Begalem i prezydentem Ratajskim na czele, oraz przedstawicieli prasy i licznie zgromadzonych delegatów. Po uczczeniu przez powstanie zmarłych członków, wygłosił prezes Jeliński wstępne przemówienie, w którym podkreślił, iż w szeregach Zw. skupia się przeszło 300 członków, w którym dokształcają się zawodowo.

Z kolei odczytano cały szereg nadesłanych z życzeniami pism, poczem nastąpiły oficjalne przemówienia. Imieniem Pozn. Zw. Samorządowego i własnego przemawiał starosta kraj. p. Begale, podkreślając, że słuszne dążenia związku zawsze znajdują poparcie. O działalności związku wraził się p. starosta Begale b. pochlebnie, podnosząc, że związek ma na celu wychowanie wzorowego typu urzędnika, rozbudzanie poczucia społecznego i państwowego. P. prezydent Ratajski podkreślił w swym przemówieniu, że związek jest organizacją żywotną i wzorową. Dalej przemawiał dyr. T. Adamczewski im. Kom. Banku Kredytowego, prezes Bederski im. Kom. Samorządu Poznańskiego i Pomorskiego. p. Duda z Opalenicy im. stow. Burmistrzów i t. d.

Następnie wygłosił p. Kłos z Chojnic obszernie sprawozdanie, ilustrujące działalność związku w czasokresie całego 10-lecia. Z referatu sprawozdawczego dowiadujemy się, że związek rozwijał w każdym kierunku żywą działalność — na zjazdach wygłaszano zawsze referaty treści zawodowej i ogólnej pogłębiając tem samem wiedzę fachową. Poza tem urządzano wspólne wycieczki krajoznawcze. Za doniosłą rzecz uważać należy istnienie przy związku kasy pośmiertnej. Referaty o tematach najaktualniejszych zagadnień, wywoływały zawsze zainteresowanie i żywą dyskusję. Zebranie uchwaliło wysłać telegram do Prezydenta R. P.

Przystąpiono do uroczystego momentu, mianowicie do wręczenia dyplomów członkom honorowym i członkom Zw. za 10-letnie członkostwo.

Zaszczytu tego dostąpił m. i.: starosta Begale, prezydent Ratajski, dyr. Adamczewski i prezes Jeliński. Dalej pp. G. Kaczmarek, Fr. Broniewski, Fr. Karpiński, wachmistrz A. Górski, długoletni i zasłużony kierownik Kom. Kasy Oszczędności i Pow. Kasy Kom. w Gnieźnie p. Fr. Dabiński, Wiczeorek, Badurski, Naskręt, Chojnacki, Chmielewski, Cierpiak, Lenart, Sławski i t. d.

Po referacie n. t. „Akt administracyjny, a akt służbowy”, nastąpiła wspólna fotografia na czem zamknięto podniosłą akademię.

Wieczorem odbył się w sali „Boulevard” wieczorek towarzyski, który przeciągnął się w miłym nastroju do późnej nocy. (z)

Na całym froncie!

W całej Wielkopolsce wre praca gorączkowa nad zorganizowaniem VIII Dnia Katolickiego.

Z poszczególnych parafii nadchodzą wiadomości, iż obchody te zakroją się na szeroką skalę.

Przygotowuje się uroczyste nabożeństwa — gdzie kościół parafialny zbyt jest szczupły — na placach publicznych, organizuje pochody ze sztandarami i udziałem miejscowych organizacji, akademie itd. Poznań kroczy na czele tych przygotowań. Komitet Poznański opracował już program, który zostanie podany do wiadomości w najbliższych dniach.

Na całym froncie praca wre! Po szczególne kółka i kółeczka pracują sprawnie i ochotą dla dobra świętej sprawy. Społeczeństwo katolickie skupi się pod hasłem Dnia Katolickiego: „Sakrament małżeństwa podstawa rodziny chrześcijańskiej” i zadokumentuje silnie, że świętości rodziny” szargać nie pozwoli.

Województwo udzieliło pozwolenia na kwestę publiczną na terenie obu archidiecezji. Po wszystkich więc

parafjach odbędzie się zbiórka na rzecz „Dnia Katolickiego” w niedzielę 25 października r. b.

Parafie — dotąd głuche na głos Generalnego Komitetu Dnia Katolickiego niechaj spiesznie podążą do szeregu i przygotują się należycie na święto Chrystusa — Króla.

SPORT

Lekka atletyka

Dokończenie zawodów o odznakę sportową odbędzie się w niedzielę na boisku „Sokoła”. Ponadto odbędzie się nowa próba dla pań i panów oraz juniorów o odznakę PZLA.

Kusociński startuje 17 bm. w Wiedniu w biegu na 5000 m z Zabala. W niedzielę 25 bm. Kusociński startuje w Paryżu.

Piłka nożna

Polska — Jugosławia. Po długich pertraktacjach udało się Pozn. Okr. Zw. Piłki Nożnej uzyskać zgodę na urządzenie zawodów wyżej wspomnianych w Poznaniu. Naczelna magistratura piłkarska miała bowiem pierwotnie obawę, że zawody urządzone w naszym mieście nie dopiszą pod względem kasowym. Spodziewać się należy, że Poznań udowodni, iż ma nie mniej sympatyków sportu piłkarskiego niż Warszawa i że na zawody przybędzie rekordowa ilość widzów. Prace przygotowawcze podzielono na wyłonię specjalnie w tym celu trzy komisje a mianowicie propagandową, przyjęć i techniczną — sportową. Do poszczególnych komisji wchodzi przedstawiciele prasy, władz i społeczeństwa oraz POZPN. Strona organizacyjna zawodów winna zatem wypaść dobrze.

„Posnania” i „Liga”. Spotkanie o mistrzostwo klas B i wejście do klasy A, odbędzie się w niedzielę o godz. 14.30 na stadionie miejskim. W razie zwycięstwa „Posnania” wchodzi ona z powrotem do klasy A obok „Rawickiego Klubu Sportowego”, który zajął już miejsce spadającego do klasy B „OKS” z Ostrowa.

Pływanie

Treningi zimowe oddziału pływackiego „Unji” odbywają się w hali „Ośrodek” — dla pań w środy i soboty, dla panów we wtorki i piątki od godz. 19—21.

Szermierka

Przypominamy członkom AZS że treningi odbywają się: 1) floret, kurs średni dla pań i pań (które już ćwiczyły) — poniedziałki i czwartki od 20 do 21; 2) floret, niższy dla pań — w środy i piątki od 20 do 21; 3) szabla, wyższa dla pań — w poniedziałki i czwartki od 19 do 20; 4) szabla, średnia dla pań — w środy i piątki od 19 do 20. Treningi odbywają się w „Ośrodku” przy ul. Grunwaldzkiej (57 p. p.). Niższy kurs szabli rozpocznie się w początkach listopada. Zgłoszenia przyjmuje i udziela informacji sekretariat AZS (Zamek — wawtownia) codziennie od 16 do 18.

Wioślarstwo

Tegoroczna punktacja klubów wioślarzskich przedstawia się następująco: „K. W. 04” 569½ pkt., 2. „W. T. W.” 143 p., 3. „B. T. W.” 129 p., 4. „W. K. W.” Poznań 107 p., 5. „T. W. Włocławek” 71½ p., 6. T. W. „Wisła” Grudziądz 66½ p., 7. 3 bat. saperów Wilno 61½ p., 8. „W. K. Sp. W.” Warszawa 59½ p., 9. „Wisła” Warszawa 55½ p., 10. „W. K. W.” Grodno 54 p., 11. Kaliskie T. W. 36 p., 12. P. T. W. „Tryton” Poznań 34 p., 13. W. K. S. „Pogoń” Wilno 32 p., 14. „A. Z. S.” Warszawa 26 p., „A. Z. S.” Kraków 26 p., „A. Z. S.” Poznań i „Polonia” Poznań pozostają bez punktów. W punktacji klubów kobiecych: 1. Warszawski Klub Wioślarz 129½ pkt., 2. „A. Z. S.” Wilno 35½ p., 3. „W. K. W.” Grodno 34 p., 4. Poznański Klub Wioślarz 17½ p., 5. „W. K. W.” Poznań 7 p. Punktacja ta najlepiej uwidacznia hegemonię jaką dzierży „K. W. 04”.

NIECH NIKOGO NIE ZBRAKNIE — W KARNYCH SZEREGACH O. W. P.

23-cia Loteria Państwowa

(Nieurzędowa).

W 29-tym dniu ciągnięcia 5-tej klasy wygrane padły na numery następujące:

1. Wygrana 250 zł. + premja 5.000 zł. padła na nr. 64755.
2. Wygrana 250 zł. + premja 5.000 zł. padła na nr. 88025.
3. Wygrana 250 zł. + premja 5.000 zł. padła na nr. 116959.
4. Wygrana 250 zł. + premja 5.000 zł. padła na nr. 136188.
5. Wygrana 250 zł. + premja 5.000 zł. padła na nr. 172256.

Po 15.000 zł. na nr. nr. 19272 53757.
10.000 zł. na nr. 4770.
5.000 zł. na nr. 49269.
Po 3.000 zł. na nr. 58663 134209 153670.
Po 2.000 zł. na nr. 17423 18505 24126 24720 26683 20450 42821 88873 102804 123500 124893 133921 139304 156189 170919 178527 178755 194010 200166 202030 202508 209523.
Po 1.000 zł. na nr. 1650 13361 42475 42935 46912 69248 74253 74262 79275 95529 95640 97750 99029 100222 104501 106870 107867 109014 110950 112988 115786 121871 123079 133796 135086 136639 137951 137981 140036

180977 185850 185934 186749 191767

199160 199673 204347 209640.

Po 500 zł. na nr. nr. 691 2913 5339 9444
9716 10521 10842 11605 14239 16339 17850
21089 25502 25551 25564 28974 29046 31009
31173 32882 33771 34184 39955 40457 41145
44012 45746 48419 53380 53920 54730 55283
58284 58720 58882 63046 63065 64111 64584
64646 65099 66292 66538 67127 68223 71561
73025 73638 74711 75034 76222 77316 79080
80657 81503 82038 86127 87012 87535 88457
91746 90281 96436 96673 93577 93972 99247
99700 102978 104248 105155 107155 107957
108974 111585 112030 112638 113273 115300
115486 117145 120218 122175 129180 131183
131864 133103 134893 135132 136542 137004
140084 140719 140886 141088 141196 141778
142395 143464 143711 143767 144721 146366
146377 148194 148870 149034 151741 152097
154576 155085 157224 160238 160960 164443
165915 166012 168700 169394 169819 172380
173065 174669 177653 175192 176634 179553
182300 187953 189022 190576 194080 194684
195101 195124 195761 195788 196803 197629
199918 200735 201901 204719 205337 209954

Po 250 zł. wygrali numery następujące:

54 102 10 23 289 306 38 439 90 502 638 39
712 845 934 1102 12 33 513 528 707 68 856 974
2214 32 85 91 310 50 481 548 52 614 747 819 79
911 54 3036 444 63 627 36 781 89 889 955 4116
236 55 333 693 714 5012 121 81 271 93 99 333
90 533 67 615 41 92 830 92 93 907 30 64 6029
228 379 94 439 574 732 89 882 937 40 42 7004
64 238 41 320 458 657 812 19 65 905 18 8003 33
52 153 215 60 356 80 447 501 631 34 78 743 92
862 76 904 55 98 9002 45 102 42 70 82 211 416
638 89 808 915 10047 114 229 77 513 634 49 768
89 921 11173 89 499 515 66 637 39 85 753 65 74
836 963 76 12001 11 84 179 205 380 500 10 635
42 908 38 13235 92 579 84 614 718 31 81 809 94
932 14057 175 308 10 464 510 12 24 625 46 876
960 15048 201 70 87 88 320 84 407 686 731 83
824 71 16005 143 236 66 307 490 643 51 83 718
17025 113 201 16 327 566 630 728 61 803 998
18002 48 73 132 266 326 71 478 93 680 840 19131
55 294 318 423 43 63 88 587 96 617 35 83 833 54
80 20016 68 88 260 74 332 451 648 729 871 962
98 21301 12 495 604 717 46 808 915 31 47 77
22036 64 96 177 246 53 366 589 623 75 91 97 98
712 81 99 887 941 23012 61 149 252 60 311 90
406 549 77 663 780 839 40 63 66 911 25 58 24039
64 254 319 586 626 74 76 709 885 934 40 44 62.

25011 146 236 83 388 432 60 548 785 89 899
923 26067 112 95 293 316 88 403 33 660 73 707
879 920 36 27102 10 48 67 331 72 413 610 721
802 37 908 14 30 2819 89 116 243 321 433 516
35 875 979 29067 77 87 101 53 308 72 409 639
733 986 30010 114 72 423 60 758 885 31091 166
318 516 896 920 26 32204 5 31 85 346 468 95
531 778 808 46 956 33068 177 211 39 349 65 626
34099 109 55 360 401 539 44 669 749 55 92 841
35007 27 396 416 69 516 631 97 728 84 36236 44
94 322 71 421 501 601 94 853 959 37000 20 114
31 35 210 48 53 63 73 306 41 412 75 79 579 638
740 66 70 840 937 38078 109 40 447 83 546 634
80 801 28 48 70 44 39011 59 78 185 96 326 86
445 503 24 867 40187 352 405 55 624 67 794 821
84 41010 83 256 61 424 536 49 53 709 805 28 55
900 3 8 42142 80 235 407 44 533 78 88 660 63
753 83 824 43182 253 384 436 79 88 528 666 706
79 859 86 44150 57 279 97 353 054 91 95 838 52
45055 59 62 110 594 832 71 954 93 46075 117 53
90 250 73 532 600 8 787 816 56 47103 213 20 24
40 334 76 508 19 648 823 24 84 48138 77 91 297
329 33 43 620 69 747 70 98 912 16 49274 327 53
413 14 80 95 647 79 740 41 74.

50091 201 11 499 521 652 728 66 806 48 74
77 51032 59 107 231 53 312 40 49 460 99 538 97
612 733 822 62 52267 320 57 415 39 599 685 97
702 7 23 36 53034 50 195 290 589 904 66 54217
62 348 84 440 92 584 921 55072 202 14 31 328
85 562 601 39 89 799 845 907 56161 650 93 891
961 82 57174 211 348 54 402 615 910 51039 71
412 80 622 42 51 741 51 952 59249 321 41 451 65
577 98 621 77 82 800 950 60164 91 276 355 410
59 668 744 836 51 54 61002 51 86 148 448 503 74
81 92 667 79 709 81 849 920 62107 56 64 409 35
530 660 83 754 822 987 63101 268 444 559 775
827 919 79 64057 120 87 98 235 44 53 476 709
46 920 65005 165 75 242 302 16 478 527 47 620
721 28 87 66047 118 225 29 364 498 550 744 835
947 92 67417 556 746 931 53 93 95 68004 22 302
7 489 511 12 687 774 822 965 96 69069 73 201
309 30 36 540 55 638 740 74 77 878 70198 216
467 502 696 761 84 822 38 51 934 71085 144 204
389 411 39 89 516 34 779 840 959 78 72010 90
101 55 57 66 393 97 447 745 59 73022 67 85 124
53 54 58 305 489 645 88 944 56 74078 139 95
259 327 29 41 434 608 742 919 32 50.

75420 63 95 702 813 31 76072 15 062 86 94
205 58 352 83 443 937 51 845 932 77102 239 40
66 585 659 676 78039 165 77 441 48 79 521 35
720 928 42 79000 233 370 81 473 553 55 85 656
789 893 972 94 80073 102 53 212 29 32 35 73 80
360 522 699 815 63 85 938 81034 59 97 306 15
401 516 18 617 21 843 932 82045 134 477 544 99
633 712 846 951 93 83069 136 286 308 33 515
630 83 730 817 987 84021 26 88 98 239 90 497
675 725 872 924 85000 82 200 531 51 657 795
86019 21 26 97 101 201 9 73 396 459 764 73 835
87010 29 354 58 480 86 550 611 794 877 908
88024 242 327 96 571 864 977 89052 257 81 97
710 25 89 802 48 93 994 90141 122 467 72 550
618 20 701 7 44 803 91018 93 154 254 59 385 421
511 600 87 743 47 912 13 43 56 92005 29 116 57
92 99 458 630 77 702 27 64 91 834 52 93019 245
57 75 332 77 453 557 631 52 91 751 87 94018 38
74 102 14 76 91 219 319 74 510 756 907 95203
27 75 317 409 33 633 708 38 897 920 53 74 96120
51 69 254 359 435 613 749 73 817 939 97427 68

693 828 54 98068 222 43 355 438 523 79 603
761 910 43 99025 226 329 410 37 505 33 60 711
39.

100014 165 221 64 433 61 577 644 52 858
101057 66 114 63 278 310 14 557 651 705 64
102073 77 79 147 84 281 536 711 61 850 51 67
75 954 103036 128 240 400 48 521 48 658 760
816 66 104059 66 89 166 71 222 43 50 511 41
91 614 732 63 87 861 944 83 94 105114 333 98
542 49 66 932 49 106122 31 77 297 318 499 512
795 649 83 913 60 107091 209 25 62 73 328 67
78 404 37 45 62 69 592 328 108064 133 36 95
288 94 350 67 409 873 906 109006 120 206 28
439 43 722 50 352 979 110051 117 51 91 232 310
80 82 440 94 551 96 622 68 818 977 111057 208
27 317 63 79 441 65 619 46 780 872 957 112054
98 229 47 48 85 94 416 558 79 635 52 66 820 42
56 64 113116 532 53 71 698 309 902 114083 43
124 87 370 451 64 90 95 653 55 871 115007 13 70
227 29 348 61 92 521 849 54 964 87 116203 384
94 628 715 37 117041 104 91 288 373 461 76 500
35 64 71 797 949 64 118021 71 72 80 120 223
574 874 85 937 119077 255 331 62 435 591 685
756 95 883 913 120066 99 298 351 87 422 40 91
902 32 67 121067 96 250 70 304 409 87 54 522
644 787 884 971 82 122021 49 120 47 74 211 49
96 460 67 505 10 82 622 31 72 769 934 123008
77 109 58 60 73 321 25 442 48 87 513 60 617 873
995 124021 38 102 64 213 81 401 38 64 506 628
74 702 13 551 85.

125095 309 511 91 679 730 811 73 927 43 80
98 126012 28 78 173 202 17 31 77 531 621 69
236 48 363 469 603 16 98 664 330 60 123001 59
138 380 725 83 805 909 45 83 129070 189 253
316 23 44 94 459 91 649 53 72 86 793 842 89
915 74 130067 147 91 98 258 359 517 38 82 857
988 131101 30 299 316 499 647 58 82 812 934
132019 46 114 42 93 96 383 419 38 577 632 72
552 953 133022 173 86 285 350 444 501 51 72 78
706 37 945 134073 231 345 650 718 44 806 951
135022 55 54 116 18 46 85 237 305 34 59 400 5
574 883 136192 350 84 929 137023 42 168 96 98
445 77 59 521 86 733 45 66 808 19 22 52 91 17
257 310 515 31 33 687 775 1

ŻYCIE MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ

Działalność Poznańskiego Komitetu Akademickiego w r. 1930-1931

Naczelną reprezentacją studentów środowiska poznańskiego jest, jak wiadomo, Poznański Komitet Akademicki (P. K. A.), jako lokalny organ wykonawczy Związku Narodowego Polskiej Młodzieży Akademickiej. Ponieważ kadencja obecnego P. K. A. dobiega końca, nie od rzeczy będzie scharakteryzować tu pokrótce ową i pracovitą działalność Komitetu.

Skład personalny P. K. A.

Obecny P. K. A. objął swe urządowanie w marcu r. 1930 z chwilą zatwierdzenia go przez Naczelny Komitet Akademicki. W skład P. K. A. weszli: jako prezes kol. Zbigniew Kajkowski, jako wiceprezes kol. Jan Koziciński i Marjan Smoczkiewicz, jako sekretarz kol. Aleksandra Ewert-Krzemieniewska, jako skarbnik kol. Józef Mertka, jako kierownik referatu prasowego kol. Marjan Dabiński, społecznego kol. Feliks Kończal i kresowego kol. Stefan Bach-Zelewski.

Stosunek do środowiska uniwersyteckiego i społeczeństwa

Zaraz po rozpoczęciu swej kadencji P. K. A. nawiązał kontakt z władzami obu wyższych uczelni, t. j. Uniwersytetu i Wyższej Szkoły Handlowej, spotykając się u tych władz z całkowitem poparciem i zrozumieniem.

Również wszystkie organizacje akademickie, wchodzące w skład Związku Narodowego P. M. A. — w liczbie około 100 przy Uniwersytecie i 10 przy W. S. H. — popierały działalność P. K. A., przesyłały mu swe sprawozdania itd.

Z pośród organizacji ideowo-politycznych jedynie t. zw. Młodzież Demokratyczna odnosiła się wrogo do P. K. A. Organizacja ta — nieliczna zresztą — wydała nawet oszczerczą ulotkę, skierowaną przeciw P. K. A., wobec czego Komitet zmuszony był przekazać sprawę tę J. M. Rektorowi U. P. celem wytoczenia dochodzenia dyscyplinarnego zarządowi Młodz. Demokratycznej. Równocześnie P. K. A. ogłosił odpowiedni komunikat w prasie.

Jeśli chodzi o stosunek społeczeństwa do P. K. A., to i tu Komitet spotykał się z życzliwym poparciem, które wzmocnione jeszcze zostało przez udział P. K. A. we wszelkich ważniejszych wydarzeniach o charakterze lokalnym czy ogólnonarodowym w postaci różnego rodzaju manifestacji i uroczystości itd. Zarówno społeczeństwo, jak różne instytucje, a także władze duchowne itp. zwracały się zawsze do P. K. A. we wszelkich sprawach, dotyczących ogółu młodzieży akademickiej.

Zewnętrzne wystąpienia P. K. A.

Z zewnętrznych wystąpień P. K. A. wymienić należy zorganizowanie przezeń trzech wieców ogólnoakademickich. Pierwszy zwołany był dla zaprotestowania przeciw naruszeniu autonomii uniwersytetu, drugi na znak protestu przeciw prześladowaniom religijnym w Rosji, trzeci stanowił manifestację przeciw prowokacjom Gdańsk.

Nadto P. K. A. brał czynny udział w różnych zjazdach i manifestacjach. Wymienić tu należy: Kongres Eucharystyczny, protest społeczeństwa przeciw wystąpieniu Treviranusa, srebrny jubileusz kapłaństwa Prymasa Polski ks. kardynała Hłonda, Zjazd Katolicki w Zbąszyniu, uroczystość odsłonięcia pomnika Wilsona w Poznaniu (przedstawiciel P. K. A. wchodził w skład komitetu organizacyjnego), udział w obradach I Zjazdu Opieki nad Polakami na Obczyźnie (towarzystwu temu P. K. A. zaofiarował dla bibliotek Polaków zagranicznych około 200 tomów), udział w jubileuszach artystów scen polskich itd.

Prace poszczególnych wydziałów

Sekretariat pod kierownictwem kol. Krzemieniewskiej funkcjonował sprawnie, załatwiając m. i. kilkaset pism wchodzących i wychodzących.

Finansami zawiadywał sprężyście kol. Mertka

Referat prasowy (kier. kol. Dabiński) przekształcił się w rodzaj prasowej agencji akademickiej, której komunikaty były chętnie zamieszczane przez prasę miejscową. Szeroko pism zamieścił obszerniejsze artykuły o Związku Narodowym P. M. A.

Referat społeczny. Kierownik referatu kol. F. Kończal uczestniczył w imieniu P. K. A. w zebraniu konstytucyjnym Wojew. Komitetu Floty Narodowej, brał udział w sejmiku przeciwalkoholowym, Akademii Papieskiej, w zebraniu w sprawie religijnego wychowania młodego pokolenia itd. W dniu 19 marca 1930 r. referent społeczny zwołał wiec protestacyjny przeciw prześladowaniom religijnym w Z. S. S. R. Referat współpracował żywo w organizacji Pierwszego Krajowego Kongresu Eucharystycznego, wciągając do tej pracy szerze rzesze młodzieży akademickiej. Przedstawiciel P. K. A. był przewodniczącym sekcji akademickiej tego Kongresu, pozatem współpracował w sekcji emigracyjnej, a także, zorganizowawszy cały szereg biur informacyjnych, brał temsamem udział pośredni w sekcji inteligencji panów, sekcji pedagogicznej oraz kwaterunkowej i przyjęć.

Referat wojskowy (kier. kol. Jan Koziciński) porozumiał się przedewszystkiem z miejscowymi władzami wojskowymi (P. K. U. Poznań) i biuro wojskowe przy magistracie st. m. Poznania). Praca referatu wojskowego obejmowała:

1) udzielanie szczegółowych informacji kolegom o przysługujących im ulgach w służbie wojskowej, o ćwiczeniach wojskowych itp. (w

tych sprawach poza ustnemi i piśmennymi informacjami, wydano 3 komunikaty);

2) przyjmowanie wniosków o odroczenie terminu odbywania służby wojskowej, względnie przesunięcie terminu wcielenia do szeregów i przesyłanie następnie tych wniosków do odpowiednich władz.

Referat zagraniczny (kier. kol. Marjan Smoczkiewicz) porozumiał się najpierw z poszczególnymi konsulatami w Poznaniu oraz odpowiednimi towarzystwami (jak Tow. Polsko-Czechosłowackie, Polsko-Francuskie itp.) w sprawie przyjmowania zagranicznych wycieczek akademickich.

W okresie sprawozdawczym P. K. A. przyjmował 12 wycieczek zagranicznych, w tem wycieczkę Filharmonii akademickiej z Pragi w ilości 74 osób (referat ułatwił jej urządzenie koncertu), 3 dalsze wycieczki czeskosłowackie, 2 wycieczki z Ameryki, 2 francuskie, 1 fińską, 1 rumuńską, 1 belgijską i 1 szkocką. Organizacja przyjęcia wycieczek była bardzo dobra.

Pozatem referat pośredniczył w wydawaniu międzynarodowych dowodów akademickich (z ramienia C. I. E.), których wydano ogółem 77, oraz udzielał informacji w sprawie studjów zagranicą, wyjazdów itd.

Referat kresowy współpracował w tygodniu na rzecz Macierzy Szkolnej w Gdańsku, przekazując do Gdańska kilkadziesiąt tomów beletrystyki, brał udział w konferencji w sprawie Tow. Opieki nad Polakami na Obczyźnie (towarzystwu temu ofiarowano 200 tomów dla bibliotek emigracyjnych itd.). Utrzymywał też referat kontakt z organizacjami akademickimi, pracującymi w tym samym kierunku.

Studia

na politechnice gdańskiej

1. Politechnika gdańska we Wrzeszczu (Technische Hochschule zu Danzig) obejmuje fakultety: I. Ogólny (Allgemeine Wissenschaften) z wydziałami: a) ogólnym (Geisteswissenschaften) — skrót uniwersytetu z przedmiotami z dziedziny prawa, ekonomii, historii, języków i psychologii, b) matematyczno-fizycznym (Mathematik und Physik), c) chemicznym (Chemie); II. Budowlany (Bauwesen) z wydziałami: a) architektonicznym (Architektur), b) inżynierii lądowej i wodnej (Bauingenieurwesen); III. Budowy maszyn, okrętów i elektrotechniki (Maschinen-, Schiffs- und Elektrotechnik) z wydziałami: a) maszynowym (Maschinentechnik), b) okrętowym z grupami budowy okrętów i maszyn okrętowych (Schiffs- und Schiffsmaschinenbau); c) elektrotechnicznym (Elektrotechnik), d) lotniczym (Flugtechnik).

2. Językiem urzędowym i wykładowym jest niemiecki. Trudności językowe są niewielkie i można je zwalczyć w ciągu pierwszego semestru.

3. Program nauki obejmuje 8 semestrów (4 lata).

4. Po złożonym dyplomowym egzaminie, politechnika nadaje absolwentowi prawa i tytuł dyplomowanego inżyniera, uznawane w Polsce bez zastrzeżeń.

5. System egzaminów przewiduje dwa egzaminy: półdyplomowy po 4-ch, dyplomowy po 8-iu semestrach.

Na fakultecie II-gim wymagana jest 6-ciomiesięczna praktyka, z tego trzy miesiące bez przerwy przed półdyplomem.

Na fakultecie III-cim wymagana jest 12-tomiesięczna praktyka warsztatowa, z tego sześć miesięcy bez przerwy przed rozpoczęciem studjów. Reszta może być odrabiana w czasie wakacji w okresach dwumiesięcznych.

Celem osiągnięcia bliższych informacji polecamy zwrócić się listownie do „Bratniej Pomocy” z prośbą o nadesłanie szczegółowego programu politechniki. Do listu załączyć należy 3 złp.

6. Zarówno zimowe jak i letnie półroczce obejmuje jednocześnie wszystkie 8 semestrów, dzięki czemu można studia rozpoczynać tak w zimowym jak i w letnim semestrze bez straty żadnego półroczca.

7. Opłaty politechniczne wynoszą około 350 gld. półrocznie.

8. Politechnika przyjmuje maturzystów wszelkich typów szkół państwowych lub prywatnych, posiadających prawa państwowych bez żadnych egzaminów wstępnych.

Uwaga: Zakwestjonowane są jedynie matury 7-ioklasowych szkół realnych.

9. Papiery wymagane przy składaniu podań o przyjęcie na politechnikę: a) Podanie do rektora („An Seine Magnifizenz den Herrn Rektor der Technischen Hochschule zu Danzig”) w języku niemieckim, b) życiorys w języku niemieckim, c) oryginał świadectwa dojrzałości z rejentałnie poświadczonym tłumaczeniem na język niemiecki, d) świadectwo moralności ze starostwa lub policji, e) świadectwo zamożności, oraz tłumaczenie na język niemiecki.

10. W razie niemożności załatwienia zapisu osobiście — „Bratnia Pomoc” pośredniczy w składaniu papiery. Należy wówczas wymienione papiery (zamiast świadectwa dojrzałości być rejentałny odpis tegoż) przestać listem poleconym na ręce „Bratniej Pomocy”.

11. Zapisy na semestr zimowy trwają od 20 września do 30 października, na semestr letni od 1 kwietnia do 30 kwietnia.

Uwaga: Ze względu na przyjmowanie wedle kolejności zgłoszenia zaleca się składanie podań już na kilka tygodni przed terminem rozpoczęcia zapisów. Przed złożeniem papierów należy bezwzględnie porozumieć się z „Bratnią Pomocą”, celem umożliwienia ewentualnych interwencji w razie nieprzyjęcia.

12. Utrzymanie wraz z mieszkaniem na mieście wynosi około 120 gld. na miesiąc, mieszkając w Domu Akademickim 80 gld.

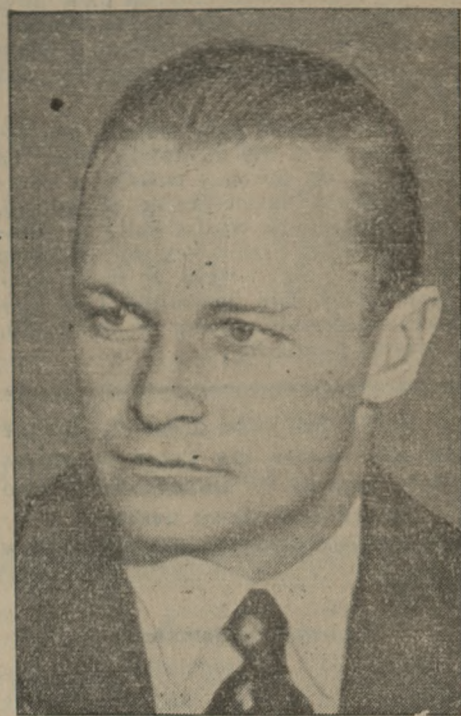
Wszyscy członkowie Br. Pomocy mogą korzystać z obiadów i kolacji w kuchni akademickiej po cenie 0,80 gld. 0,55 gld.

Uwaga: Wobec przepełnienia Domu Ak. utrzymanie mieszkania jest bardzo utrudnione.

13. Znalezienie źródła zarobkowania w Gdańsku napotyka na wielkie trudności.

14. Koledzy przybywający celem składania papierów otrzymują na przeciąg krótkiego czasu pomieszczenie w Domu Akademickim, winni jednak o przyjęcie uprzednio zawiadomić „Bratnią Pomoc”.

15. W podróży przy przejeździe granicy polsko-gdańskiej należy mieć dowód osobisty (wystawiony

Zbigniew Kajkowski, prezes Poznańskiego Komitetu Akademickiego, naczelnej reprezentacji studentów Uniw. Poznańskiego i W. S. H.

przez starostwo lub policję) i ewentualnie papiery wojskowe, ze specjalnym poświadczeniem obywatelstwa polskiego.

Sanatorium „Bratnich Pomocy” w Zakopanem

Na południowym stoku Gubałówki, gdzie dziś wyrósł pożywny blok nowego sanatorium w sieni ułaski tego wielkiego gmachu stoja rozrzucone po obszernej ogrodzie pawilony starego Bratniaka, niewielkie, drewniane zakopiańskie wille, jakże odbijające od ogromu nowoczesnego, o żelbetonowej konstrukcji budowl.

Część domków już rozebrana, pozostały tylko dwa: Grażyna i Dyktorówka, które będą służyć po odnowieniu i nadal.

Dziś to wydaje się poprostu niewiarogodnym, iż kompleks tych kilku domków stanowił doniedawna jedyne akademickie sanatorium przeciwgruźlicze, i że tu właśnie przez dwadzieścia kilka lat prowadzono zacięłą walkę z tą strasliwą chorobą, ratując setki i tysiące młodych istnień, które jakże często zaletały charakteru i zdolnościami wpisywały się później na kartę zasług Polaków. Dzieje tego sanatorium rozpoczynają się w roku 1900. Grono ludzi rozumiejących czem jest gruźlica, podjęło wysiłki dla zorganizowania stacji ratowniczej. Błąkało się to sanatorium po wielu willach, aby wreszcie przez zakupienie wili Grażyny rozciągnąć się na stoku Gubałówki, rozwijać się i przekształcić w nowoczesne, wzorowo urządzone i bogato wyposażone. Długa była droga od początków do stanu dzisiejszego, długa i żmudna, a przeto pięknie świadcząca o energii, światłości i humanitaryzmie tych, którzy nią kroczyli.

W zaraniu dziejów Bratniaka, gdyż taką popularną nazwę uzyskał ów Dom Zdrowia Bratnia Pomoc, cały ciężar prowadzenia wzięło na siebie Towarzystwo Domu Zdrowia uczące się młodzieży polskiej w Zakopanem, którego spiritus movens był p. dr. Józef Zychon. O idei przewodniej, która przyswiała twórcom Bratniaka świadczy fakt, iż Dom Zdrowia otwarty był dla wszystkich studentów Polaków, bez względu na to z jakich uczelni pochodzili i w jakim zaborze te uczelnie leżały. Przewinęło się przez Bratniaka bardzo wielu ludzi.

Ale warunki wojenne podkopały podstawy bytu sanatorium i Bratniak zaczął się chylić ku upadkowi. Zarząd nad zakładem przekazany został Ogólnopolskiemu Związkowi Bratnich Pomocy w Warszawie, ale dopiero objęcie na własność Domu Zdrowia Bratnia Pomoc przez Radę Naczelną Pomocy Młodzieży Akademickiej w Warszawie zapewniło zakładowi dalszy rozwój i wybrnięcie z kłopotów, w jakich się znalazł.

W okresie objęcia przez Radę pod swój zarząd Bratniaka, sanatorium mieściło się w dwu domach, istniał też budynek gospodarczy. Budynki wszystkie zostały odremontowane, wykonano konieczne inwestycje, wreszcie pobudowano t. zw. dyrektorską na mieszkanie dla lekarza-dyrektora i gabinet przyjęć, przez co uzyskano więcej pomieszczeń w starych budynkach. Ogółem miejsc było 50. Potrzeba jednak rozszerzenia dalszego sanatorium narzucała się sama; tak że wreszcie w r. 1927 Rada Naczelna postanowiła przystąpić do budowy nowoczesnego, wielkiego sanatorium.

W nowym sanatorium znajdzie pomieszczenie 800 akademików.

Red. odpow.: Bogdan Plotrowski.

Nowe wydawnictwo

Dwie nowe gry.

Ukazały się w Poznaniu dwie nowe gry towarzyskie „Osemka” i „Monte Carlo”. Autorem ich jest p. Władysław Anioła. Obie gry wykonane bardzo ładnie w kilku kolorach z osobnym dodatkiem objaśniającym dla graczy.

„Monte Carlo” jako polska gra towarzyska różni się od rulety tem, że odbywa się bez pomocy ruletki, a szanse wygranej zmniejszone o połowę, dzięki czemu gra wolna jest od znamion hazardu. Obie gry są ciekawe i zajmujące, tem więcej, że liczba graczy może być dowolna. Obie gry wyszły nakładem autora (w Poznaniu, ul. Marsz. Focha 38).

Czy jesteś już członkiem T. C. L.? Jeśli nie, zapisz się zaraz w biurze T. C. L. przy ul. Fr. Ratajczaka 16 albo w redakcji pisma naszego!

RADJO

Programy radjofoniczne

Piątek, dnia 16 października 1931 r.

Poznań (335 m) godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 komunikaty; godz. 17.35 koncert popołudniowy (transmisja z Warszawy); godz. 18.50 odczyt p. t. „Historja i obecny stan Misji Katolickiej w Indonezji i Oceanji” (wygl. p. Irena Dobrzycka); godz. 19.05 projekt reformy samorządu (wygl. dr. Wł. Dalbor); godz. 19.35 „Na froncie”; godz. 19.40 „Silva rerum” (wygl. p. Bol. Busiakiewicz); godz. 20.15 koncert

symfoniczny (transmisja z Filh. Warsz.); godz. 22.30 sygnał czasu, komunikaty PAT, sport i polic.; godz. 22.45 muzyka taneczna z cukierni „Polonia”.

Warszawa (1412 m) godz. 12.15 muzyka gramofonowa; godz. 14.45 muzyka gramofonowa; godz. 15.15 z życia Polskich Zespołów Śpiewaczych; godz. 15.25 odczyt z cyklu dla nauczycieli „Nowe poglądy na piastowskie dzieje Polski” — wygl. prof. H. Mościcki; godz. 15.40 muzyka gramofonowa; godz. 16.00 lekcja języka angielskiego (Linguaphone); godz. 16.20 „Zjazd lekarzy chorób zawodowych w Genewie”; godz. 16.40 muzyka gramofonowa; godz. 17.10 „Podróż Polaków zagranicę w dobie Odrodzenia”; godz. 17.35 muzyka lekka w wyk. orkiestry Teatru „Nowości”; godz. 19.30 muzyka gramofonowa; godz. 19.45 Prasowy Dziennik Radiowy; godz. 20.00 pogadanka muzyczna; godz. 20.15 koncert symf. z Filharmonii Warszawskiej; orkiestra Filh. pod dyr. J. Bojanowskiego oraz Ethel Bartlett i Rae Robertson (fort.); w przerwie kwadrans literacki — „Humoreska Kl. J. J. noszy - Szaniawskiego „Zbie”; godz. 22.30 „Some problems concerning the simplest of animal life” — prof. Siedlecki; godzina 22.40 dodatek do Prasowego Dziennika Radiowego; godz. 23.00 muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne, Kuizen (1875 m) 20.40 koncert symfoniczny; Paryż (1724 m) 21.00 „Passionnement” op. Messager’a; Koenigswusterhausen (1635 m) 12.05 i 14.00 gramofon. 16.30 koncert popularny. 20.15 słuchowisko z Wrocławia. 21.15 „Salome” op. R. Straussa; Davenport (1554 m) i Londyn (261 m) 22.35 „Chopin” słuchowisko romantyczne. 23.40 muzyka taneczna; Motala (1348 m) i Sztokholm (435 m) 20.00 koncert popularny. 22.05 koncert solistów; Oslo (7071 m) 20.00 koncert symfoniczny; Budapeszt (550 m) 19.15 koncert solistów. 20.10 koncert symfoniczny; Wiedeń (516 m) 20.50 „Tragedja florencka” Oscara Wilde’a. 21.55 muzyka taneczna; Mediolan (501 m) 21.15 muzyka kameralna; Praga (486 m) 19.00

**PRZY REUMATYZMIE
ARTRETYZMIE CUKRZYCY
CHOROBY WATROBY
ŻOŁADKA I NEREK**

WIEZASTAPIONE SA
naturalne wody, sól,
comprimés
i pastylki Vichy-Etat

ZE ZNANIEM
VICHY-ETAT

OPATrzECZAJ SIĘ BEZWARTOŚCIOWO
W PRZEPISACH LECZENIA

transmisja z teatru narodowego; Rzym (441 m) 21.00 „Ewa” opt. Lehara.

Wykłady o samorządzie.

W Radjo Poznańskim odbywać się będą wykłady o samorządzie terytorjalnym co drugi piątek w godzinach wieczornych. Pierwszy wykład p. t. „Projekt reformy samorządu” odbędzie się w piątek o godz. 19.05 (prelegent dyrektor Biura Samorządowego w Poznaniu p. dr. Dalbor).

Naczelnym Lekarzem
Zakładu Przyrodoleczniczego
OSKARA WOJNOWSKIEGO
w Zakopanem
Dr. Z. Koellner
PRZYBYŁ DO POZNANIA
i udziela bezpłatnych porad
w Hotelu Continental
tylko w sobotę, 17 października, w godz. 10-19

Pw 8129-41.108

Wobec aktualnej obecnie reformy samorządu oraz innych projektów ustawowych i zagadnień dotyczących dziedziny samorządu, wykłady o samorządzie obejmować będą wiele ważnych kwestyj bieżących. Poza tem Biuro Samorządowe w Poznaniu ogłaszać będzie przy tej sposobności swoje komunikaty oraz wiadomości z życia komunalnego.

Wszelkie wnioski i uwagi w sprawie tych wykładów oraz ważniejszych wiadomości z życia komun. miejskich i powiatowych, przyjmuje Biuro Samorządowe w Poznaniu, ul. 27 Grudnia nr. 8.

KRONIKA TOWARZYSKA

Tow. Przemysł „Jedność” pod wezwaniem św. Antoniego w Poznaniu urządza w sobotę, dnia 17. 10. rb., o godz. 20 zabawę taneczną w salach „Boulevard”, plac Nowomiejski. Zabawa będzie wielce urozmaicona, na której przygrywać będzie wyborowy zespół znanej orkiestry Bratniej Pomocy Zakładów Światła i Wody. Wszystkich życzliwych i sympatyków Towarzystwa zaprasza Zarząd. zw 11 461/2

We wtorek, dnia 13 października 1931 r., zasnął w Bogu, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, w 63 roku życia, mój najdroższy mąż, ukochany mój ojciec, nasz drogi brat, stryj i wuj, ś. p.

Ludwik Kurpisz

b. wicedyrektor Urzędu Pocztowego Warszawa 2.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 17 b. m., o godz. 15 z domu żałoby, Łazarz — ul. Lodowa 1, na cmentarz parafjalny.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona, córka i rodzina.

zw 11453

Józef Pomian Racięcki

b. właśc. maj. Słomków (na Kujawach)

opatrzony Sakramentami św., zasnął w Bogu, 13 października 1931 r., przeżywszy lat 72. Ekspozycja zwłok odbędzie się w czwartek, 15. bm. po poł., o godzinie 5.30 z domu żałoby, ul. Działyńskich 3, do kościoła paraf. św. Wojciecha, nazajutrz o godz. 11, nabożeństwo żałobne, poczem wyprowadzenie zwłok na cmentarz parafjalny.

O smutnych tych obrzędach zawiadamiają Krewnych, Przyjaciół i Znajomych

dw 1389

żona, dzieci, wnuki i rodzina.

Poznań, dnia 15. 10. 1931 r.

Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak. Poznań Plac Nowomiejski 10 tel. 1046

Kapelusze Damskie

w olbrzymim wyborze po niskich cenach poleca

T. LUDWIG

POZNAN — SZKOLNA 9.

Założone Kapelusze stale na składzie.

Pw 7847-39.169

Sprzedam korzystnie

100 cbm. budulca sosnowego

II i III kl. w całości lub w partjach. Oferty Kurjer Poznański pod zw 11 449

30 sztuk bydła

przyjmie na tucz lub na utrzymanie majątek w kościelnym. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 11 448

Dnia 13 października zasnęła w Bogu, nasza kochana siostra i ciocia, ś. p.

Stanisława Kempa

Pogrzeb odbędzie się w piątek 16 października o godzinie 4.45 z kaplicy cmentarnej paraf. farniej ul. Bukowska.

Rodzina.

zw 11 464

Restauracja Bazarowa

Nurkowski Sobieszczyk poleca

potrawy śniadankowe à 1.50, obiad 3 dania 2.50, obiad 4 dania 3.50, kolacja 3.50, oraz dobrze pielęgnowane piwa i wina.

Koncert artystyczny.

Pw 8004-41.07

Oprawy książek wszelkiego rodzaju Introligatornia Drukarni Toruńskiej T. A. w Toruniu ul. św. Katarzyny 4.

Wrocilem

Dr. Wł. Magowski

specjal. w chorobach ocznych.

Ul. Działyńskich 9.

Telefon 15-76

Pw 8130-57.273

11 — 1
430 — 6

Tygodnik Powieści

wydawnictwo N. Kamieńskiego i S-ki w Poznaniu

z lat około 1880 — 1890

kupię cały komplet. Oferty upraszam Kurjer Poznański pod zw 11 419/20

BACZNOŚĆ!

Codziennie od godz. 5-7,30 po południu

w MOULIN ROUGE

w lokalach parterowych

salonowy koncert i Dancing

Ceny rewelacyjnie niskie!

Pw 7768-88.144

Kawa lub herbata 70 groszy.

Do dyspozycji saloniowi tancerze — Nowa orkiestra.

Udzielam lekcji

nowoczesną metodą

H. Zellnerówna

dw. 1874 pianistka i dypl. naucz. muzyki
plac Wolności 18 od 10—12, 3—6

Niebywała możliwość zarobku!

Do sprzedaży opatentowanej nowości, pierwszorzędnego złącznika, artykułu milionowego (każdy właściciel telefonu jest kupcem) poszukujemy we wszystkich większych miejscowościach

zdolnych i chętnych do pracy Panów

Przy przyjemnej pracy podróży można uzyskać dziennie dużego gotówkowego zarobku. Szczególnie odpowiednie dla zredukowanych urzędników, emerytów i kupców. Potrzebny kapitał 200 zł — Zgłoszenia: F. Bobrzyk i S-ka, Królewska Huta G. Śl. ul. Gimnazjalna 15. zw 1.457

Wielkopolskie Towarzystwo Handlowe

poszukuje natychmiast

10 pań i panów

do łatwej i korzystnej pracy zewnętrznej. Tylko inteligentni, wymowni i energiczni reflektanci mogą się zgłosić. Poczta 31 a, m. 4, w piątek, od 10 — 12 i 3 — 5. Pw 8124-41,90

Światowej sławy pianista-wirtuoz Dyrektor Akademii muzycznej w Warszawie prof. Zbigniew Drzewiecki

wystąpił na wczorajszym koncercie symfonicznym, którym dyrygował kapelmistrz GRZEGORZ FITELBERG jako solista i odegrał szereg utworów Chopina.

Mistrzowska jego gra i sposób interpretacji uwydnia nił w całej pełni wielkie walory instrumentu, na którym grał, a mianowicie

fortepianu August Förster

Zanim więc kupisz fortepian lub pianino, nie zaniedbaj obejrzeć najprzód wytwór prawie 100-letnich doświadczeń naukowych firmy August Förster, u jedynego przedstawiciela:

Marceli Sarnowski, Poznań, św. Marcina 22
wysoki parter

MEBLE

tańsze!

Jadalnie, sypialki, salony, gabinety, kuchnie
w znanym pierwszorzędnym wykonaniu
poleca

A. Baranowski

Poznań, Podgórna 10 i 13.

Pw 7 812-30.187

Poważne i dobrze prosperujące przedsiębiorstwo (ciężniak parowa) w mieście powiatowym, poszukuje

złotych 30 000

pożyczki. Zabezpieczenie I. hipoteka. Wartość obiektu ca. 300 000. Oferty Kurjer Poznański pod zw 11 455

Każdy nabywający od nas TERENY pod Poznaniem w cenie od 50 groszy do 1 zł, może otrzymać 19-letnią

6% POŻYCZKĘ

towarzystwa WZAJEMNOSC na spłatę ziemi i budowę.
Poznań, Aleje Marcinkowskiego 13, pok. 15, tel. 37-15

Pw 7992-40.77

Otwierajcie szafy!

Przynoście waszą odzież jesienną oraz zimową do farbowania lub chemicznego czyszczenia do

„BARWY“

KALAMAJSKIEGO.

Pw 7 957-8-40.15 6

Eksp. Wytwór. Krajowa „Sam - Film“ poszukuje inteligentnych

pan, panów

do wyszkolenia zorganizowania własnego zespołu artystycznego. Zgłoszenia 15 i 16 od godziny 5—8 Poznań, Rynek Łazarski 4, m. 4. zw 11 440

Oświadczenie.

Niniejszem oświadczam, iż uznaje wyłączne prawo firmy J. Fischinger i S-ka Fabryka Wyróbów Czekoladowych S. z o. o. w Krakowie do wzoru zdobniczego, zastrzeżonego świadectwem ochronnym Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie z daty Warszawa dnia 31 maja 1930 r., nr. 920 na „czekoladkę w opakowaniu „staniolowym“, zwaną „całuskami“, oraz wzoru zdobniczego, zastrzeżonego świadectwem ochronnym Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie z daty Warszawa dnia 31 lipca 1930 r., nr. 985 na „czekoladkę“ w formie portmonetki, a zarazem zobowiązuję się wzorów tych w przyszłości nie podrobić.

Zelman Grossferstandt

w Warszawie, Bonifraterska 8.
nw 6319

Sprzedam

lub wdzierżawie gospodarstwo 55 mórg przy Poznaniu. Zgłoszenia Oredownik Wielkopolski zd 73 528

Zaden hubug!

Chiromant Ryszard Morawski - Kalwini
poraz trzech w Poznaniu pozostaje do 25 b. m. włącznie. Poznań, Hotel Monopol, pokój 10, I p. Telef. 34-12 i 34-22 odsłania danemu osobnikowi naukowo i zgodnie z rzeczywistością. — jak o tem zaświadczyć mogą poważne osobistości ze sfery naukowych, literackich i publicystycznych. — nietylko wydarzenia z jego przeszłości, ale przepowiada mu przyszłość i odgaduje najskrytsze jego myśli i zamiary. Ze znakomitą wynikiem udziela on również wskazówek w najrozmaitszych kwestiach życiowych. zw 11 458
Dyskretnie i niekrepujące przyjęcia od g. 9—1 i od 5—10 wiecz.

Zaden hubug!

LUDWIK WIZA

Wrocławska 13

poleca i wykonuje czapki wszelkiego rodzaju dla szkół, urzędów, Towarzystw Powstańców i Wojaków, Młodzieży polskiej męskiej (żeńskie), Straży Pożarnej — granicznej, Drogomistrzy, Leśnicze, Magistrackie, Stangreckie, sportowe, klubowe, maciejówki, Poznanianki i t. p.

Wykonuję również z dostarczonego materiału.

Oszczędzaj zęby,

gdyż zepsute zęby powodują choroby!
Wydzielają nieprzyjemny zapach!

Unikniesz tego, używając stale zw 57 18

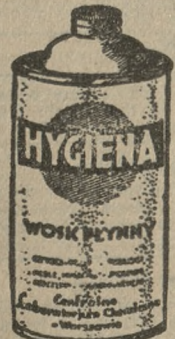
„TYMENTOL“

pastę, mydło, eliksir lub proszek.

Centralne Laboratorium Chemiczne - Warszawa.

Wygodną egzystencję

może sobie stworzyć osoba ruchliwa, posiadająca nieco kapitału, przez objęcie wyłącznej sprzedaży gaśnicy przeciwpożarowej nowego typu, nadzwyczaj taniej, dostępnej dla każdego. Oferty pod „Clou“ do Biura Ogłoszeń S. Fuchsa, Łódź, ul. Piotrkowska nr. 50.
nw 6295

BEZ WYSIŁKU W PRACY
Wosk płynny

„HYGIENA“

czyści i poleruje podłogi,
linoleum i wyroby ze skóry.

Centralne Laboratorium Chemiczne
Warszawa. zw 58 57

Najlepsza kostka brukowa

z Fabryki Kostki Szlakowej

powiatu Świętochłowice G. Śląsk.

Trwałością dorównuje granitowi, za 1/3 część ceny granitu

Sprzedaż: Świętochłowice Gmach Starostwa

Oferty na żądanie. Szukamy zastępców.

zw 11456

Na raty
miesięcznie
EXPRESS 20 zł
Kromczyński, Poznań,
Aleje Marcinkowskiego 5.
Agenci potrzebni.

Pw 7 807

Do mego dobrze prosperującego interesu
przyjmę współnika z gotówką

20 000 złotych

Pewna lokata, bez ryzyka, zysk dobry i pewny.
Tylko poważne oferty upraszam pod zw 2525 do
Kurjera Poznańskiego.

BACZNOŚĆ!

Świeże FLONDRY
do pieczenia

1/2 kg 80 groszy poleca

Poznańska Centrala Ryb

Al. Marcinkowskiego 5. Telefon 25-71

W rejestrze handlowym oddział A tutejszego Sądu Grodzkiego wpisano dzisiaj pod nr. 314 firmę „Jodemka“ Fabryka Bekonów Czesław Janicki w Kościanie, a za właściciela tej firmy Czesława Janickiego, kupca w Poznaniu, ul. Śwewska 11. Kościan, dnia 8 października 1931 r. Sąd Grodzki. nw 6 202

PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Zaniemyślu i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Zaniemyślu, tom I, wykaz liczba 42 na nazwisko Stanisława Baka, stolarza i żony, jego Agaty z domu Figaj w Witaszyczkach, pow. Jarocin, w ogólnej wspólności majątkowej zostanie w drodze egzekucji przymusowej dnia 5 grudnia 1931 r., o godz. 10-tej przed poł. wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 13. W obrębie Zaniemyśla położona nieruchomość składająca się z domu mieszkalnego z skrzydłem i podwórkiem, warsztatu stelmachskiego, chlewa i szopy, obszaru 0,20,70 ha, z 0,49 tal. czystego dochodu, jako podstawa podatku gruntowego i 315 Mk. wartości użytkowej jako podstawa podatku budynkowego. Artykuł matrykuły 39, księga podatku budynkowego liczba 42. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 25 sierpnia 1931 r. Środa, dnia 7 października 1931 r. Sąd Grodzki. nw 6 203

POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE. Co do majątku Edmunda Suwałskiego kupca i bankowca w Bydgoszczy, ul. Śniadeckich nr. 3, wdraża się z dniem dzisiejszym t. j. z dniem 7 października 1931 r., o godz. 19 po poł. postępowanie upadłościowe, ponieważ jest on niewypłacalny. Zarządcą masy upadłościowej mianuje się adwokata Sylwestra Felcyna z Bydgoszczy, ul. Gdańska 11. Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie najpóźniej do dnia 5 listopada 1931 r. Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządcą masy ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dalej celem ustanowienia wydziału wierzytelności, a także celem powzięcia uchwały co do kwestji, wymienionych w § 132 ustawy o upadłościach, wzywa się w niżej wymienionym Sądzie termin na dzień 29 października 1931 r., o godz. 10-tej przed poł. — zaś celem zbadaania zgłoszonych wierzytelności termin na dzień 19 listopada 1931 r., o godz. 9-tej przed poł. Wszystkim, którzy posiadają jakiegokolwiek rzeczy, należące do masy upadłościowej, lub którzy tej masie są cokolwiek dłużni, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi upadłemu względnie uiszczać się z długu, a nawet poleca się im, aby najpóźniej do dnia 1 listopada 1931 r. donieśli zarządzcy masy o posiadaniu takich rzeczy i t. d., czy przysługują im jakie wierzytelności, z powodu których mieliby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy. Bydgoszcz, dnia 7 października 1931 r. Sąd Grodzki. nw 6 195

IV. K. 10/31/18. **OGŁOSZENIE.** Termin z 20 października 1931 r. do przetargu nieruchomości Jędrzejewo, karta 35, należące do małżonków Władysława i Heleny Grundtów znosi się. Rogoźno, dnia 12 sierpnia 1931 r. Sąd Grodzki. nw 6 201

Licytacja swetrów i pończoch damskich

Na Giełdzie handlowej, ul. Stawna 13 przy ul. Wronieckiej. W piątek, dnia 16. bm., o godz. 11-tej przed południem sprzedawać będą dobrowolnie najwięcej dającym za gotówkę pochodzące z likwidacji:

swetry damskie, dziecięce, szale wełniane, partje pończoch damskich, fil de cose, pończochy dziecięce bawełniane i wełniane, fartuchy dziecięce, retuzy, rękawiczki damskie skórkowe i niciane i wiele innych towarów.
Pw 8 127-57 271

Władysław Wojciechowski,
uprawniony licytator i taksator, ul. Stawna 13. Tel. 28 08.

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Drzewka i krzewy owocowe

ozdobne i różne polecane A. i J. Jeske Szkoła drzew w Jelonce pocztą Złotniki k/Poznań, telefon 3 Cenniki wysyłamy na żądanie bezpłatnie! Dojazd do naszych Szkół autobusami z Placu Sapieżyńskiego w kierunku Obornik dwp 1330

Sypialnie

sosnowa, malowana dobrze utrzymana odda tania Dom Komisyjny, Dominikańska 3. Pw 8115-41.88

Stoły

okrągłe, szachowe, brzożowe, stół mahoniowy, stoliki inkrustowane do robotek odda okazynie Dom Komisyjny, Dominikańska 3 Pw 8114-41.84

Biurko

żaluzyjne, mahoniowe, biurko orzechowe, bogato rzeźbione, biurka zwykłe odda tania Dom Komisyjny, Dominikańska 3, telefon 2442 Pw 8113-41.85

Szafy

do rzeczy 1,80x2,20 mtr. bufet debowy starszy styl, siodła, aparaty do gaszenia „Minimax” 4 ubieralnie stalowe dla robotników odda okazynie Dom Komisyjny, Dominikańska 3. Pw 8112-41.86

Sekretarzyk

antyczny, biurko, szafa, stół i komoda odda okazynie. Dom Komisyjny, Dominikańska 3. Pw 8110-41.88

2 maszyny

kuśnierskie, maszyny do szycia. 2 maszyny do pisania odda tania Dom Komisyjny, Dominikańska 3 Pw 8111-41.87

Parcele

budowlane dogodne warunki spłaty Kościński, Czartoria 1. Pw 7993-40.89

Plaszcze

Jesienno zimowe nadeszły piękne modele w olbrzymim wyborze po cenach rewelacyjnych niskich poleca P. Szczawińska i S-ka, ul. Wodna 1 — Przyjmujemy asygnaty Kredytu! Pw 7761

„Centrala mebli”

Szwarze poleca meble po cenach niskich Wielki wybór. Pw 7773-40.35

Mebel

używane oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański Dom Komisyjny, Dominikańska 3, telefon 24-42. Pw 7767-1.65

Używane

meble, garderoba, różne inne rzeczy sprzedaje kupuje Nowy Dom Komisyjny, Wozna 16. Pw 7809-57.151

Śrutowniki

walcowe Stillego na łożyskach kulowych, najnowszy model poleca Inż. H. Jan Markowski Poznań 420, Sew. Mielżyńskiego 23. Pw 7814-39.111

Parcele budowlane

przy szosie Warszawskiej bezpośrednio przy osiedlach „Dom Własny” i „Praca” wodociąg i kanalizacja przeprowadzone wprost od właściciela do nabycia Zgłoszenia: Małeki, Droga Debińska 11, telefon 11-90. Pw 7995-40.127

Firany

tiulowe, woalowe, madrasowe, kordy na wacie i welnie własnej fabrykacji już od 14 50 Welna chemicznie czyszczona na kordy kg od 12 zł Wata od 2 zł kilogram. — W. Groszkiewicz, Poznań, ul. Wrocławska nr 3, Hurtownia i detalicznie. Pw 7786-36.98

Skład skór

i przyborów obuwicznych wraz cholewkarnia dobrze zaprowadzony, w mieście powiatowym zaraz na sprzedaż. Oferty do Kurjera Poznańskiego nw 6285

Plachty

nieprzemakalne worki do cebuli derki na konie, dostarcza najtaniej Wejman Syn Poznań Kościelna 24. Pw 60 905

Futro

damskie nowe sealowe sprzedam 300 zł. Górczyn, Ant. Andrzejewskiego 18, mieszkanie 7. — Przedostatni przystanek tramwaju. Pw 7830

Interes

rzeczniczek wraz urządzeniem elektrycznym maszyną motor walecznych rzeczy korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 207

Futra

damskie prima sprzedam tania okazynie. Smolińska, Karłowickiego 1, parter. zdw 73 350

Wyprzedaż!

futer damskich czarne żrebce brzoż od 450 zł sealowe 390 bibretowe 390 krety 390 piżmowce jasne ciemne 650. blamy pod futra damskie 60 wydry brzoż czarne 200 lisy srebrne 390 inne lisy 60 i kilka tysięcy skór na obsady od 5 zł poleca hurtownia futer Poznań Aleje Marcinkowskiego 15 Bracia Milscy. nw 5857

Sypialnie

ładne kompletne sprzedaje rzeczyciel tania. Stolarnia, Kwiatowa 6. zdp 73 244

Piece

kucharki kaflowe, przenośne, tania poleca Milich, Dolna Wilda 21. zdw 73 471

Wyprzedaż

całkowita dywanów, chodników po cenach najniższych z powodu likwidacji interesu. — Poznański skład dywanów, ulica Wrocławska 20 przy Pl. Świętokrzyskim. zdw 72 729

Skład

samochodów, motocykli i przyborów samochodowych, jeden z największych z towarami za przeszło 30 tys. na sprzedaż za 17 tys. ewentualnie na zamianę na hipotekę, parcele dom etc. Wiadomość: ul. Sew. Mielżyńskiego 25, I. ptr., mieszkanie 3 telefon 22-63 zdw 73 061

Futra

okazyjnie, seal, piżmowce, żrebce tania sprzedam, Słowackiego 25, mieszkanie 11. zdw 72 758

Sprzedam

gotówką tania: plot drutowy (brama, furtka), pawilon mieszkalny, dwa pokoje, pompe, drzewa owocowe z parcelą lub bez, ewent. zamienię. Upraszam o propozycję. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 467

Skórzany

angielskie plaszcze, ciepła poszewka, jak nowy, tania Adres Kurjer Poznański zdw 73 452

Samochód

Essex (limuzyna), gotowy do jazdy tania na sprzedaż. Gewiss, Bukowska 9 tel. 73 33. zdw 73 514

Parcele

5830 qm po 5 zł qm i 6330 qm po 425 qm przy Grudzieńcu sprzedam na dogodnych warunkach. Maciejewski Dąbrowskiego 88. zdw 73 527

Futra

karakulowe, piżmowce, żrebce, nutrie tchórze, popielice, sealowe wielki wybór różnego rodzaju oraz skóry blamy, wydry sprzedaje po bardzo niskich cenach. Łajewski, Poznań Fredry 1. zdw 73 571

Pianino

zagraniczne, dobre sprzedam. — Popliński 12, m. 20. zdw 72 825

Futro

karakul tania za 500. — Adres Kurjer Poznański zdw 73 728

Łóżka

sosnowe, używane sprzedam tania. Łakowa 4a, m. 5. zdw 73 750

Warsztat blacharski

skład sprzętów kuchennych, lamp mieszkaniem sprzedam zaraz. Adres wskaże Kurjer Poznański Stary Rynek, rw 3110/11

Kino

w centrum Poznania bardzo tania do sprzedania z powodu wyjazdu. Zgłoszenia osobiste od godz. 12—13. Noskowskiego 3, Kolski. zdw 73 762

Motory

elektryczne prądu stałego zmiennego, akumulatory samochodowe sprzedaje okazynie „Frankol”. — Działyskich 3. zdw 73 746

Drzewka

krzewy owocowe, różne, bzy wysadki truskawek, rabarbaru polecam Piliński ogrodnictwo Górczyn. Szosa Okrzejna, dojazd tramwajem 4 przystanek końcowy telefon 70-06. zdw 73 231/2

Zakład fryzjerski

z mieszkaniem za 4000 zł na sprzedaż Oferty Kurjer Poznański zdw 73 208/9

Najpiękniejsze obrazy

oprawa obrazów najkorzystniej tylko we firmie Witold Leworski Wrocławska 36. Pw 8002/3-41.471

Kolonjalkę

narożnikowa Poznań sprzedam. Kasy dzienne 250—300 zł. Piotrowski, Szamarzewskiego 1. zdw 73 463

Skład

zegarmistrzowski z mieszkaniem w małym mieście w rynku bez konkurencji tania sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 454

Skład

kolonialny i delikatny, dobrze prosperujący ładne urządzenie z przyległym mieszkaniem sprzedam zaraz Nadaje się także na filię. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 73 462

Klubowy

garnitur skórzany, bardzo ładny korzystnie. Podgórna 2, mieszkanie 4. zdw 73 453

Skład

cukierków mieszkanie sprzedam korzystnie. Adres Kurjer Poznański zdw 73 485

Futro

czarne żrebce kołnier popielicowy, prawie nowe na smukłą figurę. Wszystkich Świętych 8, mieszkanie 5. zdw 73 501

Restaurację

dobrze zaprowadzoną przy ruchliwej ulicy sprzedam Wskaże Kurjer Poznański zdw 73 510

Mebel

z centralnie ogrzewanych magazynów po zniżonych cenach. — Dom Mebli, Wozna 12 zdw 72 386/7

Na północochy

wielka zniżka cen. — A. Szymański Specjalny magazyn północoch, Poznań św. Marcin 1 przy Placu św. Krzyszka Pw 7789/90-35.149.50

Plaszcze zimowe

(średnia figura) tania. Mickiewicza 15, III, mieszkanie 7. zdw 73 545/6

Szafę

orzechową sprzedam. Plac Świętokrzyski 2, mieszkanie 4. zdw 73 559

Lampę

do ściągania mosiężną na gaz i elektryczność sprzedam Stroma 26, mieszkanie 8. zdw 73 562/3

Pianino

zagraniczne cena 1100 Wskaże Kurjer Poznański zdw 73 569

Palta

zimowe, jesienne i kurtyki szofer-ska tania sprzedam Mielżyńskiego 22, mieszkanie 7 zdw 73 580

Skład

kapeluszy damskich z urządzeniem i towarami w śródmieściu z powodu wyjazdu, tania sprzedam. Adres poda Kurjer Poznański zdw 73 613

Drut kolezasty

jak nowy korzystnie do nabycia. R. Gruszczyński, Przemysłowa 22, Hurtownia Surowca. zdw 73 614

Kto

potrzebuje dobrego stróża domu, niechaj kupi sobie psa duńskiego doga, jest on czapno biały wesół i śmiały będzie dobrze stróżował, a nie dużo kosztował. Dąbrowskiego 36, mieszkanie 18. zdw 73 622

Motor

o mocy 6 K. m. pinowy z podwoziem komplet do nabycia, oraz 1 platforma. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 72 801

Skład

urządzeniem śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 636

Maszyna

krawiecka „Singer” mało używana 175 zł. Grobla 28, m. 3. zdw 73 637/8

Maszynę

do pisania „Adler” sprzedam. — Szkolna 7/8, mieszkanie 8. zdw 73 639

Wózek

dziecięcy, mało używany, sprzedam. Kacmarek, Za Groblą 5. zdw 73 640

Piekarnia

wypiek 200 do 300 bochenków objęcie 3500. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 269. nw 6313

Skład

kapeluszy damskich w Poznaniu przy rynku Łazarskim, w pełnym biegu sprzedam z powodu objęcia innej branży. Zgłoszenia Adama Jeskiego 30. zdw 73 649

Rower

meski, nowy, tania sprzedam. — Marszałka Focha 29, front, m. 6 jw 1715

Skład

kolonialny z towarami i trzypokojowym mieszkaniem do sprzedania. Zgłoszenia Samarzewskiego 38, mieszkanie 15. jw 1716

Skład

tow. krótkich sprzedam, ewent. czynna spółka. Adres Kurjer Poznański zdw 73 709

Skład

dwa wejścia (centrum) objęcie 1000 powód wyjazd. Zgłoszenia „Pawilon” Marszałka Focha 15. zdw 73 632

Kożuch

niedźwiadki syberyjskie, kołnier bobrowy, dobre pokrycie, obszerny, mało używany sprzedam. Marsz. Focha 72, m. 12. zdw 73760

Pianino

zagraniczne, piękny ton, bardzo tania. Półwiejska 22, parter, prawo. zdw 73 701

2 obrazy

olejne 116x150 w złotej ramie sprzedam Kurasowa, Piekary 8, mieszkanie 11. zdw 73 736

Okazyjnie

Gramofon walizkowy His Master Voice. Kino pokojowe Pathé Baby. Aparat fotograficzny Icca sprzedam Polna 20, m 5 zdw 73 693

Fortepian

stolowy 500 zł. szafa skladowa za bezcen. Nowy Rynek 3. rw 3108

Piec

żelazny szamotowy. Wytw. Bielizny „Poznań”. ul. Wielka 27/29. rw 3106

Dobrze —

lepiej — najlepiej — kupuje się wprost w Hurtowni Porcelany Wrocławska 24, podwórce. Całkowite wyprawy. — Całkowite urządzenia. — Czysta alpacka. — Ciemnolowa porcelana. — Szlifowane szklanki. — Szlifowane kieliszki zupełnie tania. zdw 73 771

Wille

sprzedam za 32 000 zł. Przystanek trylobusów, Główna, willa Bzyl. rw 3117

Dom

centrum Gniezna dwupiętrowy z 5 sypialniami wolnym mieszkaniem sprzedam, cena 80 000 zł, dochód 11 000 Talik Gniezno, ul. Chrobrego 35. nw 6814

Młyn

automatyczny bez długu, bogata okolica Kujawy sprzedam spiesznym, wpłaty 15 000 względnie zamienię. Krzesiński, Piekary 8. zdw 73 703

Sypialnia

z lustrami korzystnie. Grunwaldzka 22 b „Restauracja”. zdw 73 711

Jadalnię stylową

sprzedam bardzo tania. Stolarnia Bukowska 9. zdw 73 741

Maszyna

damska na sprzedaż Wieżowa 9 mieszkanie 4. zdw 73 737

5 KUPNA

Dom

kupię cena 40—80 000. Oferty z podaniem dochodu ceny do Kurjera Poznańskiego pod 73 481

Kupię

dom wille Poznań 1—2 mieszkalniową, dobrym stanie. Pośrednicy wykluczeni. — Wyczerpujące oferty Kurjer Poznański zdw 73 473

Wille

kupię bez pośrednictwa. Wpłaty 35 000. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 462

Motor

zapędowy 4 KM, wytwornice (dynamo), prąd stały 110 wolt do 25 amp. oraz baterie akumulatorowe i 2—3 częściowo lecz w dobrym stanie kupię. Fr. Zielonka, Kościół, plac Wolności 23. zdw 73 503

Jablek

dobrych zimowych poszukuję celem kupna Oferty tylko z podaniem ceny i rodzaju do Kurjera Poznańskiego zdw 73 471

Fortepian

krótki zagraniczny, okazynie kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 502

Mały Remington

używany okazynie kupię Oferty Kurjer Poznański zdw 73 513

Używana

wanna kąpielowa emalowana, kupię Oferty Kurjer Poznański zdw 73 556

Kupię

domek i kilka mórg ogrodu wzgl. mniejsze gospodarstwo przy Poznaniu. Posiadam gotówki 8 000 zł. Oferty tylko od właścicieli z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdw 73 532

Kilka

mórg ziemi z zabudowaniem wzgl. bez, blisko Poznania kupię. Pośrednicy wykluczeni. Oferty z ceną do Kurjera Poznański zdw 73 710

Wózek

dziecięcy, używany kupię. Zgłoszenia do Kurjera Poznański zdw 73 675

Kupię

dom w Poznaniu o większych mieszkaniach, wpłaty 70 tysięcy. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 73 715

Maszynę

Szukam

mieszkania 3-4 pokojowego za czynszem miesięcznym ewent. renowacją na własny koszt. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 73 512

Pokoju

z kuchnią wprost od gospodarza. czynsz za rok Oferty Kurjer Poznański zdw 73 533

Dwupokojowego

kuchnia środkowa szuka urzędnika Warunki Kurjer Poznański zdw 73 544

Małżeństwo

bezdzielnego szuka mieszkania dwupokojowego czynsz zgóry Oferty Kurjer Poznański zdw 73 611

Przedmieście

4-5 komfortu czynsz miesięczny. ogródek natychmiast. Zgłoszenia Szweska 20. 7

2-3

pokoju z kuchnią ewentualnie częściowo umeblowane, place czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 606

Poszukuję

mieszkania 2 pokojowego z kuchnią od 1. 11 Oferty Kurjer Poznański zdw 73 609

Poszukuję

mieszkania 4-6 pokojów, wygodę elektryczność, I. piętro, centrum, czysty dom. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 73 778

Mieszkania

4-pokojowe możliwe w śródmieściu od 1. 12 Oferty Kurjer Poznański zdw 73 733

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Mieszkanie

trypokojowe parterowe, frontowe, zamienie z dopłatą na pokój kuchnie Oferty Kurjer Poznański zdw 73 461

Portierstwo

zamienie na pokój kuchnie na Wildzie, reflektant możliwie słarsz. Adamczewski, Pocha 74. zdw 73 563

11 POKOJE UMEBL.

Pokoje

z utrzymaniem i wszelkimi wygodami. Matejki 60. m. 8. zdw 72 548

Małżeństwu

Kanałowa 6. m. 16. zdw 73 419

Solidnemu

panu (i) wynajmę tano zaraz centralne ogrzewanie, elektryczność, łazienka, Niegolewskich 10a. m. 28. zdw 73 382

Pokój

frontowy zaraz. Prusa 2. mieszkanie 7. zdw 73 450

Dla adwokata, lekarza

2-3 pokoje, centralne elektryczność, telefon, łazienka, rozkład idealny, centrum. Adres Kurjer Poznański zdw 73 504

Pokój

2 studentom, centralne ogrzewanie i pokój mały centralne ogrzewanie, Śniadeckich 13. II. lewo. zdw 73 592

Elegancki

pokój centralnem, elektrycznością wynajmę. Poznańska 58 a. II. lewo. narożnik Mickiewicza. zdw 73 573

Pokój

dla panów, Ogrodowa 13. I. podwórko, lewo. zdw 73 563

Pokój

40 miesięcznie wynajmę. Młyńska 6. Jamrowa. zdw 73 567

Niekrepujący

telefon Stolarska 2 mieszkanie 6. zdw 73 561

Gabinet telefon na biuro

Fr. Ratajczaka 11a. 3 wejście. II. lewo. zdw 73 557

Panom

solidnym, spokojnym dobrze utrzymanym. Kochanowskiego 22. zdw 73 551

Pokój

solidnemu panu, Niegolewskich 1. mieszkanie 6. zdw 73 550

Pokój

dwuosobowy utrzymaniem ewent. obiady. Słowackiego 35. II. prawo. zdw 73 548

Pokój

wynajmę. Poznańska 27 a. II. lewo. zdw 73 542

Dwuosobowy

Gasiorowskich 5 mieszkanie 10. zdw 73 541

Umeblowany

2 studentom Fr. Ratajczaka 11a. 3 wejście. II. lewo. zdw 73 506

Jednoosobowy

z elektr. Waly Jagiełły 18. mieszkanie 7. zdw 73 625

Komfortowe

sympatyczny, inteligentnym, wygodnie, bezdzelnym małżeństwu. Wierzbicze 5. m. 6. zdw 73 607

Duży

pokój umeblowany. Matejki 60. mieszkanie 7. zdw 73 620

Pokój

umeblowany, centralne ogrzewanie, elektryczność, Śniadeckich 23. parter, prawo. zdw 73 619

Gabinet

telefon wynajmę. Ratajczaka 40 mieszkanie 13. zdw 73 616

Pokój

Oczesława 16 a mieszkanie 16. zdw 73 603

Wspólny

panu, Ogrodowa 4. parter, prawo zdw 73 621

Frontowy

pokój dwuosobowy ewent. małżeństwu. Dąbrowskiego 43. m. 5. zdw 73 602

Elegancki

pokój inteligentnemu panu (pani) zaraz. Waly Jagiełły 3. m. 4. przy Półwiejskiej. zdw 73 601

Pokój

przy Placu Wolności. Rzeczypospolitej 2 mieszkanie 7. zdw 73 599

Elegancki

pokój panom Plac Sapieżyński 5 m. 7. zdw 73 591

Dwuosobowy

elektryczność zaraz lub 1. 11. Mickiewicza 17 mieszkanie 8. zdw 73 590

Inteligentni

Pokoje z utrzymaniem — bez. — Chelmońskiego 1. III. p. m. 10. zdw 73 589

Dwuosobowy

Małackiego 18 m. 3. zdw 73 466

25 zł

pokoik dla pani pana. Poznańska 27. mieszkanie 8. zdw 73 477

Pokój

umeblowany niekrepujący wynajmę Berndt, ul. Marsz Pocha 91. III. zdw 73 507

Pokój

duży frontowy dla 2-3 osób. Matejki 59. I. mieszkanie 5. zdw 73 519

Pokój

dwuosobowy bez pościeli zaraz. Grunwaldzka 20 b mieszkanie 9. zdw 73 581

Pokoik

umeblowany. Poznańska 27 a. I. prawo. zdw 73 572

Pokój

dla dwóch par z własną pościelą. Łąkowa 4 a. II. lewo. m. 8. zdw 73 597

Pokój

frontowy. Małe Garbary 3. parter, lewo. zdw 73 598

Skromny

pokój. Strzelecka 33. m. 3. zdw 73 615

Centrum

czysty, słoneczny, dwuosobowy. Murna 3. II. m. 14. zdw 73 629

Pokój

czysty zaraz do wynajęcia. — Sienna 10. m. 12. zdw 73 648

Pokój

solidnemu panu zaraz. Dąbrowskiego 49. m. 16. zdw 73 655

Wynajmę

pokój dwom panom z całodziennym utrzymaniem. Prusa 17. II. prawo. zdw 73 611

Pokoik

utrzymanie. Różana 23. II. zdw 73 729

Dwuosobowy

Jeżycka 43. mieszkanie 7. zdw 73 726

Panienkom

frontowy, wspólny zaraz. Ulica Wodna 5. m. 2. zdw 73 718

Pokój

dwom panienkom. Stary Rynek 71/72. III. p. mieszkanie 9. zdw 73 616

Dwuosobowy

elektryczność. Niegolewskich 3. I. lewo. zdw 73 628

Pokój

panienkom. Wszystkich Świętych 3. mieszkanie 14. zdw 73 615

Panom

dwadzieścioro obiadów Wrocławzka 13. m. 11. zdw 73 763

Pokój

Słowackiego 30. I. lewo. zdw 73 642

Odnówione, korzystnie

biurkiem (fortepianem) 1-3 osób utrzymaniem, bez Matejki 1. m. 4. zdw 73 647

Pokój

umeblowany, Górna Wilda 3. m. 8. zdw 73 636

Pokój

Grobla 9. I. prawo. zdw 73 651

Z klatki

ogrzewanie (kuchnia) zaraz. Matejki 51. mieszkanie 7. zdw 73 654

Sew. Mielżyńskiego

6. I. mieszkanie 7. dobrze pokój 60 złotych zaraz. zdw 73 672

Pokoje

eleganckie jedno i dwuosobowe. całodziennym utrzymaniem. Matejki 45. I. zdw 72 223

Eleg. umebl. pokój

niekrepujący u samotnej osoby. 10 minut od Placu Wolności i dworca dla 1-2 osób tano do wynajęcia. Wierzbicze 15. I. dom ogrodowy. mieszkanie 22. zdw 73 627

Pokój

duży, elektryka, łazienka. Słowackiego 35. IV. zdw 73 712

Pokój

umeblowany korzystnie wynajmę Plac Nowomiejski 5. dom ogrodowy. wejście III. II. piętro, lewo zdw 73 765

Jeden

lub podwójny. Waly Zysm. Augusta 10 a. m. 8. zdw 73 757

Pokój

ciepły, dwuosobowy zaraz. Wypiańskiego 12. mieszkanie 7. zdw 73 754

Duży

pokój na biuro wynajmę zaraz. Skarbowska 3. mieszkanie 6. zdw 73 747

Pokój

z utrzymaniem lub bez. Fredry 4 m. 6. zdw 73 637

Dwuosobowy

ładny niekrepujący utrzymaniem lub bez Łazarz. Graniczna 5 — mieszkanie 9. zdw 73 695

Frontowy

niekrepujący elektryka. bez pościeli. Ratajczaka 9. mieszkanie 10 zdw 73 699

Pokoik

Poplitek 9. parter, prawo. zdw 73 713

Pokój

umeblowany. Piekary 5. II. lewo. zdw 73 720

Pokoje

umeblowane utrzymaniem wszelkimi wygodami Matejki 60. m. 8 zdw 73 721

Gabinet

elegancki, telefon Kreta 7. m. 9. zdw 73 740

Pokój

elegancki, biurko, elektryczność. 1-2 panom. Małackiego 31. m. 8 zdw 73 742

12 SZUKA POKOJU

Absolwent medycyny

pokoju czystego spokojnego. światła elektryczne w śródmieściu od 1. XI Oferty z ceną Kurjer Poznański zdw 73 451

Śródmieście

pokoju dwuosobowego w cenie do 50 — niekrepującego poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 515

Pokoju

do 40 zł blisko Zamku poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 578

W centrum

od listopada poszukuje się pokoju umeblowanego (próżnego) na biuro. światłem elektrycznym, centralnem ogrzewaniem, używaniem telefonu wejściem osobnem. Cena 50-60 Oferty Kurjer Poznański zdw 73 539

Pokoju

30-40 zł niekrepującego student Oferty Kurjer Poznański zdw 73 511

Próżnego

dużego taniego pokoju wprost od gospodarza poszukuje samotna osoba. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 560

Pan

poszukuje taniego pokoju, pościeli, bielizny własnej. Dąbrowskiego lub Górna część miasta Oferty rena Kurjer Poznański zdw 73 534

Pokoju

z telefonem na cele handlowe — włączanie mieszkaniowe. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 72 993

Małżeństwu

poszukuje 1-2 próżnych wzgl. umeblowanych pokoi z utrzymaniem kuchni od 1. 11 Oferty Kurjer Poznański zdw 73 710

Spokojnego

poszukuje inteligentne małżeństwo Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 73 679

13 LOKALE

Na aptekę

lokal z mieszkaniem odnajmę. — czynsz za 3 lata 5 400. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 297

Większe

przedsiębiorstwo handlowe poszukuje ubikacji na biura oraz magazyny. Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego pod zdw 73 218

Lokalu sklepowego

w centrum poszukuje natychmiast do objęcia wystarczająco 4x6 lub większy, za wyższym komornym miesięcznym bez odstępnego. Pośrednictwo chętnie widziane — Oferty należy nadsyłać do „Par” Poznań Al. Marcinkowskiego 11 dla „P. G.” Pw 8122-71.97

Lokal handlowy

około 35 m kw. parterowy 10 m. front ulicy nowoczesny wygląd na życzenie przebudowy odpowiednio do branży zaraz wydzierżawie. Informacje Baum, Poznań, Górna Wilda 60. zdw 73 484

Ubikacyj

przemysłowych jasných suchych poszukuje w centrum. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 73 606

14 DZIERŻAWY

Ładny

lokal z mieszkaniem i piwnicami odpowiedni dla każdej branży odnajmę. czynsz za 3 lata 5 400 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 392

Dzierżawy

gospodarską lub oberżę poszukuje zaraz Potrawiak Baranec. poczta Lipnica pow. Wąbrzeźno. zdw 73 455

Skład

reżnicki, warsztat, kompletnie urządzone, — bezkonkurencyjna działelnia od zaraz Do objęcia potrzebna 4 500 zł. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 73 723

Szopy

na garaże lub składnice tano do wydzierżawienia. Grobla 7. m. 14. zdw 73 3109

Emeryt

poszukuje dzierżawy domu lub szkoły z ogrodem, rola na wsi kościelnej lub mieście St. Walczak Król-Huta, Bytomska 12. d. 1388

Poszukuję

dzierżawy morgi ziemi z budynkami na założenie hodowli drobiu Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 73 707

15 UZDROWISKA

Technik
dentystyczny z 6-letnią praktyką, samodzielny w zleceniu i kaucji poszukuje posady zaraz. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 73 614

Biuraliska
skromnych wymagań szuka zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 742

Ogrodnika
może bardzo polecić: wolny od 1 stycznia dobry ogrodnik, porządkowy, pracowity, wyjątkowo uczciwy człowiek, Stanisławowa, Turno, Poznań, Aleje Chopina 4. zdw 73 097

Zredukowana
urzędniczka, wdowa 30 lat, prosi jakiegokolwiek zatrudnienia rodzinnego, biurowego, handlowego, wymagającego za wyżywienie, zamieszkania, sytuacja bez wyjścia. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 151

Siodlarz
znający prace tapicerską, lakierowniczą, garbowanie skór, 11 lat w posiadzie niewypowiedzianej żony, lat 30, bezdzietny, zmienia posadę z powodu niedogodnych warunków. Łaskawe oferty uprasza do Kurjera Poznańskiego zdw 73 135

Posługi
od południa poszukuje dziewczyna czysta i uczciwa, okolica Jeżyce, Sołacz. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 361

Inteligentna
miła pani lat 17, poszukuje posady w kawiarni jako kelnerka niewykluczone inne przedsiębiorstwo. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 306

Dziewczyna
do wszystkiego sumienna, uczciwa poszukuje posady 1. XI. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 508

Młody
detektyw, wojażer, stenograf, aktor filmowy, znający prace biurowe, książkowe, poszukuje pracy. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 73 489

Absolwent
szkoły wydziałowej, włada językiem niemieckim, szuka początkującej posady w biurze. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 73 490

Biegła
steno typistka szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 486

Nauczyciel
emerytowany szkół zawodowych, poszukuje posady administracji, biurowej, nauce języka niemieckiego itp. Stawi kauce. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 480

Dzielną
ekspedientka kolonialna, przyjmie posadę z utrzymaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 404

Elew
z roczną praktyką aptekarską poszukuje posady od zaraz lub od 1. XI. Łaskawe zgłoszenia posyłać pod adresem Zarycki J. Poznań, Wawrzyniaka 39, II. zdw 73 495

3 ogrodników
specjaliści w kwiaciarni i wazrywnictwie poszukują stanowisk samodzielnych, jeden z nich jako pomocnik. Łaskawe zgłoszenia przyjmują Sekretariat Centralnego Związku Zawodowych Ogródników, Poznań, Gasiorowskich 10. zdw 73 506

Szofer
tokarz, mechanik, 10 lat praktyki, obeznany z wszelkimi obrabianiami, remontem silników spalinowych i elektrycznością, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdw 73 531

Młynarz
praktyka w młynach o przemiale 150 tonn na dobie, prima świadectwa kawaler, poszukuje posady w młynach gospodarskich lub jako podmłynarz w młynie handlowym. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 73 518

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Wygnańcy (1905)”.
Aurora: „Upiory Stepu”.
Casino: „Gabinet Dr. Calligari”.
Colosseum: „Karkołomne Zakrety”.
Corso: „Ludzie wiecznego mroku (Górnicy)”.
Edison: „Kobiet”.
Harfa: „Ogród Allaha”.
Kapitol: „Wyspa Straceńców”.
Metropolis: „Poskromienie filirciarki” oraz rewja p. t.: „W krainie Kowbojów”.
Odeon: „Głód Seksualny z życia powojennej młodzieży”.
Renaissance: „Miłość kadeta i czerwony pirat”.
Słońce: „Madame Sztan”.
Scala - Variété: „Program sensoryjny”.
Tecza: „Dzień z baletu”.
Wilsona: „Maska obłudy”.

Aptekarska
siła pomocnicza, miska, dobrze wpracowana, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański pod zdw 1175

Bankowiec
długoletni ksiązkowy szuka zajęcia w godzinach po południowych. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 73 587

Absolwent
6 kl. gimn. szuka praktyki w dentystyce lub w drogerii, także na prowincji. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 73 583

Starszy
młodzieniec, dobrze polecony, poszukuje posady w większej kwiaciarni celem nauki. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 555

Ogrodnik szofer
kawaler, 7 lat praktyki ogrodniczej, egzaminowany, poszukuje posady 1. XI. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 538

Dziewczyna wiejska
znająca cośkolwiek szycie i wszelką pracę domową, przyjmie jaką posadę ewentualnie posługę od 1. XI lub zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 537

Gospodyni
znająca wszelkie kuchnie poszukuje posady u samotnej osoby lub restauracji, może być wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 536

Dziewczyna
z prowincji skromna, uczciwa, z gotowaniem, dobrymi świadectwami szuka posady zaraz lub od 1. XI. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 609

Służąca
młodsza z długoletnim świadectwem poszukuje posady z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 605

Pracząca
młoda, silna szuka prania 5 zł dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 504

Posługaczka
szuka posługi z gotowaniem lub praniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 593

Poszukuje
posady do wszystkiego z gotowaniem zaraz lub pierwszego listopada. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 592

Student Uniwersytetu
poszukuje jakiegokolwiek pracy, nie wyłącza korepetycji. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 326

Gospodyni
znająca swój zawód, posiada dobre rekomendacje, poszukuje posady w większym majątku. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 73 734

Książkowa
korespondentka polsko-niemiecka, muzykalna, poszukuje posady, przyjmie ewent. pisemne prace, tłumaczenia w domu. Maria Kasprzowicz, Czajca 2a, parter, mieszkanie 4. zdw 73 554

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 470

Przykrawacz
cholewkarski poszukuje posady z długoletnim świadectwem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 73 476

Anonserka
poszukuje posady od 1. XI. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 521

Pomocnik
ogrodniczy względnie szofer, posiada 5 lat praktyki, poszukuje posady od 1. XI. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 540

Zredukowana
urzędniczka, Polka, wdowa, lat 29, prosi jakiegokolwiek zatrudnienia za utrzymanie, mieszkanie. — Również nauka, konwersacja języka rosyjskiego, wytworna wymowa, Francuski bez konwersacji. Sytuacja krytyczna. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 73 543

Posługi
2 do 3 razy w tygodniu poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 552

Służąca
poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 575

Służąca
uczuwa z dobrymi świadectwami szuka zaraz posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 586

Posługaczka
szuka posługi zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 595

Bufetowa
młodsza skromnych wymagań, zna obsługę gości, język niemiecki, szuka posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 73 603

Z własną maszyną
maszynistka szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 678

Obciążaczka
do cukierków szuka posady. Oferty do Kurjera Poznański zdw 73 409

Służąca
młodsza, dobre, długoletnie świadectwa szuka posady od 1. XI, najchętniej do starszych osób. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 618

Krawiec
na sztuki miarowe poszukuje pracy. Oferty do Kurjera Poznański zdw 73 623

Kucharka
z dobrem gotowaniem, zaprawami i pieczeniem ciast poszukuje posady zaraz lub od 1. XI. Zgłoszenia do pani Grien, ul. Wysoka 11, parter. zdw 73 635

Gospodyni
uczuwa poszukuje posady w lepszych domach, miejscowości obojętne. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 666

Gospodyni
samodzielna, młoda, znająca wykwintne gotowanie i wszystko wchodzące w zakres gospodarstwa domowego z dobrymi poleceniami przyjmie posadę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 73 669

Służąca
z samodzielnym gotowaniem, przyjmie posadę do wszystkiego zaraz lub 1 listopada w lepszym domu. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 671

Wyciąć! Zachować!
Obwieszczenie.
Z dniem dzisiejszym wina nasze są do nabycia we wszystkich handlach win kolon. w kraju po nast. cenach ZNIŻONYCH:

	1 but.	1/2 but.
Nr. 1. „ZŁOTA RENETA” białe wytrawne	2,25	1,25
Nr. 2. „Złota Reneta” białe półslodkie	2,50	1,35
Nr. 3. „Złota Reneta” białe słodkie	2,75	1,45
Nr. 4. „Vermouth” lecznicze, deserowe	3,00	1,60
Nr. 5. „Czerwone Wytrawne”	2,50	1,35
Nr. 6. „Czerwone Mocne”	2,75	1,45
Nr. 7. „PORTWEJN Krajowy” b. stare	3,50	1,85
Nr. 8. „Tokay” białe deserowe	2,50	—
Nr. 9. „Miód PIAST” trójniak	4,00	2,50
Nr. 10. „Królowa Renet” białe łagodne	2,50	1,35
Nr. 11. „MALAGA Krajowa” czerw. deser.	3,50	1,85
Nr. 12. „Kruszowica” jabłecznik półslod.	1,80	—
Nr. 13. „MADERA Krajowa” białe stare	3,00	1,60
Nr. 14. „RENETA” sok jabł. bez alkoh.	1,50	0,85
Nr. 15. „Czerwone półslodkie”	1,80	—

Pomimo niższej cen jakości win naszych pozostaje pierwszorzędną, czego dowodem jest WIELKI ZŁOTY MEDAL na Wystawie wyrobów cukrowych w Warszawie we WRZESNIU bież. roku.

Kujawska Wytwórnia Win
H. MAKOWSKI
w Kruszwicy. Pw 8105-41.25

Gospoia
w wieku średnim, inteligentna, dobrze polecona, z dobrem gotowaniem do wszelkiej pracy i prowadzenia domu szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 774

Dziewczyna
starsza ze wsi przyjmie posadę do prac domowych, w mniejszym spokojnym domu zaraz, lub 1 listopada. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 770

Panna
z lepszej rodziny z dłuższą praktyką poszukuje posady wyrobów ciekli i wychowawczyń z szyciem. — Miejscowość obojętne. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 766

Czeladnik młynarski
poszukuje posady w młynie wodnym — motorowym zaraz lub od 1. XI. 31 r. Oferty upraszam do Kurjera Poznańskiego zdw 73 661

Służąca
do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 682

Były
skarbowiec poszukuje posady biurowej także przejściowo. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 685

Szukam
posady zaraz do wszelkich prac domowych z dobrem gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 689

Elektromonter
z 13 letnią praktyką, ukończonym kursem szkoły państwowej budowy maszyn, na prąd stały i zmienny, wykonujący wszelką pracę w zakresie elektrotechniki, szuka pracy. Miejscowość obojętne. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 697

Elektromonter
szofer z długoletnią praktyką, samodzielnie przeprowadzający remonty poszukuje pracy. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 696

Panienska
uczuwa z porządną rodziną poszukuje posady do składki obojętnej branży. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 73 704

Osoba
w średnim wieku, uczciwa, z gotowaniem szuka posady lub posługi od zaraz lub 1. XI. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 74 705

Sierota
uczuwa (dobre świadectwa) gotowaniem, poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdw 74 712

Bielizniarka
z własną okretką poszukuje posady wykonującej starannie wszelką pracę wchodzącą w zakres bielizniarstwa, przyjmie również prace składowe i do okretki. Łaskawe oferty proszę Kurjer Poznański zdw 73 717

Książkowy - bilansista
który pracował 6 lat u rewizora ksiąg załatwiającego samodzielnie prace po większych majątkach, poszukuje posady, miejscowości obojętne. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 247

Pielęgniarka
energiczna, potrzebna zaraz najpóźniej 1 listopada dla rekonwalescentki, która opuściła zakład psychiatryczny. Zgłoszenia z odpisem referencji i podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego pod zdw 1377

Praktykant
lub praktykantka, początk., która pisze na masz., może i po niemiecku, od zaraz potrzebna. Zgłoszenia od 11-12. Auto-Lot, ul. Dąbrowskiego 83-85. zdw 73 366

Dziewczyna
przychodnia na cały dzień, umiejająca gotować, obowiązująca i kochająca dzieci. Zgłoszenia Hanszowa, Bukowska 26a, I p. prawo, od godz. 13-14. zdw 73 364

Agenci
przedstawiciele w poszczególnych miastach na artykuły masowe poszukiwani. Oferty „Frise” — Warszawa, Długa 9. nw 63 00

Bez ryzyka
może zarobić każdy 20 do 30 proc. przy sprzedaży bilizny, trykotaży, pończoch, skarpet itp. za minimalną kaucją. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 259

Asystentka dentystyczna
biegła w pracach technicznych i operatywie do samodzielnego prowadzenia praktyki potrzebna od 1 listopada. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 801

Kierowniczką
dobrze się prezentującą natychmiast do poważnej firmy poszukiwaną za stałą pensją i prowizją. Fachowe wiadomości nie potrzebne. Za kasowe wpływy codziennie wymagana gwarancja w gotówce w wysokości zł 3 000. Oferty szczegółowe wraz z podaniem referencji nadsyłać do „Par” Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, dla „P. G.” Pw 8121-71.98

Służąca
do wszystkiego, dobrego gotowaniem, zdrowa, uczciwa, do samotnego w Poznaniu od 1. XI. Zgłoszenia zdw 73 458

Kasjerka
zdolna, skromne wymagania, zamieszkała na Łazarzu do handlu wedlin potrzebna. Zgłoszenia z warunkami Kurjer Poznański zdw 73 658

Dwóch uczeni
krawieckich poszukuje zaraz Chudziński mistrz krawiecki, Gdynia, św. Wojciech. nw 6296/7

Stała
posadę (pensja i udział zysków) dam za pożyczkę 5 000 złotych. Oferty Kurjer Poznański zdw 73 499

Uczciwa
zdrowa posługaczka potrzebna. Dąbrowskiego 41 a, mieszkanie 8. zdw 73 505

Służąca
zaraz potrzebna. Bukowska 43, mieszkanie 28. zdw 73 624

Rutynowana
ekspedientka rzeźnicza, również zamieszkała, do handlu wedlin w Poznaniu jest potrzebna. Poza tym przyjmie pojeźnią uczennicę oraz schłodną predkę dziewczynę do wszystkiego. Zgłoszenia z warunkami Kurjer Poznański zdw 73 657

Podróżujący
mogą się zgłosić na wysoką prowizję. Fabryka Stempli Franciszek Piekut, Inowrocław, św. Ducha 4. zdw 73 483

Uczeń
potrzebny. Piekarnia Matejki 66 zdw 73 725

Humor zagraniczny
— „Ożenić się” — tatusiu, to czasownik czynny?
— Nie, moje dziecko — bierny, a nieraz i bardzo bierny!
(Lond. Opinion). S. F.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 25 gr., na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr., na stronie czwartej 100 gr., na stronie drugiej 120 gr., przed wiadomościami potoczными 200 gr. od 1-lamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stroja: do wydania wieczornego „dobre” do godz. 11, większe dłużej według możliwości. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr., każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Przedpłata na listopad 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5.01 kwartalnie zł 15.03, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9.00, w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.